

Hæstaréttardómar 1952 - Registur

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

II. NAFNASKRÁ.

A. Einkamál.

Aðalbjörg Jakobsdóttir	1
Aðalsteinn Richter	24
Ágúst Ásgrímsson	643
Ágúst Fjeldsted	503
Ágúst Jónsson	645
Akureyrarkaupstaður	385, 508
Ammendrup, Tage	516
Andrés Á. Pálsson	408
Anna Friðriksson	356
Anna Jónsdóttir, Vestmannaeyjum	553
Anna Jónsdóttir, Reykjavík	629
Anna Pálsdóttir	457
Anna S. Þorsteinsdóttir	555
Annelise Guðmundsson	679
Anton Ólason	661
Ari Arason	627
Árnason, Pálsson & Co.	338, 385
Arngrímur Jónsson	510
Árni Danielsson	45
Ársæll Jónasson	488
Ársæll Sveinsson	276, 377
Beck, Unnsteinn	645
Bergur Lárusson	408
Bergur Eydal Vilhjálmsen	527
Berndsen, Sigurður	122, 338, 357
Björn Haukur Baldvinsson	299
Björn B. Björnsson	408
Björn R. Einarsson	167
Björn Jónsson	627
Björn Magnússon	643
Bóas Hannibalsson	24
Bókaútgáfa Guðjóns Ó. Guðjónssonar	683
Borgarfell h/f	518, 641
Bragi Dýrfjörð	21
Brandur Brynjólfsson	693
Byggingasamvinnufélagið Garður	584

	Bls.
Byggingafélagið Smiður h/f, protabú	577
Caro, sælgætisgerð	398
Cedric Thorpe Davie	457
Daniel Guðbrandsson	408
Daniel Sigurðsson	477
Daniel Þorsteinsson & Co. h/f	595
Davie, Cedric Thorpe	457
Djúpavík h/f	416
Dugandi, umboðs- og heildverzlun	503
Drangey, verzlun	167
Dýrfjörð, Bragi	21
Edwald, Sigrún	114
Egilsson, Gunnar	627
Egilsson, Sigríður	627
Eimskipafélag Íslands h/f	25
Einar Bjarnason	628
Einar B. Ingvarsson	627
Einar Þorgilsson & Co. h/f	467
Eliás Steinsson	527
Erlendur Einarsson	408
Fanndal, Gestur	301
Filadelfiusöfnuðurinn á Sauðárkróki	45
Finnur Þorsteinsson	156
Fiskiðjuver ríkisins	25
Fiskimálasjóður	5
Fjármálaráðherra	103, 388, 416, 434, 517
Fjeldsted, Ágúst	503
Flensborgarskólinn, Legatssjóður	378
Forlagið Hlaðbúð	634
Gamla Bíó h/f	457
Garðars, Hilmar	457
Gaston Ásmundsson	584
Garður, byggingasamvinnufélag	584
Geir Herbertsson	405
Gento, firma	503
Gerða Herbertsdóttir	405
Gestur Fanndal	301
Gísli Halldórsson	41
Goðanes b/v, eigendur	370
Guðbrandur Magnússon	64
Guðfinna Pétursdóttir	162
Guðjón Ó. Guðjónsson, bókaútgáfa	683
Guðjón Sigurðsson	16, 516
Guðlaugur Ásgeirsson	122
Guðlaugur Einarsson	398

	Bls.
Guðlaugur Oddsson	517
Guðmar Ingiber Guðmundsson	679
Guðmundsson, Annelise	679
Guðmundur Benjaminsson	64
Guðmundur Einarsson	510
Guðmundur Guðmundsson	434
Guðmundur Bæring Guðmundsson	64
Guðmundur Kr. Guðmundsson	328
Guðmundur Þ. Magnússon	378
Guðmundur R. Oddsson	11
Guðmundur Tómasson	584
Guðmundur Þórðarson	664
Guðmundur H. Þórðarson	398
Guðrún Þorgrímsdóttir	577
Gunnar Egilsson	627
Gunnar A. Pálsson	166
Gunnar Sveinbjörnsson	375
Gunnar Thorarensen	95
Gunnlaugur B. Melsted	337
Gústaf A. Ágústsson	639
Gústaf Ólafsson	122
Gústaf Runólfsson, dánarbú	557
Gústav Håkonsen	339
Gutenberg, ríkisprentsmiðja	368
Hákon Herbertsson	405
Håkonsen, Gustav	339
Håkonsen, Hákon	339
Hafliði Halldórsson	457
Hálf dán B. Brynjólfsson, dánarbú	555
Halldór Björnsson	356
Hannes Ágústsson	122
Hans A. H. Jónsson	21
Haraldur Júlíusson	299
Haukur Herbertsson	405
Helgi Ásgeirsson	166
Helgi Benediktsson	359, 553, 555, 557, 596
Helgi Guðmundsson	158
Helgi Lárusson	408
Helgi Þórðarson	378
Herbert Sigmundsson, dánarbú	405
Herdís Jakobsdóttir	1
Hermann Kjartansson	21
Hilmar Garðars	457
Hlaðbúð, forlag	634
Hrefna Herbertsdóttir	405

	Bls.
Hreinn Sigtryggsson	1
Hrimfaxi h/f	686
Hulda Hallgrímsdóttir	557
Hængur h/f	16
Hörður Guðmundsson	627
Hörður Ólafsson	338, 357
Ingólfur Ketilsson	162
Ísafoldarprentsmiðja h/f	185
Ísleifur Pálsson	510
Jakob Snorrason & Co.	486
Jakobína Jakobsdóttir	1
Jens Kaj Ólafsson	508
Jóhannes Guðmundsson	11
Jóhannes Magnússon	301
Jón Dúason	388
Jón Egilsson	510
Jón Guðmundsson	527
Jón Hjaltason	520
Jón Kjartansson, sýslumaður	408
Jón Kristjánsson	596
Jón Magnússon	103
Jón G. Mariasson	518
Jóna Guðmundsdóttir	411
Július Björnsson	98
Július Lárusson	408
Júpiter h/f	470
Kaupfélag Ísfirðinga	114
Kaupvangur h/f	577
Kirkjusandur h/f	77, 564
Kjartan Jóhannsson	337
Kjartan Jónsson	664
Kolsýruverksmiðjan Sindri h/f, þrotabú	661
Kópavogshreppur	120
Kristinn P. Friðriksson	399
Kristinn Gíslason	639
Kristinn Indriðason	87
Kristján Andrésson	24
Kristján Erlendsson	577
Kristján Gíslason	527
Kristján Kristmundsson	24
Kristján Símonarson	24
Kristján Steingrímsson	378
Kristjánsson, Mathilde	338
Kristmundur Þorbjörn Bjarnason	527
Lárus Ársælsson	337

	Bls.
Lárus Jóhannesson	572
Laxnesbúið h/f	181
Legatssjóður Flensborgarskólans	378
Lúðvík Eggertsson	171
Lýsissamlag íslenzkra botnvörpunga	16
Löve, Þorsteinn	628
Magnús Helgason	357
Magnús Jósefsson	156
Magnús Kristjánsson	517
Magnús Randrup	61
Magnús Thorberg, protabú	664
Magnús Þórðarson	359
Málmiðjan h/f	357
Marinó Ólafsson	95
Mathilde Kristjánsson	338
Melsted, Gunnlaugur B.	337
Miðnes h/f	517
Njáll h/f	16
Oddur Jónsson	87
Oddur Kristjánsson	80
Ólafía Árnadóttir	405
Ólafur Ásgeirsson	71
Ólafur H. Stefánsson	518
Óli M. Ísaksson	399
Oliufélagið h/f	339
Orka h/f	120
Óskar Magnússon	338
Óskar Magnússon, dánarbú	359
Páll Einarsson	488
Páll Víðalín Jónsson	375
Pálmi Arason	368
Performing Right Society Ltd.	457
Rafmagn h/f	385
Rafmagnseftirlit ríkisins	77
Rafveita Akureyrar	661
Ragnar Jakobsson	158
Randrup, Magnús	61
Randrup, Ögn Guðmundsdóttir	61
Reykjavíkurborg	391
Richter, Aðalsteinn	24
Ríkisprentsmiðjan Gutenberg	368
Ríkissjóður	103, 388, 416, 434, 517, 572, 634
Rögnvaldur Jónsson	114
Samband tónskálda og eigenda flutningsréttar (STEF)	457
Siggeir Lárusson	408

	Bls.
Sigríður Egilsson	627
Sigríður Einarsdóttir	41
Sigríður Pétursdóttir	629
Sigrún Edwald	114
Sigurður Berndsen	122, 338, 357
Sigurður Gíslason	328
Sigurður A. Gíslason, dánarbú	553
Sigurður Jóhannesson	477
Sigurður Marinósson	276
Sigurður Sigurðsson sýslumaður	322
Sigurgeir Einarsson	683
Sigurjón Sigurðsson	518
Sigurjón Þórðarson	664
Sígurlína Jóhannesdóttir	24
Síldarverksmiðjur ríkisins	686
Sindri h/f, Kolsýruverksmiðjan, þrotabú	661
Sjálfstæðisflokkurinn	185
Sjóvátryggingarfélag Íslands h/f	5, 399
Skapti Davíðsson	394
Skarphéðinn Kristbergsson	627
Skipanaust h/f	98
Skipaútgerð ríkisins	370, 412
Slysavarnafélag Íslands	595
Smiður, byggingafélag, h/f, þrotabú	577
Stefán Valgeirsson	693
Stefnir h/f	399
Steindór Jónsson	171
Sveinbjörn Enoksson	411
Sveinn Ársælsson	337
Sveinn Sveinsson	322
Sviði h/f	686
Svindland I v/s, eigendur	412
Sælgætisgerðin Caro	398
Sölumiðstöð hraðfrystihúsanna	564
Sölunefnd innflutningsréttinda bátaútvegsins	518, 641
Tage Ammendrup	516
Theódór Nóason	516
Thorarensen, Gunnar	95
Thorberg, Magnús, þrotabú	664
Tivoli h/f	391
Tollstjórinn í Reykjavík	572, 634
Tómas Tómasson	577
Tryggvi Jónsson	181
Tunnuverksmiðjur ríkisins	643
Umboðs- og heildverzlunin Dugandi	503

	Bls.
Unnsteinn Beck	645
Vagn Jónsson	299
Valdimar Lárusson	408
Valdimar Stefánsson sakadómari	103
Vélsmiðjan Þór h/f	71
Verzlunin Drangey	167
Vestmannaeyjakaupstaður	337, 520
Vigfús Þórðarson	470
Vilhjálmur Pálsson	645
Vinnslu- og sölugæðastöð fiskframleiðenda, Vestmannaeyjum	520
Vöggur v/b, eigendur	467
Þór h/f, vélsmiðja	71
Þórður Björnsson	103
Þórdís Davíðsdóttir	394
Þorkell Björnsson	385
Þorkell Sigurðsson	80
Þorleifur Guðmundsson	24
Þorsteinn Löve	628
Ögn Guðmundsdóttir Randrup	61
Örn Pétursson	486

B. Opinber mál.

Agnar Bogason	512
Alfons Guðmundsson	190
Andrés Ástvaldur Magnús Guðmundur Blomsterberg	532
Ármann Óskar Guðmundsson	361
Árni Brynjólfsson	425
Árni Magnús Guðmundsson	604
Árni Pálsson	190
Arnór Kristján Hjálmarsson	604
Björgvin Árnason	523
Blomsterberg, Andrés Ástvaldur Magnús Guðmundur	532
Broders, Hans	317
Buschini, Victor Allen	537
Daugaard, Francis Pichering	283
Eggert Kristján Lúðvík Eggertsson Fjeldsted	29
Einar Einarsson	279
Einar Baldvin Olgeirsson	270
Fjeldsted, Eggert Kristján Lúðvík Eggertsson	29
Francis Pichering Daugaard	283
Friðrik Anton Högnason	190
Garðar Óli Halldórsson	190
Gisli Rafn Ísleifsson	190

Guðfinna Eugenia Magnúsdóttir	479
Guðjón Breiðfjörð Jónsson	427
Guðlaugur Bjarni Guðmundsson	462
Guðmundur Helgason	190
Guðmundur Jónsson, Bakkastíg 6, Reykjavík	190
Guðmundur Jónsson, Snekkjuvogi 21, Reykjavík	545
Guðmundur Óskar Jónsson	648
Guðmundur Sivertsen	604
Guðmundur Björgvin Vigfússon	190
Guðmundur Fífill Þórarinnsson	348
Guðni Ragnar Þorgrímsson	559
Hálfðán Bjarnason	190
Halldór Ágúst Þorláksson	311
Hans Broders	317
Helgi Óskar Einarsson	423
Henry Pyson	590
Herbert Spencer	586
Hreggviður Stefánsson	190
Ingi Haraldur Þorvaldsson Krøyer	427
Ingjaldur Kjartansson	545
Jakob Sigurður Sigurjónsson	32, 37
Jóhann Pétursson	190
Johanson, Osmond	303
Jón Múli Árnason	190
Jón Kjartansson	128
Jón Kristinn Steinsson	190
Jónas Þórður Guðjónsson	452
Jónas Þorbergsson	132
Július Maggi Magnús	559
Jörgen Óskar Jörgensson	99
Kristján Guðmundsson	190, 498
Kristófer Sturluson	190
Krøyer, Ingi Haraldur Þorvaldsson	427
Magnús Steinar Gíslason	171
Magnús Hákonarson	190
Magnús Jóel Jóhannsson	190
Magnús, Július Maggi	559
Ólafur Byron Guðmundsson	273, 420
Ólafur Jensson	190
Ólafur Magnússon Waage	344
Osmond Johanson	303
Páll Theódórsson	190
Pétur Rúðrik Rósant Valentýr Kárasen	625
Pétur Magnús Sigurðsson	52
Pyson, Henry	590

Robertus Verbiest	490
Schröder, Vilhjálmur Hans Alfreð	622
Sigurður Jónsson	190
Sigurður Norðmann Júlíusson	479
Sivertsen, Guðmundur	604
Spencer, Herbert	586
Stefán Oddur Magnússon	190
Stefán Sigurgeirsson	190
Stefán Ögmundsson	190
Stefnir Ólafsson	190
Verbiest, Robertus	490
Victor Allen Buschini	537
Vilhjálmur Hans Alfreð Schröder	622
Waage, Ólafur Magnússon	344
Þórður Finnbogason	8
Þórður Guðjón Þórarinsson	348
Þorfinnur Jóhannsson	306
Þorgrímur Starri Björgvinsson	523
Þorgrímur Viðar Jóhannesson	652
Þórný Þuríður Tómasdóttir	128

III. SKRÁ

um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl., sem vitnað er til
í XXIII. bindi hæstaréttardóma.

1281 *Jónsbók.*

Rekabálkur 2. kap. — 92.

Landsleigubálkur 71. kap. — 92.

1869 25. júní. *Almenn hegningarlög handa Íslandi.*

IX. kafli — 271.

38. gr. — 30.

52. gr. — 271.

63. gr. — 30.

83. gr. — 271.

101. gr. — 271.

102. gr. — 271.

113. gr. — 271.

240. gr. — 30.

1878 nr. 3 12. apríl. *Lög um skipti á dánarbúum, félagsbúum o. fl.*

39. gr. — 164.

83. gr. — 661, 662, 663.

96. gr. — 164.

1884 nr. 1 12. janúar. *Lög um bygging, ábúð og úttekt jarða.*

13. gr. — 383.

1885 nr. 29 16. desember. *Lög um lögtak og fjárnám án undanfarins dóms eða sáttar.*

8. gr. — 508.

1886 9. september. *Bernarsáttmálinn til verndar bókmenntum og listaverkum.*

— 461.

7. gr. — 461.

8. gr. — 461.

14. gr. — 461.

1893 nr. 28 26. október. *Lög um skaðabætur fyrir gæzluvarðhald að ósekju o. fl.*

1. gr. — 105, 112, 113.

3. gr. — 105.

1901 nr. 18 13. september. *Lög um manntal í Reykjavík.*

— 52.

- 1905 nr. 13 20. október. *Lög um rithöfundarétt og prentrétt.*
— 169.
4. gr. — 461.
19. gr. — 458, 460, 462.
20. gr. — 458.
- 1905 nr. 14 20. október. *Lög um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda.*
2. gr. — 94.
3. gr. — 94.
4. gr. — 94.
- 1913 nr. 66 22. nóvember. *Girðingalög.*
11. gr. — 376, 377.
- 1914 nr. 35 2. nóvember. *Lög um mælingu og skrásetningu lóða og landa í lögsagnarumdæmi Reykjavíkur.*
5. gr. — 640.
- 1914 nr. 56 30. nóvember. *Siglingalög.*
— 27.
165. gr. — 26.
225. gr. — 414.
239. gr. — 17.
243. gr. — 17.
- 1914 nr. 58 30. nóvember. *Lög um sauðfjárbaðanir.*
— 346.
- 1919 nr. 41 28. nóvember. *Lög um landamerki o. fl.*
II. kafli — 157.
III. kafli — 45, 157, 640.
16. gr. — 45.
- 1920 nr. 5 18. maí. *Lög um bann gegn botnvörpuveiðum.*
— 318, 591, 594.
1. gr. — 304, 305, 321, 491, 492, 538, 544, 587, 589.
2. gr. — 491, 587.
3. gr. — 304, 305, 491, 492, 538, 544, 587, 589, 594.
- 1921 nr. 39 27. júní. *Lög um stofnun og slit hjúskapar.*
99. gr. — 164.
- 1921 nr. 46 27. júní. *Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna.*
37. gr. — 176.
- 1921 nr. 57 27. júní. *Lög um afstöðu foreldra til skilgetinna barna.*
3. gr. — 176, 177.
7. gr. — 180.
8. gr. — 176.
- 1922 nr. 39 19. júní. *Lög um lausafjárkaup.*
52. gr. — 675.
- 1923 nr. 15 20. júní. *Vatnalög.*
III. kafli — 387.
XVI. kafli — 387.
25. gr. — 386, 387.

26. gr. — 387.
32. gr. — 387.
62. gr. — 663.
143. gr. — 387.
146. gr. — 387.
- 1923 nr. 20 20. júní. *Lög um réttindi og skyldur hjóna.*
20 gr. — 630, 632, 633.
- 1924 nr. 4 11. apríl. *Lög um að miða við gullkrónur sektir fyrir landhelgisbrot.*
— 304, 305, 318, 321, 491, 538, 544, 587, 589, 594.
1. gr. — 491, 492.
- 1925 nr. 1 13. marz. *Tilskipun um mælitæki og vogaráhöld.*
— 691.
- 1925 nr. 52 27. júní. *Lög um verzlunaratvinnu.*
— 574.
- 1926 nr. 21 15. júní. *Lög um veitingasölu, gistihúshald o. fl.*
— 286, 297.
2. gr. — 284, 298, 329.
7. gr. — 329.
15. gr. — 284, 298.
- 1926 nr. 42 15. júní. *Lög um skipströnd og vogrek.*
22. gr. — 92.
- 1928 nr. 22 7. maí. *Hjálög.*
8. gr. — 70.
30. gr. — 70.
- 1928 nr. 41 31. marz. *Lögreglusamþykkt fyrir Vestmannaeyjar.*
— 38.
49. gr. — 40.
51. gr. — 40.
- 1928 nr. 51 7. maí. *Lög um nokkrar breytingar til bráðabirgða á hegningarlöggjöfinni og viðauka við hana.*
6. gr. — 30, 480.
- 1929 nr. 32 14. júní. *Lög um loftferðir.*
— 604, 605, 607.
24. gr. — 618, 619.
41. gr. — 619.
42. gr. — 604, 605
- 1930 nr. 2 7. janúar. *Lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík.*
— 30, 100, 213, 286, 298, 425, 623, 624.
- VII. kafli — 173.
1. gr. — 195, 197, 233, 236, 238, 246, 247, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 259, 260, 265, 266, 271, 500.
3. gr. — 173, 195, 197, 215.
4. gr. — 275, 546.
5. gr. — 274, 421.

- 6. gr. — 214.
- 10. gr. — 562.
- 19. gr. — 622, 624.
- 22. gr. — 582.
- 28. gr. — 9, 13, 31, 561.
- 31. gr. — 215, 424.
- 46. gr. — 215, 350, 534, 561, 563.
- 50. gr. — 215.
- 74. gr. — 335.
- 78. gr. — 607.
- 79. gr. — 285, 296.
- 96. gr. — 31, 195, 197, 233, 236, 238, 246, 247, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 259, 260, 265, 266, 271, 285, 297, 561, 607, 624.

1930 nr. 36 19. maí. *Lög um vigt á sild.*

— 691.

1. gr. — 692.

1930 nr. 41 19. maí. *Sjómannalög.*

— 311.

5. gr. — 473.

41. gr. — 360, 554, 556, 558.

85. gr. — 316.

88. gr. — 311, 316.

89. gr. — 316.

1932 nr. 71 23. júní. *Lög um byggingarsamvinnufélög.*

— 165.

1933 nr. 8 11. apríl. *Tilskipun um alþjóðlegar sjóferðareglur, sem fylgt skal á íslenskum skipum.*

29. gr. — 415.

1933 nr. 87 19. júní. *Ábúðarlög.*

18. gr. — 2.

19. gr. — 323.

25. gr. — 323.

26. gr. — 327, 383.

27. gr. — 327, 383.

31. gr. — 327, 384.

1933 nr. 93 19. júní. *Víxillög.*

16. gr. — 167.

17. gr. — 160.

1933 nr. 101 19. júní. *Vegalög.*

41. gr. — 377.

1935 nr. 1 7. janúar. *Lög um meðferð og sþlu mjólkur og rjóma.*

— 53.

7. gr. — 59.

1935 nr. 6 9. janúar. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*

— 444, 445, 446, 447, 450.

- I. kafli — 438.
II. kafli — 438.
17. gr. — 451.
19. gr. — 446, 447.
- 1935 nr. 22 15. marz. *Reglugerð um framleiðslu, meðferð og sölu mjólkur og rjóma o. fl.*
— 53.
- 1935 nr. 33 9. janúar. *Afengislög.*
— 100, 172, 286, 298, 423, 424, 533, 534, 547, 607, 626.
10. gr. — 296, 298.
11. gr. — 297.
15. gr. — 296, 298, 481.
16. gr. — 201, 499, 502.
17. gr. — 214, 215, 349, 454.
18. gr. — 174, 454.
21. gr. — 349, 355, 536, 626.
32. gr. — 285.
33. gr. — 350, 354.
34. gr. — 297, 298.
36. gr. — 481, 499, 502.
37. gr. — 350, 354.
39. gr. — 350, 354, 355, 536, 626.
- 1935 nr. 112 18. maí. *Lög um Hæstarétt.*
24. gr. — 519.
38. gr. — 178, 329, 357, 553, 555, 558, 662.
- 1936 nr. 24 1. febrúar. *Lög um eftirlit með matvælum og öðrum neyzlu- og nauðsynjavörum.*
— 52, 60.
4. gr. — 60.
- 1936 nr. 30 1. febrúar. *Lög um breytingu á og viðauka við siglingalög nr. 56 30. nóvember 1914.*
1. gr. — 360, 554, 556, 559.
- 1936 nr. 49 15. júlí. *Reglugerð um tilbúning og dreifingu á matvælum og öðrum neyzlu- og nauðsynjavörum.*
— 546.
- 1936 nr. 85 23. júní. *Lög um meðferð einkamála í héraði.*
— 402.
5. gr. — 105, 177, 181.
9. gr. — 1, 4, 448.
36. gr. — 45.
71. gr. — 26, 380, 579.
88. gr. — 124.
96. gr. — 359, 553, 555, 558.
104. gr. — 22.
105. gr. — 63, 124, 477.

106. gr. — 63, 181.
108. gr. — 73, 175, 176, 301, 385.
109. gr. — 63, 65.
110. gr. — 65, 122, 399, 586, 642.
111. gr. — 586, 642.
113. gr. — 597, 631.
114. gr. — 46, 178.
117. gr. — 595.
118. gr. — 1, 4, 279, 360, 487, 488, 554, 556, 558.
120. gr. — 4, 411, 412.
127. gr. — 510, 644.
135. gr. — 520.
148. gr. — 399, 404.
151. gr. — 399.
167. gr. — 164.
175. gr. — 15.
180. gr. — 177, 387, 390.
186. gr. — 166.
188. gr. — 521, 584.
190. gr. — 409.
195. gr. — 22.
196. gr. — 23.
197. gr. — 162, 164.
198. gr. — 299, 394.
199. gr. — 398.
200. gr. — 360, 379, 554, 556, 558.
208. gr. — 159, 489.
- 1936 nr. 133 28. desember. *Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.*
23. gr. — 450.
24. gr. — 451.
25. gr. — 446, 451.
- 1937 nr. 46 13. júní. *Lög um samvinnufélög.*
— 445.
- 1937 nr. 72 24. júní. *Reglugerð um gerð og notkun bifreiða.*
— 307, 308.
5. gr. — 32.
6. gr. — 429.
7. gr. — 310.
9. gr. — 430, 433.
- 1938 nr. 100 11. júní. *Lög um iðnaðarnám.*
— 596.
1. gr. — 72.
2. gr. — 600.
8. gr. — 369.
9. gr. — 72, 73.

12. gr. — 602.

17. gr. — 600, 601.

19. gr. — 599, 600, 601, 602.

1939 nr. 196 25. október. *Auglýsing um bann gegn því að veita upplýsingar um ferðir skipa.*

— 271.

1940 nr. 9 12. febrúar. *Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að banna að veita upplýsingar um ferðir skipa.*

— 271.

1940 nr. 19 12. febrúar. *Almenn hegningarlög.*

— 195, 197.

VI. kafli — 143, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 206, 208, 209, 210.

VII. kafli — 607.

XI. kafli — 213.

XII. kafli — 213, 271, 514, 534.

XIII. kafli — 213.

XIV. kafli — 132, 133, 134, 144, 147, 154.

XVIII. kafli — 311, 316, 604.

XXII. kafli — 346.

XXIII. kafli — 33, 130, 281, 307, 362, 464, 604, 607.

XXIV. kafli — 112.

XXVI. kafli — 112, 172.

XXVII. kafli — 112, 327.

20. gr. — 256, 454.

22. gr. — 128, 131, 194, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 498, 499, 502.

51. gr. — 139.

64. gr. — 174.

68. gr. — 171, 172, 199, 202, 203, 205, 233, 236, 238, 265, 273, 344, 345, 350, 355, 421, 422, 454, 456, 480, 485, 502, 621.

70. gr. — 485.

74. gr. — 199, 206.

76. gr. — 236, 238, 354, 422, 456.

77. gr. — 40, 131, 233, 238, 246, 254, 255, 256, 258, 265, 310, 354, 433, 456, 466, 502, 621, 626, 652.

78. gr. — 40.

93. gr. — 480.

100. gr. — 194, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 233, 236, 238, 265, 498.

106. gr. — 204, 206, 238, 246, 247, 248, 249, 254, 256, 258, 260, 607.

107. gr. — 194, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 498.

108. gr. — 246, 250, 252, 254, 259, 266, 272, 500, 514, 516.

118. gr. — 233.

121. gr. — 271.

128. gr. — 138, 143, 155.

142. gr. — 201, 499, 502.
147. gr. — 479, 480, 485.
155. gr. — 274, 422.
200. gr. — 345, 347.
215. gr. — 36, 99, 100, 102, 128, 131, 280, 310, 361, 367, 466, 653, 660.
217. gr. — 215.
218. gr. — 215, 233, 433, 561, 563, 649.
219. gr. — 33, 37, 39, 214, 425, 426, 428, 429, 433, 463, 561, 563, 604, 605, 619, 649, 650, 652.
234. gr. — 514.
241. gr. — 514, 516.
244. gr. — 172, 174, 198, 216, 273, 274, 275, 286, 349, 350, 354, 421, 422, 454, 534.
246. gr. — 352, 354.
247. gr. — 198.
252. gr. — 349, 350, 354.
254. gr. — 198.
259. gr. — 286.
264. gr. — 581, 582.
1940 nr. 43 12. febrúar. *Lög um viðauka við og breytingu á lögum nr. 100 11. júní 1938 um iðnaðarnám.*
1. gr. — 75.
1940 nr. 91 14. maí. *Lög um húsaleigu.*
— 30.
1941 nr. 23 16. júní. *Bifreiðalög.*
— 33, 38, 100, 130, 214, 216, 281, 307, 308, 362, 425, 464, 500, 533, 547, 607, 626.
5. gr. — 350.
7. gr. — 429.
20. gr. — 30, 128, 131, 214.
21. gr. — 128, 131.
22. gr. — 128, 131, 534, 607.
23. gr. — 349, 536, 561, 563, 626.
26. gr. — 215, 350, 429, 463, 561, 563, 649, 650, 653, 660.
27. gr. — 33, 36, 39, 40, 99, 100, 102, 128, 131, 214, 280, 310, 341, 349, 350, 367, 426, 429, 466, 500, 561, 563, 626, 648, 649, 650, 653, 660.
28. gr. — 40, 466.
29. gr. — 100, 102.
31. gr. — 36.
34. gr. — 16, 277, 279.
38. gr. — 30, 36, 99, 128, 131, 280, 310, 350, 354, 367, 426, 429, 433, 466, 536, 561, 563, 626, 649, 650, 652, 653, 661.
39. gr. — 37, 131, 310, 350, 355, 367, 428, 430, 433, 466, 536, 560, 561, 626, 650, 653, 661.

1941 nr. 24 16. júní. *Umferðarlög.*

— 30, 33, 38, 100, 130, 214, 281, 362, 425, 464, 626.

2. gr. — 33, 36, 39, 40, 128, 280, 341, 349, 350, 367, 426, 463, 561, 563.

3. gr. — 653.

4. gr. — 128, 131, 341, 349, 350, 426, 463, 561, 563, 626, 661.

5. gr. — 13, 31, 561.

6. gr. — 40, 466.

7. gr. — 12, 15, 40, 215, 561.

9. gr. — 100, 102.

14. gr. — 31, 36, 128, 131, 280, 350, 354, 367, 426, 466, 561, 563, 626, 653, 661.

1941 nr. 112 9. október. *Lög um lax- og silungsveiði.*

— 523, 524.

V. kafli — 524.

22. gr. — 526.

89. gr. — 526.

94. gr. — 526.

1941 nr. 127 9. desember. *Lög um viðauka við lög nr. 13 20. október 1905 um rithöfundarétt og prentarétt.*

2. gr. — 213.

1942 nr. 20 20. maí. *Lög um breytingu á lögum nr. 6/1935 um tekjuskatt og eignarskatt.*

— 445.

7. gr. — 444, 445.

1942 nr. 61 4. júlí. *Lög um málflytjendur.*

3. gr. — 302.

4. gr. — 302.

20. gr. — 302.

1943 2. febrúar. *Auglýsing lögreglustjórans í Reykjavík um aðalbrautir.*

— 15.

1943 nr. 16 26. febrúar. *Lög um orlof.*

1. gr. — 73.

1943 nr. 39 7. apríl. *Lög um húsaleigu.*

5. gr. — 98.

1943 nr. 116 30. desember. *Lög um ættaróðal og erfðaábúð.*

VIII. kafli — 322, 323.

42. gr. — 327.

1944 nr. 33 17. júní. *Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.*

40. gr. — 442.

67. gr. — 435, 441, 442, 443, 444, 445.

77. gr. — 442.

1944 nr. 40 20. desember. *Tilkynning verðlagsstjóra til iðjufyrirtækja.*

— 215.

1944 nr. 57 17. apríl. Reglugerð um breytingu á reglugerð nr. 133 28. desember 1936 um tekjuskatt og eignarskatt.
— 393.

1944 nr. 129 21. desember. Reglugerð um útvarpsrekstur ríkisins.
— 142.

VIII. kafli — 135, 140, 147.

1945 nr. 13 30. janúar. Reglugerð um greiðslu bóta fyrir eignir íslenskra skipverja, þær sem farist hafa við sjóslýs.
— 360, 554, 556, 558.

2. gr. — 360, 554, 556, 559.

4. gr. — 360, 554, 556, 559.

1945 nr. 62 12. marz. Lög um veltuskatt.
— 573, 574.

1. gr. — 574.

2. gr. — 574.

1945 nr. 66 12. apríl. Lög um útsvör.
— 392.

3. gr. — 391.

4. gr. — 391, 392.

1945 nr. 126 7. ágúst. Reglugerð um sölu og veitingar áfengis, er um ræðir í lögum nr. 33 9. janúar 1935 og lögum nr. 3 4. apríl 1923.
— 286, 298

10. gr. — 285, 297.

12. gr. — 297, 298.

18. gr. — 297, 298.

1946 nr. 50 7. maí. Lög um almannatryggingar.

107. gr. — 602.

108. gr. — 598, 602.

112. gr. — 449.

113. gr. — 449.

1946 nr. 136 19. október. Reglugerð um mjólk og mjólkurvörur.
— 52, 54, 56.

1. gr. — 60.

14. gr. — 58, 59.

1947 nr. 34 22. apríl. Vegalög.

40. gr. — 376.

1947 nr. 35 31. desember. Tilkynning verðlagsstjóra um verðlag.
— 215.

1947 nr. 37 31. desember. Tilkynning Viðskiptanefndar um hámarks-
álagningu.
— 545.

1947 nr. 67 5. júní. Lög um eignakönnun.
— 30.

II. kafli — 389, 390.

VI. kafli — 390.

18. gr. — 389, 390.
19. gr. — 389, 390.
- 1947 nr. 70 5. júní. *Lög um fjárhagsráð, innflutningsverzlun og verðlags-
eftirlit.*
— 9.
5. gr. — 11.
22. gr. — 11.
- 1947 nr. 74 5. júní. *Lög um inngöngu Íslands í Bernarsambandið.*
— 461.
- 1947 nr. 80 5. júní. *Framfærslulög.*
3. gr. — 581.
6. gr. — 581.
- 1947 nr. 82 31. júlí. *Reglugerð um fjárhagsráð, innflutningsverzlun,
gjalddeyrismeðferð og verðlagseftirlit.*
— 9, 10, 546.
7. gr. — 11.
11. gr. — 11.
17. gr. — 551.
39. gr. — 11, 551.
- 1947 nr. 95 5. júní. *Lög um lögræði.*
— 65.
- 1947 17. september. *Auglýsing fjárhagsráðs.*
— 9, 11.
- 1947 nr. 110 19. september. *Auglýsing um inngöngu Íslands í Bernarsam-
bandið.*
— 461.
- 1947 nr. 128 29. desember. *Lög um dýrtiðarráðstafanir.*
— 573, 574, 576, 637.
VII. kafli — 574, 576, 636.
41. gr. — 576, 636.
42. gr. — 576, 636.
- 1947 nr. 190 26. nóvember. *Reglugerð um eignakönnun samkvæmt lögum
nr. 67/1947.*
— 30.
- 1947 nr. 203 30. október. *Reglugerð um breytingu á reglugerð um gerð
og notkun bifreiða nr. 72 24. júní 1937.*
— 429.
- 1948 nr. 14 8. marz. *Lög um ákvörðun fésekta.*
— 197, 206, 285, 521.
1. gr. — 297, 298, 624.
- 1948 nr. 49 5. apríl. *Lög um breytingu á bifreiðalögum nr. 23. 16. júní 1941*
2. gr. — 128.
- 1948 nr. 100 29. desember. *Lög um dýrtiðarráðstafanir vegna atvinnu-
veganna.*
— 572, 573, 574, 637.

III. kafli — 448, 635, 636, 638.

20. gr. — 576, 636.

21. gr. — 576, 636.

22. gr. — 448, 572, 573, 574, 576, 634, 635, 636, 637, 638.

23. gr. — 573, 575, 576, 636.

24. gr. — 449, 576, 636.

25. gr. — 576, 636.

26. gr. — 449, 576, 636.

27. gr. — 576, 636.

1948 nr. 145 6. október. *Reglugerð um breytingu á reglugerð nr. 82/1947 um fjárhagsráð, innflutningsverzlun, gjaldeyrismæðferð og verðlags-eftirlit.*

1. gr. — 11.

1949 nr. 18 22. marz. *Lög um kyrrsetningu og lögbann.*

23. gr. — 168.

1949 nr. 19 1. febrúar. *Reglugerð um flutningsrétt á ritverkum og tónsmíðum.*

1. gr. — 459.

1949 nr. 46 25. maí. *Lög um iðnfræðslu.*

10. gr. — 622.

1949 nr. 57 25. maí. *Lög um nauðungaruppboð.*

— 162, 163, 164.

1. gr. — 162, 163.

4. gr. — 162, 163, 164.

34. gr. — 164.

1949 nr. 184 1. nóvember. *Reglugerð um fluglið.*

50. gr. — 621.

1950 nr. 22 19. marz. *Lög um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.*

— 435, 436, 437, 439, 440, 441, 442, 443, 445, 446, 447, 449, 450.

12. gr. — 435, 437, 438, 439, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 450, 452.

1950 nr. 31 16. ágúst. *Tilkynning verðlagsstjóra um hámarksálagningu.*

— 551.

1950 nr. 35 27. apríl. *Lög um verðlag, verðlagseftirlit og verðlagsdóm.*

• — 546.

4. gr. — 551.

19. gr. — 551.

1950 nr. 59 25. maí. *Lög um breytingu á lögum nr. 22 19. marz 1950 um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.*

— 438, 441.

4. gr. — 452.

1950 nr. 68 30. júní. *Bráðabirgðalög um breytingu á lögum nr. 22/1950 um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.*

- 440.
- 1950 20. september. *Reglur fjármálaráðuneytisins um mat lausafjár til stóreignaskatts.*
- 448.
- 1950 nr. 117 28. desember. *Lög um breytingu á lögum nr. 22/1950 um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.*
- 438, 441.
4. gr. — 440.
- 1950 nr. 133 30. júní. *Reglugerð um stóreignaskatt samkvæmt 12. gr. laga nr. 22/1950.*
3. gr. — 445, 446.
5. gr. — 447.
6. gr. — 447.
12. gr. — 448, 449.
16. gr. — 451.
- 1950 nr. 240 18. desember. *Reglugerð um breytingu á reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt nr. 133 28. desember 1936.*
- 450.
1. gr. — 450.
- 1951 nr. 5 29. janúar. *Lög um breytingu á lögum nr. 5 18. maí 1920 um bann gegn botnvörpuveiðum.*
- 304, 305, 538, 587, 589, 594.
1. gr. — 491, 492, 587.
- 1951 nr. 6 29. janúar. *Lög um breytingu á bifreiðalögum nr. 23 16. júní 1941.*
- 354, 626.
2. gr. — 536.
- 1951 nr. 8 5. febrúar. *Ábúðarlög.*
26. gr. — 327.
27. gr. — 327.
- 1951 nr. 27 5. marz. *Lög um meðferð opinberra mála.*
2. gr. — 389, 390.
4. gr. — 389, 390.
73. gr. — 453.
75. gr. — 453.
77. gr. — 453.
115. gr. — 132, 389, 498.
118. gr. — 352, 498.
145. gr. — 453, 560.
146. gr. — 102.
154. gr. — 104.
171. gr. — 479.
- 1951 nr. 39 15. marz. *Lög um rétt erlendra manna til að stunda atvinnu á Íslandi.*

— 284, 286.

2. gr. — 297.

6. gr. — 284.

9. gr. — 284, 297.

1951 nr. 47 16. marz. Lög um breytingu á áfengislögum nr. 33/1935.

— 424.

1. gr. — 423, 499, 502.

2. gr. — 424, 499, 502.

1952 nr. 24 1. febrúar. Girðingalög.

16. gr. — 376.

IV. EFNISSKRÁ.

A. Atriðisorð efnisskrár.

Abúð.

Abýrgð.

Aðför. Sjá fjárnám, fógetagerðir, innsetningargerðir, lögtak, útburðargerðir.

Aðgerðaleysisverkanir.

Aðild.

Aðiljaskýrslur.

Áfengi. Áfengislagabrot.

Áfrýjun. Sbr. aðild, kærumál, málasamlag.

Áfrýjunarleyfi.

Ágreiningsatkvæði. Sjá sératkvæði.

Ákæra. Ákærvald.

Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.

Almannahætta.

Alþingi.

Analógia. Sbr. lög, lögskýring.

Árekstur skipa.

Ásetningur. Sjá saknæmi.

Atvinnuréttindi.

Averkar. Sjá líkamsáverkar.

Barnsfaðernismál.

Bifreiðalög. Sjá bifreiðar.

Bifreiðar.

Bjarglaun. Sjá björgun.

Björgun.

Blóðrannsókn.

Blöð.

Borgararéttindi.

Botnvörpuveiðabrot. Sjá fiskveiðabrot.

Brenna.

Dánarbætur.

Dómar og úrskurðir.

Dómarar.

Dómstólar.

Eftirgrennslan brota. Sjá opinber mál.

Eiður. Sbr. vitni.

Eignakönnun.

Eignarréttur.

Eignarupptaka. Sjá upptaka eignar.

Eignaspjöll.

Embættisbrot.

Embættismenn. Sjá dómarar, embættisbrot, lögreglumenn, stjórn-sýslumenn.

Endurgreiðsla.

Endurupptaka máls.

Fangelsi. Sjá refsingar.

Farmsamningar.

Fasteignir.

Félög. Sbr. hlutafélög.

Fiskveiðabrot.

Fjárfesting.

Fjárhagsráð. Sjá fjárfesting.

Fjármál hjóna. Sjá hjón.

Fjárnám.

Flug. Sjá loftför.

Fógetagerðir. Sjá dómarar, fjárnám, innsetningargerðir, lögbann, lögtak, útburðargerðir.

Forgangskröfur. Sjá skipti.

Forkaupsréttur.

Frávisun.

Frestir.

Fundið fé.

Fyrning.

Gagnsakir. Sjá málasamlag.

Gáleysi. Sjá saknæmi.

Gerðardómur.

Gjafsókn. — *Gjafvörn.*

Gjaldþrotaskipti. Sjá skipti.

Greiðsla.

Gæzluvarðhald.

Hafning.

Heilbrigðismál.

Heimvísun. Sjá ómerking.

Hjón.

Hlutafélög.

Hlutdeild.

Hugverk. Sjá höfundaréttur.

Húsaleiga.

Höfundaréttur.

Iðnnámssamningar. Sjá vinnu-samningar.

Innsetningargerðir.

Ítök. Sjá reki.

Játning. Sjá aðiljaskýrslur.

Kaup og sala.

Kjörgengi. Sjá borgararéttindi.

Kosningarréttur. Sjá borgararéttindi.

Kröfuréttindi. Sjá ábyrgð, aðgerðarleysisverkanir, greiðsla, kaup og sala, samningar, skaðabætur, skuldamál.

Kvikmyndahús.

Kynferðisbrot. Sjá skírlífisbrot.

Kærumál.

Landamerkjadómur.

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.

Lax- og silungsveiði.

Leiðbeiningarskylda dómara.

Leiga. Sjá ábúð, húsaleiga, útbuð-argerðir.

Líkamsáverkar.

Líkur. Sjá sönnun.

Loforð. Sjá ábyrgð, forkaupsréttur, kaup og sala, samningar, skaðabætur, vinnusamningar.

Löftför.

Læknar.

Lög. *Lögskýring.*

Lögbann.

Löggæzla. Sjá lögreglumenn.

Lögreglumenn.

Lögreglusamþykktir.

Lögræði.

Lögtak.

Lögveð. Sbr. sjóveð.

Málasamlag.

Málflutningsmenn.

Málflutningur.

Málsbætur.

Málshöfðun. Sbr. ákæra.

Málskostnaður. Sbr. gjafsókn, ómaksbætur.

Málsmeðferð.

Mannráp.

Mannorð. Sjá borgararéttindi.

Mat og skoðun. Sbr. blóðrannsókn.

Meinyrði.

Merkjadómur Reykjavíkur.

Mjólkurlöggjöf. Sjá heilbrigðismál.

Námssamningar. Sjá vinnusamningar.

Ofbeldi. Sjá líkamsáverkar.

Ómaksbætur.

Ómerking.

Opinber mál. Sbr. ákæra, dómara, mat og skoðun, sönnun, vitni.

Opinberir starfsmenn. Sjá dómara, lögreglumenn, stjórnsýslumenn.

Orlof.

Rán.

Rangar skýrslur.

Refsingar.

Reki.

Reklamation. Sjá aðgerðarleysis-verkanir.

Res judicata. Sjá dómar.

Réttarfar. Sjá aðild, aðiljaskýrslur, áfrýjun, ákæra, barnsfaðernismál, blóðrannsókn, dómar og úrskurðir, dómara, dómstólar, eiður, endurupptaka, fjárnám, gerðardómur, gjafsókn, hafning, kærumál, landamerkjadómur, lögbann, lögtak, málasamlag, málflutningsmenn, málflutningur, málshöfðun, málskostnaður, málsmeðferð, mat og skoðun, merkjadómur Reykjavíkur, ómaksbætur, ómerking, opinber mál, réttarfarssektir og vitur, sáttir, sératkvæði, Siglingadómur, sjó- og verzlunardómur, skipti, skjöl, stefna, sönnun, uppboð, úrskurðir, útburðargerðir, útivist aðilja, varnarþing, vettvangsmál, vitni.

Réttarfarssektir og vitur.

Ríthöfundaréttur. Sjá höfundaréttur.

Saknæmi.

Sameign.

Samningar. Sjá enn fremur ábúð, forkaupsréttur, húsaleiga, skaðabætur, vinnusamningar.

Samvinnufélög.

Sáttir.

Sératkvæði.

Siglingadómur.

Siglingar. Sjá árekstur skipa, björgun, farmsamningar, fiskveiðabrot, sjóveð.

Sjó- og verzlunardómur.

Sjóveð.

Skaðabætur.

Skattar og gjöld.

Skilorðsbundnir dómar.

Skip. Sjá árekstur skipa, björgun, farmsamningar, fiskveiðabrot, sjóveð.

Skipti.

Skirlífisbrot.

Skjöl.

Skuldamál.

Stefna. *Stefnubirting.* Sbr. ákæra.

Stjórnaðsskráin.

Stjórnsýsla. *Stjórnsýslumenn.*

Svipting réttinda. Sjá atvinnuréttindi, bifreiðar, borgararéttindi, refsingar.

Sönnun. *Sönnunarbyrði.* Sbr. aðiljaskýrslur, blóðrannsókn, mat og skoðun, vitni.

Tilraun.

Tómlætisverkanir. Sjá aðgerðarleysisverkanir.

Umboð.

Umferðarlög. Sjá bifreiðar.

Umferðaréttur.

Uppboð.

Upphlaup.

Uppataka eignar.

Úrskurðir.

Útburðargerðir.

Útivist aðilja.

Útsvör. Sjá skattar og gjöld.

Valdstjórn.

Vangeymsla. Sjá aðgerðarleysisverkanir.

Varðhald. Sjá refsingar.

Varðskip ríkisins. Sjá stjórnsýsla.

Varnarþing.

Veð. Sjá lögveð, sjóveð.

<i>Vegir.</i>	<i>Yfirvöld.</i> Sjá dómarar, lögreglu-
<i>Veði.</i> Sjá lax- og silungsveiði.	menn, stjórnsýslumenn.
<i>Veitingahús.</i>	<i>Þjófnaður.</i>
<i>Verðlagslöggjöf.</i>	<i>Ærumeiðingar.</i> Sjá meinyrði.
<i>Vettvangsmál.</i>	<i>Ökuleyfi.</i> Sjá atvinnuréttindi, bif-
<i>Vextir.</i>	reiðar.
<i>Viðskiptatilkynningar.</i> Sjá aðgerð-	<i>Ölvun.</i> Sjá áfengislagabrot, bifreið-
arleysisverkanir.	ar.
<i>Vinnusamningar.</i>	<i>Örorka.</i>
<i>Vitni.</i>	<i>Öryggisráðstafanir.</i>
<i>Víxilmál.</i> <i>Víxlar.</i>	

B. Efnisskrá.

Ábúð.

Bls.

- Um byggingu þjóðjarðar fór eftir lögum nr. 116/1943. Er jörðin losnaði úr ábúð árið 1945, heimilaði sýslumaður A öll afnot hennar um óákveðinn tíma. A nytjaði jörðina síðan frá sinni eigin jörð, en fluttist ekki þangað búferlum. Þessi nýting A varð ekki talin leiguliðaábúð, sbr. VIII. kafla laga nr. 116/1943 og 19. og 25. gr. laga nr. 87/1933. Uppsögn þessara afnota jarðarinnar var því heimil án saka. 322
- Með erfðafestubréfi 15. júní 1916 var jörðin Hvaleyri við Hafnarfjörð leigð á erfðafestu til 50 ára frá fardögum 1916 að telja, og var leigutaka heimilað að framselja leigurétt sinn öðrum. Hinn 1. ágúst 1947 seldi þáverandi ábúandi jarðarinnar þeim A og B leiguréttinn. En með stefnu 16/3 1948 höfðaði landeigandi mál á hendur þeim og krafðist brottflutnings þeirra, með því að þeir hefðu með spjöllum á jörðinni fyrirgert ábúðarrétti sínum. Leitt var í ljós, að ábúendur jarðarinnar höfðu á undanförunum árum tekið og selt stórkostlegt magn af sandi úr landareign jarðarinnar. Hafði sandtaka þessi haft í för með sér spjöll á jörðinni. Þar sem sandnámið var framkvæmt og umrædd spjöll urðu á jörðinni að nokkru í tíð A og B fyrir atbeina þeirra og á þeirra ábyrgð, höfðu þeir fyrirgert ábúðarrétti sínum. Voru kröfur landsdrottins því teknar til greina. 378

Ábyrgð.

- A lánaði B kr. 25000.00, enda skuldbatt C sig til að greiða A þá fjárhæð af láni, sem hann hafði heitið B og koma átti til útborgunar á næsta ári. Vegna gjaldþrota B var lán þetta aldrei af hendi innt, og af þeim sökum taldi C sig lausan allra mála um greiðslu til A. Samkvæmt loforði C var honum dæmt að greiða

A fjárhæðina.	5
Tjóni af árekstri bifreiða skipt á eigendur þeirra með hliðsjón af sök ökumanna, sbr. 4. mgr. 34. gr. laga nr. 23/1941.	11
Eftir að skip hafði tekið vöru til útflutnings, strandaði það hér við land, og varð för þess af þeim sökum ekki haldið áfram. Farmeiganda var þó dæmt að greiða farmgjald til útlanda að fullu, enda var greiðsla farmgjalds áskilin í farmskírteini „ship lost or not lost“.	25
Skip strandaði hér við land, eftir að það hafði tekið farm til útflutnings, og mátti skipið af þeim sökum ekki halda ferð sinni áfram. Er farmgjalds var samt sem áður krafizt, bar farmeigandi það m. a. fyrir sig, að skipstjórnarmenn hefðu átt sök á strandi skipsins. En þessi vörn stoðaði ekki, með því að eigandi skipsins var í farmskírteini undanþeginn ábyrgð á mistökum skipstjórnarmanna.	25
A féll af palli vörubifreiðar, er henni var ekið af stað, og hlaut nokkur meiðsl við fallið. Ökumaður bifreiðarinnar var að akstri í greiðaskyni án endurgjalds og ekki í þjónustu eiganda bifreiðarinnar, er slys þetta gerðist. Þá var ósannað, að ökumaðurinn hefði leyft A far með bifreiðinni eða haft vitneskju um, að A tók sér far með henni. Að svo vöxnu máli var eiganda bifreiðarinnar ekki dæmd ábyrgð á tjóni A.	276
Drengur varð fyrir bifreið í Reykjavík og stórslasaðist. Ökumaður bifreiðarinnar hafði ekið gálauslega, er slysið vildi til, en eigi var í ljós leitt, að drengurinn ætti á því nokkra sök. Eiganda bifreiðarinnar var því dæmt að bæta tjón drengsins að fullu. ..	339
Er e/s S var með hægri ferð á leið inn Siglufjarðarhöfn, sigldi v/s SI aftur á bak í veg fyrir það. Varð árekstur milli skipanna með þeim hætti, að stefni e/s S lenti á stjórnborðsbóg v/s SI. Stjórnandi v/s SI var talinn eiga meginsök á árekstrinum, enda þótt skipstjórnarmenn e/s S ættu og á honum nokkra sök. Samkvæmt því var eigendum v/s SI dæmt að bera 3/4 hluta tjóns þess, sem af árekstrinum leiddi, en eigendum e/s S 1/4 hluta tjónsins.	412
Forráðamenn h/f A og h/f B ásamt sex einstaklingum hins vegar gerðu með sér samning þess efnis, að hinir siðargreindu keyptu öll hlutabréf h/f A, 75 að tölu, fyrir kr. 600000.00. Jafnframt var í samningi aðilja ákveðið, að kaupendur skyldu fá til umráða einungis eina tiltekna eign h/f A, sildarbræðslustöð nokkra, en allar aðrar eignir félagsins svo og skuldir þess skyldu vera þeim óviðkomandi. Af hlutabréfunum voru 69 framseld h/f B, en 1 hverjum hinna sex einstaklinga. Andvirði allra hlutabréfanna var hins vegar greitt úr sjóði h/f B, og í bókum þess var það talið eigandi þeirra allra, enda taldi enginn einstaklinganna neitt þeirra meðal eigna sinna á skattaframtali. Að svo vöxnu	

- máli var talið, að h/f B hefði eitt verið raunverulegur kaupandi umræddrar sildarbræðslustöðvar og því dæmt skylt að greiða skatta til rikissjóðs í samræmi við þá niðurstöðu. 416
- Eiganda skips dæmt að bæta tjón vegna skemmda á veiðarfærum af völdum skipsins. 467
- Trésmiðameistari, sem vann að viðgerð húss í Reykjavík, féll til jarðar af þaki hússins og slasaðist til bana. Er slysið vildi til, var trésmiðameistarinn í þjónustu byggingafélags, sem húseigandinn hafði falið viðgerðina. Öryggisbúnaði, sem hafður var á þaki hússins, hafði verið mjög áfátt. Byggingafélagið og verkstjóri þess voru því fébótaskyld vegna slyssins af þeim sökum. Hins vegar þótti í ljós leitt, að trésmiðameistarinn hefði ekki gætt nægilegrar varkárni, þar sem hann hafði farið til starfa á húspakinu án þess að kvarta undan öryggisskortinum. Samkvæmt þessu var byggingafélaginu og verkstjóra þess dæmt að bæta 4/5 hluta af tjóni, sem af slysinu leiddi. 577
- Trésmiðameistari hlaut bana af slysförum, er hann vann að viðgerð á húspaki í Reykjavík. Meginorsök slyssins var til þess rakin, að öryggisbúnaði á húspakinu var mjög áfátt. Eiganda hússins var dæmt óskylt að bæta tjón vegna slyssins, þar sem hann hafði falið viðgerðina byggingafélagi, er rak slíka atvinnu og hafði iðnlærða menn í þjónustu sinni. 577
- Atvinnurekandi, sem eigi var iðnlærður, var talinn bundinn við námssamning, er hann hafði undirritað. 596

Aðfór.

Sjá fjárnám, fógetagerðir, innsetningargerðir, lögtak, útburðargerðir.

Aðgerðaleysisverkanir.

- A ákvað að selja fasteign sína, sem B átti forkaupsrétt að, ásamt nokkrum lausafjármunum. Er samkomulag varð ekki við B um kaup á eignum þessum, seldi A þær C. B taldi C hafa fengið hagfelldari greiðsluskilmála heldur en hann hafði átt kost á. En hann bauðst ekki til að ganga inn í kaupin, er honum urðu þau kunn, og gat hann því ekki krafizt þess síðar í dómsmáli. 114
- Borgarstjóri Reykjavíkur ritaði A og gaf honum kost á að kaupa lóðarspildu með tilteknum skilyrðum, og var í bréfinu tekið fram, að bæjarverkræðingi hefði verið falið að hefja „nú þegar“ samningaumleitanir um endurgjald fyrir lóðarspilduna. Ekki var í ljós leitt, að A hefði innan hæfilegs frests leitað fullnaðarsamninga um lóðar kaupin, og ósannað var, að samkomulag aðilja hefði orðið um frestun þeirra. Tilboð borgarstjóra um lóðarsöluna var því úr gildi fallið, er stjórnvöld Reykjavíkur síðar heimiluðu öðrum aðilja að byggja á þessu svæði. .. 185
- A og B voru einkaerfingjar föður síns, en bú hans var tekið til

opinberra skipta. Með dómi Hæstaréttar 17. október 1951 var tekin til greina krafa A um frestun á sölu húseignar búans, unz dómsúrlausn væri fengin um það, hvaða verði búinu skyldi metinn jarðarhluti, sem B hafði verið fenginn sem fyrirframgreiðsla upp í arf, enda yrði þeirrar dómsúrlausnar leitað án tafar. Staðfest var síðar ákvörðun skiptaráðanda um sölu húseignar þessarar samkvæmt kröfu B, enda höfðu, þegar skiptaráðandi kvað upp úrskurð sinn, liðið átta mánuðir frá uppsögu áðurgreinds hæstaréttardóms, án þess að A hæfist handa um að fá dómsúrlausn um fyrrgreint atriði. 394

Aðild.

- Aðilja stefnt til réttargæzlu. 11, 103, 185, 276, 328, 339, 370, 388, 477, 527, 629
- A var af sýslumanni skipaður fjárhaldsmaður B, sem var lögráða og hafði aldrei verið sviptur fjárræði. A höfðaði síðan mál og rak það fyrir dómstólum sem lögráðamaður B, svo sem væri hann ófjárráða. 64
- Samkvæmt kröfu X var mál höfðað gegn bróður hennar Y, og gerði X þá dómkröfu í málinu, að dæmt yrði, að faðir hennar væri Z, en ekki látinn eiginmaður móður hennar. Héraðsdómari lagði efnisdóm á kröfu X, að því er Z varðaði, enda þótt Z væri ekki aðili málsins. Af þessum sökum var héraðsdómur ómerktur og kröfum á hendur Z vísað frá héraðsdómi. 178
- Sýslumaður sem umboðsmaður þjóðjarða sækir mál til útburðar af þjóðjörð. 322
- Maður sækir fyrir hönd ófjárráða sonar síns mál til fébóta vegna bifreiðarslyss. 339
- Samband tónskálda og eigenda flutningsréttar (STEF) sækir mál til heimtu höfundarlauna erlends tónskálds. 457
- Aðili varð gjaldþrota, eftir að mál hans var dæmt í héraði, og kom þrotabúið í hans stað fyrir Hæstarétti. 664

Aðiljaskýrslur.

a) Einkamál.

- Fyrirsvarsmaður aðilja kvað sér hafa verið ókunnugt um skilmála farmskirteinis, enda hefði farmskirteinið verið gefið út, eftir að skip það, sem farminn flutti, var strandað. En eins og skiptum aðilja var háttað, var við það miðað, að farmskirteinið væri í samræmi við samkomulag þeirra um flutning farmsins. 25
- Er skipti voru gerð á búi hjóna vegna skilnaðar þeirra, deildu þau um húseign. Krafðist maðurinn þess, að húseignin yrði dæmd eign félagsbús hjónanna, en konan gerði kröfu til þess, að húseignin yrði talin séreign hennar. Maðurinn viðurkenndi, að konan hefði lagt fram til kaupa á eigninni kr. 10000.00, er verið höfðu séreign hennar, en minnstist þess ekki, að hann hefði

sjálfur lagt nokkurt fé fram til þeirra kaupa. Þá hefði hann í skattframtölum og annars, er tilefni gafst, talið húseignina sér-eign konunnar. Krafa konunnar var tekin til greina. 41

Hinn 2. júní 1948 urðu A og B ásáttir um, að B keypti hús A. A kvaðst þá hafa tjáð B, að hann vildi ganga frá kaupunum strax eða í síðasta lagi fyrir 4. júní, en þann dag að morgni ætlaði hann áleiðis heim til sín úr Reykjavík, þar sem hann var staddur. Atvik málsins studdu þessa skýrslu A, og varð B, sem gat ekki innt af hendi sinn þátt samkomulags aðilja, af kaupunum. 80

A átti reka fyrir landi jarðar í öðru byggðarlagi. B, sem bjó á þeirri jörð, hirti reka A. Þá A og B greindi á um það, hvert gagngjald B skyldi hafa fyrir hirðingu rekans. A kvað B eiga fyrir verk sitt allan morvið og helming annars rekaviðar. B taldi hins vegar, að sér bæri auk þess allur sá viður óskiptur, sem mannaverk væru á, svonefndur mannvirkjaviður. Gögn málsins studdu skýrslu A, og var hún því lögð til grundvallar. 87

Hinn 9. febrúar 1950 var A sagt upp leiguibúð sinni til brottflutnings 14. maí s. á. Umboðsmaður A lýsti þá því, að A gæti ekki tekið uppsögnina til greina, en A mundi flytjast úr íbúðinni, er hann fengi annað húsnæði. Flutti A síðan hinn 20. október 1950 í aðra íbúð, sem hann hafði tekið á leigu. Hann afhenti þó ekki húseiganda íbúð þá, sem hann flutti úr, enda kvaðst hann ætla að flytja í hana aftur og dvöl sín í hinn íbúðinni væri aðeins til bráðabirgða. Eins og á stóð þótti brottflutningur A ekki verða skilinn öðru vísi en svo, að hann hefði gefið upp leigurétt sinn. 95

A tók að sér ásamt hljómsveit sinni að flytja tónlist, er tekin var á hljómplötu á vegum B. B kvað svo hafa samizt með aðiljum, að hann léti fullgera plötu þessa og gefa hana út í þeim eintakafjölda, sem honum þætti henta, enda skyldi A fá kr. 0.50 þóknun af hverri plötu, sem seld yrði. A taldi hins vegar, að um þetta hefði ekkert verið samið. Sönnur þóttu því ekki að því leiddar, að samningar hefðu komizt á með aðiljum um sölu hljómplötunnar. 167

A var með bréfi borgarstjóra Reykjavíkur gefinn kostur á að kaupa tiltekna lóðarspildu. Jafnframt var honum tilkynnt, að starfsmanni bæjarins hefði verið falið að hefja þegar samningaumleitunar um endurgjald fyrir lóðarspilduna. Fyrirsvarsmaður A staðhæfði, að það hefði orðið að samkomulagi að fresta samningum um þetta efni. En þar sem sönnur voru ekki færðar að þeirri staðhæfingu og A hafði ekki innan hæfilegs frests leitað fullnaðarsamninga um lóðarkaupin, var greint tilboð um sölu á lóðarspildunni úr gildi fallið, er öðrum aðilja var síðar heimilað að byggja á þessum stað. 185

A féll af palli vörubifreiðar og slasaðist. Bifreiðarstjórinn kvaðst

- hafa annazt akstur bifreiðarinnar, er slysið gerðist, í greiðaskyni og án endurgjalds. Hann hefði ekki leyft A að taka sér far með bifreiðinni og ekki hefði hann haft vitneskju um veru A á bifreiðarpallinum. Þessi skýrsla bifreiðarstjórans var lögð til grundvallar dómi í skaðabótamáli út af slysinu. 276
- Skipstjóri, sem vikið var úr starfi fyrirvaralaust, krafðist skaðabóta vegna brottvikningarinnar úr hendi útgerðarfélags þess, sem hlut átti að máli. Félagið krafðist sýknu m. a. af þeirri ástæðu, að skipstjórinn hefði óhlýðnast fyrirmælum um, hve langan tíma hver einstök veiðiför mætti taka, en þau fyrirmæli hefðu verið sett til tryggingar því, að afli kæmist óskemmdur á markað. Framkvæmdarstjóri útgerðarfélagsins skýrði svo frá, að í þessu skyni hefði verið ákveðið, að skipið skyldi aldrei vera lengur en 9—11 sólarhringa í veiðiferð, eftir að hitna tæki í veðri. Kvaðst hann hafa tilkynnt skipstjóranum þetta, áður en hann hélt fyrsta sinn á veiðar, og lagt þá og síðar ríka áherzlu á, að þessa yrði vandlega gætt. Skipstjórinn neitaði að hafa fengið þessi fyrirmæli, og taldist það gegn neitun hans ósannað. 470
- Stefndi, sem eigi kom fyrir dóm í héraði, er mál var þingfest, gerir grein fyrir forföllum sínum. 486
- Kona krafðist riftunar á sölu fasteignar, sem eiginmaður hennar hafði selt án samþykkis hennar, en hjónin bjuggu á eign þessari. Eigi var hnekkð þeirri staðhæfingu konunnar, að salan hefði eigi verið undir hana borin og að hún hefði aldrei samþykkt hana. 629
- Eftir að samningaumleitanir höfðu farið fram um kaup A og B á vélbát nokkrum, tóku þeir við bátnum samkvæmt óundirrituðu heimildarskjali, inntu af hendi peningagreiðslu upp í kaupverðið, sem þar var áskilin, og gerðu hann síðan út mánuðum saman. Þeir A og B neituðu því, að samningar um kaup á bátinum hefðu komizt á, en með greindu hátterni sínu voru þeir taldir hafa skuldbundið sig til að standa við kaupin. 664

b) *Opinber mál.*

- Samkvæmt skýrslu lögreglumanns hafði bifreið A staðið of lengi á götu í Reykjavík. A kvað skýrslu lögreglumannsins ranga og var sýknaður, að því er varðaði þetta ákæruatriði. 29
- A var sakaður um að hafa ekið gegn rauðu umferðarljósi inn á gatnamót. Hann viðurkenndi að hafa ekið um þessi gatnamót, en kvað umferðarljósið þá hafa verið grænt. Með vætti lögreglumanns og annars vitnis þótti þetta sakaratriði hins vegar sannað. 29
- A var sakaður um að hafa tekið í heimildarleysi ómakslaun af lán-um, er veitt voru úr opinberum sjóði, sem hann gætti. A skýrði

- svo frá, að hann hefði, áður en hann hóf töku umræddra ómakslauna, farið á fund fjármálaráðherra og spurt hann, hvort sér væri vítalaut sem embættismanni að taka slíka þóknun fyrir milligöngu um lán úr sjóðnum. Kvað A ráðherrann, eftir því sem sig minnti bezt, hafa svarað því hiklaust, að tæki hann að sér fyrir lántakendur störf, sem þeir að öðrum kosti yrðu að greiða fyrir, væri það sanngjarnt, að hann fengi greiðslu fyrir með sama hætti og aðrir, sem slík verk önnuðust. Samkvæmt þessu taldi A öruggt, að endurskoðunarmenn ríkisins mundu ekki gagnrýna töku ómakslaunanna, enda þótt hann liti ekki á svar ráðherrans sem embættislega heimild til töku þeirra. Ráðherrann minntist samtals um þetta efni, en taldi það ekki hafa verið eins ýtarlegt og ákveðið og A hafði lýst. 132
- EKKI tekið mark á staðhæfingu A um, að hann hefði ætlað að skila aftur fötum, er hann hafði tekið á náttstað sínum og notað síðan. 273
- Togaraskipstjóri talinn sekur um ólöglegar veiðar í landhelgi þrátt fyrir neitun sína. 303
- Togaraskipstjóri, sem ákærður var um landhelgisbrot, neitaði að hafa verið að veiðum í landhelgi. Þar sem örugg gögn fyrir sekt skipstjórans voru ekki flutt fram, var hann sýknaður. 317, 537, 590
- Lögreglumenn framkvæmdu leit eftir áfengi í leigubifreið og fundu þar eina áfengisflösku. Bifreiðarstjórinn kvaðst hafa ætlað bróður sínum vínflösku þessa í stað flösku, er hann hefði áður lánað honum. Bróðir bifreiðarstjórans staðfesti skýrslu hans um flöskulánið. Lögreglumennirnir höfðu ekki haft neinn sérstakan grun um, að áfengi væri selt úr bifreið bifreiðarstjóra þessa, sem eigi hafði áður verið sakaður um áfengissölu. Að svo vöxnu máli var bifreiðarstjórinn sýknaður af ákæru um brot gegn 1. gr. laga nr. 47/1951. 423
- Er bifreið tók beygju á gatnamótum í Reykjavík, varð telpa fyrir bifreiðinni og féll á götuna. Kona, sem telpan var í fylgd með, féll einnig á götuna og meiddist. Bifreiðarstjórinn kvaðst hafa orðið telpunnar var og játaði, að hún hefði orðið fyrir bifreiðinni. Konuna taldi hann sig hins vegar ekki hafa séð, fyrr en hann kom út úr bifreiðinni, og hélt hann því fram, að hún hefði ekki orðið fyrir bifreiðinni, heldur fallið af öðrum ástæðum. Konan staðhæfði hins vegar, að hún hefði orðið fyrir bifreiðinni. Þrátt fyrir neitun bifreiðarstjórans þótti ljóst, að hann hefði með gálausum akstri orðið valdur að meiðslum konunnar. 425
- A játaði innbrot í verzlun og stuld nokkurrar fjárhæðar í peningum og tiltekinna muna. Með skýrslu verzlunarþjóna þótti sannað hvarf hærri fjárhæðar og meira vörumagns en játning A tók til, og var honum dæmt að greiða bætur í samræmi við það. 452
- A ók vörubifreið frá Borgarnesi áleiðis til Reykjavíkur. Á beygju

- á þjóðveginum í Mosfellssveit, þar sem vegurinn beygir til vinstri, miðað við stefnu A, rakst bifreið hans á aðra bifreið, sem á móti kom. A skýrði svo frá, að er hann kom á beygju þessa, hefði hann ætlað að vikja til vinstri fyrir hinni bifreiðinni, en stýri bifreiðar hans þá reynzt óhreyfanlegt og hún því ekki látið að stjórn. Þessari skýrslu A var ekki hnekkkt, og var hún því lögð til grundvallar dómi í máli hans. 462
- Lögreglumaður framkvæmdi leit í leigubifreið og fann þar 5 flöskur af áfengi. Bifreiðarstjórinn A gerði í fyrstu þá grein fyrir vínföngum þessum, að farþegar, sem hann hafði ekið, ættu 2 af flöskunum, en bróðir sinn 3 þeirra. Er farþegarnir voru um þetta spurðir af lögreglunni, könnuðust þeir ekki við flöskur þessar. Fyrir dómi tjáðust tveir farþeganna hafa átt umræddar 2 flöskur, en lýstu síðan þann framburð sinn rangan og A hvatamann þess, að þeir báru þannig. A jataði hlutdeild sína að þessum ranga framburði og skýrði nú svo frá, að hann ætti flöskur þessar sjálfur og hefði ætlað þær til eigin neyzlu. Bróðir A taldi sig hafa falið A að kaupa 3 flöskur af áfengi, en eigi voru þeir bræður samsaga, að því er varðaði greiðslu andvirðis þess. A var ekki talinn hafa sannað, að hann hefði eigi ætlað áfengi það, sem fannst í bifreið hans, til sölu, sbr. 1. gr. laga nr. 47/1951. 498
- Lögreglumenn komu að bifreið, sem stóð kyrr á vegi í grennd við Reykjavík. Undir stýri hennar sat A, og var hann drukkin. A neitaði að hafa ekið bifreiðinni, en kvað mann, sem farið hefði í hús þar nálægt, hafa gert það. Enga fullnægjandi grein gat A gert fyrir því, hver maður sá hefði verið, og var allur framburður hans um það efni tortryggilegur. Þótti sýnt, að A hefði sjálfur ekið bifreiðinni ölvaður, og var honum dæmd refsing samkvæmt því. 532
- Varðskip kom að togara í landhelgi. Hlerar togarans héngu þá í gálgum, hluti vörpunnar á öldustokk og fiskur var í pökum. Skipstjórinn neitaði að hafa verið að veiðum í landhelgi, og eigi þótti fram kominn örugg sönnun fyrir því, að svo hefði verið, enda þótt ásigkomulag veiðarfæra og fisks í vörpunni benti mjög til þess. 586

Áfengi. Áfengislagabrot.

- Manni dæmd refsing fyrir ölvun. 171
- A, sem annaðist veitingarekstur án veitingaleyfis, lét veita áfengi í veitingahúsi sínu milli kl. 4 og 7 á laugardögum og sunnudögum svo og eftir lögboðinn lokunartíma veitingahúsa. Af þessu efni var A dæmd refsing samkvæmt 32. gr. laga nr. 33/1935 eftir lögjöfnun og 10. gr. reglugerðar nr. 126/1945. 283
- A, sem annaðist rekstur veitingahúss án veitingaleyfis, lét áfengi

- af hendi til brotthafnar úr veitingahúsinu og neyzlu utan þess. Þetta atferli varðaði A refsingu samkvæmt 32. gr. laga nr. 33/1935. 283
- A, sem var með áhrifum áfengis, settist inn í bifreið í því skyni að aka henni. En er hann kom bifreiðinni ekki í gang, lét hann hana renna án atbeina vélarinnar. Þetta atferli varðaði m. a. við 1. mgr. 21. gr. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935. 348
- A ók bifreið ölvaður og var dæmd refsing m. a. samkvæmt 1. mgr. 21. gr. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935. 348
- A og B dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 17. gr. sbr. 1. mgr. 37. gr. laga nr. 33/1935 fyrir að neyta áfengis í veitingahúsum, þar sem vinneyzla var óheimil. 348
- A dæmd refsing fyrir áfengissölu samkvæmt 15. gr. sbr. 1. mgr. 33. gr. laga nr. 33/1935. 348
- Lögreglumenn gerðu leit í leigubifreið eftir áfengi og fundu þar eina brennivinsflösku. Bifreiðarstjórinn kvaðst hafa ætlað flösku þessa bróður sínum, sem hefði nokkru áður lánað sér brennivinsflösku. Bróðir bifreiðarstjórans staðfesti frásögn hans um flöskulánið. Lögreglan hafði ekki haft sérstakan grun um, að áfengi væri selt úr umræddri bifreið, og eigi hafði bifreiðarstjórinn áður verið sakaður um áfengissölu. Að svo vöxnu máli var bifreiðarstjórinn sýknaður af ákæru samkvæmt 1. gr. laga nr. 47/1951. 423
- Lögreglumaður gerði leit í leigubifreið eftir áfengi og fann þar 5 brennivinsflöskur. Bifreiðarstjórinn skýrði lögreglunni þá svo frá, að bróðir sinn ætti af áfengi þessu 3 flöskur, en farþegar, sem voru nýfarnir úr bifreiðinni, 2 flöskur. Er farþegarnir voru kvaddir fyrir lögregluna, könnuðust þeir ekki við, að þeir ættu áfengi í vörzlu bifreiðarstjórans. Fyrir dómi skýrðu tveir farþeganna hins vegar í fyrstu svo frá, að þeir hefðu átt 2 af áfengisflöskunum, en tóku þann framburð síðar aftur og kváðu bifreiðarstjóran hafa fengið þá til að bera rangt um þetta fyrir dómi. Bifreiðarstjórinn kvað það satt vera og skýrði nú svo frá, að hann hefði átt umræddar flöskur sjálfur og ætlað þær til eigin neyzlu. Bróðir bifreiðarstjórans kvaðst hafa falið honum að kaupa fyrir sig 3 flöskur af víni, en eigi urðu þeir bræður samsaga, að því er varðaði greiðslu andvirðis þess. Bifreiðarstjórinn var ekki talinn hafa sannað, að hann hefði eigi ætlað áfengi það, sem hjá honum fannst, til sölu, og var honum því dæmd refsing samkvæmt 16. gr. laga nr. 33/1935, sbr. 1. gr. laga nr. 47/1951. Þá var og áfengið gert upptækt til ríkissjóðs, sbr. 2. gr. laga nr. 47/1951. 498
- A sat ölvaður undir stýri bifreiðar, er lögreglumenn komu að henni, þar sem hún stóð kyrr á þjóðvegi. A þrætti fyrir að hafa ekið bifreiðinni, en kvað annan mann, sem væri nýfarinn úr henni,

hafa gert það. Eigi gat A gert neina sennilega grein fyrir manni þessum, og var talið víst, að A hefði sjálfur ekið bifreiðinni. Var honum því dæmd refsing, m. a. samkvæmt 21. sbr. 39 gr. laga nr. 33/1935.	532
Manni, sem jataði að hafa ekið bifreið, er hann var með áhrifum áfengis, dæmd refsing, m. a. samkvæmt 21. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935.	625

Áfrýjun. Sbr. aðild, kærumál, málasmalag.

Í áfrýjunarstefnu var einungis krafizt ómerkingar héraðsdóms. Fyrirsvarsmaður áfrýjanda kvað þetta hafa orðið fyrir mistök, enda hefði tilætlunin verið sú að áfrýja dóminum til breytinga, ef ómerkingarkröfunni yrði hrundið. Umboðsmaður stefnda kvað sér og umbjóðanda sínum hafa verið ljóst, að þetta hefði vakað fyrir áfrýjanda. Að svo vöxnu máli þótti mega dæma málið að efni til í Hæstarétti.	25
Ný málsgögn lögð fram í Hæstarétti:	
a) Í einkamálum.	156, 339, 457, 508, 683, 686
b) Í opinberum málum.	32, 132, 283, 303, 317, 423, 452, 490, 512, 532, 537, 586, 590
Tveir menn voru saksóttir fyrir brot gegn bifreiðalögum, umferðarlögum og lögreglusamþykkt. Héraðsdómi var áfrýjað, einungis að því er varðaði annan þeirra.	37
Mál var höfðað gegn A fyrir brot á XIV. kafla laga nr. 19/1940. Héraðsdómari lagði ekki dóm á öll þau atriði, sem rannsóknin hafði tekið til. Hæstiréttur dæmdi einungis þau atriði, sem héraðsdómari hafði veitt úrlausn um, en ómerkti ekki héraðsdóminn, enda hafði því af hálfu ákærvaldsins verið lýst, að það krefðist ekki dóms um fleiri atriði, sbr. lögjöfnun frá 115. gr. laga nr. 27/1951.	132
Hinn 27. maí 1950 féll í uppboðsrétti úrskurður um kröfu, sem fram hafði komið um slit á sameign með sölu eignarinnar á opinberu uppboði. Málinu var síðan samkvæmt áfrýjunarleyfi 31. október 1950 skotið til Hæstaréttar með stefnu 27. nóvember s. á. En þar sem 2. mgr. 4. gr. laga um nauðungaruppboð nr. 57/1949 var talin taka til slíkra mála og lengri tími en 3 mánuðir var liðinn frá uppsögu úrskurðar í héraði, er áfrýjunarleyfi var gefið út, var málinu vísað frá Hæstarétti.	162
A höfðaði skaðabótamál gegn B, og í héraði var B dæmt að greiða dómkröfuna að hluta. A áfrýjaði málinu. Hæstiréttur taldi B ekki bótaskyldan, en þar sem málinu hafði ekki verið áfrýjað af hans hálfu, varð við héraðsdóminn að sitja.	276
Þeir menn saksóttir fyrir brot gegn áfengislögum o. fl. Héraðsdómi var áfrýjað, einungis að því er varðaði einn þeirra.	283
Forstöðumaður Stýrimannaskólans framkvæmir eftir uppsögu hér-	

aðsdóms athugun á staðarákvörðunum varðskipsforingja í sambandi við ákæru um brot gegn fiskveiðalöggjöfinni.	303, 317, 490, 537, 586, 590
Áfrýjun máls talin bersýnilega ófyrirsýnju og hún vitt.	488
Máli vísað frá Hæstarétti samkvæmt kröfu stefnda vegna aðgerðarleysis áfrýjanda.	518, 628
Aðili fellur frá stefnu til Hæstaréttar.	661

Áfrýjunarleyfi.

Áfrýjunarfrestur liðinn.	25, 87
162, 185, 276, 322, 339, 357, 370, 391, 412, 416, 467, 470, 488, 503, 664	

Ágreiningsatkvæði. Sjá sératkvæði.

Ákæra. Ákæruvald.

Opinbert mál var höfðað á hendur A fyrir brot gegn XIV. kafla laga nr. 19/1940. Héraðsdómari lagði ekki dóm á öll þau atriði, sem rannsókn málsins tók til. Áður en málið var dæmt í Hæstarétti, var því af hálfu ákæruvaldsins lýst, að það krefðist ekki dóms um fleiri sakaratriði en héraðsdómari hafði veitt úrlausn um. Voru þau atriði því ein dæmd í Hæstarétti, sbr. lögjöfnun frá 115. gr. laga nr. 27/1951, en héraðsdómurinn ekki ómerktur. . .	132
Eftir að rannsókn hafði farið fram á upphlaupi og árásum á Alþingi, er það var að störfum, var opinbert mál höfðað gegn 24 mönnum sameiginlega. Athafnir þær, sem menn þessir voru saksóttir fyrir, stóðu allar í svo nánú sambandi við upphlaupið, að heimilt var að sækja ákærðu til sakar í einu og sama máli.	190
Eldsvoði varð í skipi, og var refsímál höfðað af því efni fyrir Siglingadómi gegn einum af vélstjórum skipsins. Siglingadómur, sem sýknaði vélstjóran, kvað hann hafa framið verknað, sem 88. gr. laga nr. 41/1930 tæki til. Refsing yrði hins vegar ekki dæmd samkvæmt þeirri lagagrein, þar sem málshöfðunar, að því er hana varðaði, hefði eigi verið krafizt af aðiljum, sem taldir eru í 89. gr. sömu laga. Hæstiréttur kvað engin efni vera til að skera úr um það, hvort hegðun ákærða varðaði við nefnda lagagrein, þar sem ákæran tæki ekki til hennar.	311
Við húsleit, sem framkvæmd var á heimili A, fannst bifreiðarfelga, er A kvaðst hafa tekið að ófrjálsu einhvers staðar í tilteknu hverfi í Reykjavík. A var fyrir þenna verknað ákærður til refsingar, án þess að greint væri í ákæruskjali, hvaða lagaákvæði verknaðurinn væri talinn varða við. Atferli A varðaði við 246. gr. laga nr. 19/1940, og þar sem verknaðinum var lýst í ákæruskjali, þótti mega dæma refsingu, sbr. 118. gr. laga nr. 27/1951. 348	
A var dæmd refsing samkvæmt 142. gr. laga nr. 19/1940 og 16. gr. laga nr. 33/1935 sbr. 1. gr. laga nr. 47/1951. Hins vegar varð hon-	

um hvorki dæmd svipting kosningarréttar og kjörgengis né atvinnuréttinda, þar sem krafa um sviptingu þeirra réttinda hafði ekki verið gerð í ákæruskjali, sbr. 3. tölulið 2. mgr. 115. gr. og 3. mgr. 118. gr. laga nr. 19/1940. 498

Þrír menn voru sóttir til sakar fyrir brot á lögum um loftferðir nr. 32/1929, „sbr. flugsamgöngureglur samkvæmt þeim“. Að því er varðaði brot gegn öðrum flugsamgöngureglum en þeim, sem felast í loftferðalögum sjálfum, þá var af hendi ákærvaldsins eigi greint, við hvaða reglur væri átt. Ákæran var því að þessu leyti svo óákveðin, að ekki gat komið til athugunar, hvort ákærðu hefðu orðið sekir um brot á einhverjum slíkum reglum. 604

Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.

Almannahætta.

Hinn 15. desember 1948 var botnvörpungurinn Neptunus staddur í Grimsby. Var þar tekin olía til skipsparfa, en meðan á því stóð, kom upp eldur í skipinu. Brann skipið svo mjög, að rekstur þess stöðvaðist um 8 mánuði, en viðgerðarkostnaður er talinn hafa numið £ 70000—0—0. A var þriðji vélstjóri skipsins á þessum tíma og hafði umsjón með fyllingu dieselolíugeyma þess umrætt skipti. Olíugeymar þessir eru tveir, hvor sínum megin í skipinu framarlega í vélarúmi. Fyrir báða geymana er sameiginlegur stútur til áfyllingar, en frá honum liggur sérstök pípa til hvors geymis, og er hægt að loka hvorri pípu fyrir sig. Er A taldi hæfilega mikið komið á stjórnborðsgeyminn, lokaði hann fyrir þann geymi og skrúfaði jafnframt fyrir mælisop hans, sem verið hafði opið. Er enn hafði runnið um stund á bakborðsgeyminn og A mældist eins fets borð á honum, fór A án þess að loka mælisopi geymisins úr vélarúminu og að oliudælu-stöð á bryggjunni, sem skipið lá við, til viðræðna við dælu-manninn. Er A var nýkominn þangað, sá hann reykt og eld-bjarma leggja upp úr vélarúminu og lét þá þegar stöðva oliu-rennslí til skipsins. Er rannsókn hafði farið fram á atburðum þessum, var mál höfðað gegn A fyrir brot á XVIII. krafla laga nr. 19/1940 og sjómannalögum nr. 41/1930. En ekki varð skorið úr um orsök eldsvoðans og þá ekki heldur um það, hvort van-gæzlu A væri um að kenna. Var hann því sýknaður. 311

Alþingi.

Hinn 28. marz 1949 lagði ríkisstjórnin fyrir Alþingi tillögu til þingsályktunar um þátttöku Íslands í Norður-Atlantshafsbandalaginu. Ákveðnar voru tvær umræður um málið í sameinuðu Alþingi. Fyrri umræðan fór fram daginn eftir, og var lögreglulið þá kvatt til að gæta allsherjarreglu við Alþingishúsið. Allmikill

mannsafnaður varð þar meðan á umræðum stóð, og um það leyti sem þeim lauk, var árás með grjótkasti hafin á þinghúsið. Brotnuðu þá margar rúður í húsinu, en úr þeim spjöllum var bætt, áður en þingfundur hófst næsta dag. Eigi varð uppvíst, hverjir að ofbeldisverkum þessum stóðu. Önnur umræða um þingsályktunartillöguna hófst kl. 10 f. h. hinn 30. marz. Voru lögreglumenn þá kvaddir til varðstöðu við Alþingishúsið og í því auk varaliðsmanna, búinna lögreglutækjum og einkennum, og óeinkennisbúinna manna, sem tóku sér stöðu við norðurvegg þinghússins og skyldu vera lögreglunni til aðstoðar, ef á þyrfti að halda. Mikill mannfjöldi safnaðist brátt að Alþingishúsinu. Á útifundi, sem haldinn var við Lækjargötu, var samþykkt áskorun um, að þjóðaratkvæðagreiðsla yrði látin fara fram um málið, og þeirri áskorun komið á framfæri við Alþingi. Að vætti sjónarvotta fór að bera á háreysti og óeirðum eftir kl. 1.30. Rétt fyrir kl. 2 tilkynnti A mannfjöldanum í hátalara, að stjórnmálaflokkarnir, aðrir en Sósíalistaflokkurinn, hefðu hafnað áðurgreindri tillögu um þjóðaratkvæðagreiðslu, en um þetta leyti eða nokkru síðar hófst á Alþingi atkvæðagreiðsla um þingsályktunartillöguna. Er hér var komið, höfðu óeirðirnar magnast, og var úr hópi mannfjöldans kastað mold og grjóti í Alþingishúsið og að löggæzluliðinu. Flugu steinar og rúðubrot inn í þingsalinn, þar sem þingmenn voru að störfum. Lögðu lögreglumenn þá til atlögu við árásarmennina og ruddu svæðið fyrir framan Alþingishúsið. En menn létu ekki skipast, og héldu óeirðir og árásir áfram. Atkvæðagreiðslu lauk á þingi um kl. 2.30 með samþykkt þingsályktunartillögunnar, en um leið og forseti sleit fundi, mæltist hann samkvæmt ósk lögreglustjóra til þess, að þingmenn færu ekki úr þinghúsinu, fyrr en lögreglustjóri teldi óhætt vegna upphlaupsins úti fyrir. Nokkru síðar tilkynnti A mannfjöldanum í hátalara málalok á þingi og gat þess jafnframt, að þingmenn Sósíalistaflokksins væru fangar í þinghúsinu. Telja sjónarvottar, að eftir þetta hafi upphlaupið náð hámarki. Er venjulegar lögregluaðgerðir komu eigi að haldi, var tágasi beitt til þess að hrinda árásum og tvístra mannfjöldanum. Margir lögreglumenn hlutu meiðsli og áverka í átökum þessum, þar af einn hættulegt lemskur. Nokkrir menn aðrir hlutu og áverka. Um 60 rúður á framhlið Alþingishússins voru brotnar, þar á meðal allar rúður í glugga þeim, sem er að baki forsetastól sameinaðs Alþingis. Húsið var og atað óhreinindum, og um svæðið framan við það voru dreifar af mold og grjóti. Öryggi og starfsfriði Alþingis og þar með sjálfræði þess var hætta búin af árásinni, og var því þátttaka í henni, meðan alþingismenn voru saman komnir, brot á 1. mgr. 100. gr. laga nr. 19/1940, og þar sem árásin var framin af mannsöfnuði

í upphlaupi, varðaði þátttaka í henni einnig við 107. gr. sömu laga samkvæmt lögjöfnun. Árásir á varnarlið Alþingis, meðan það var að störfum og alþingismenn voru saman komnir, vörðuðu og við sömu refsíákvæði. Eigi var í ljós leitt, hverjir valdir voru að áverkum lögreglumanna og spjöllum á Alþingishúsinu. Eftir að þingmenn voru farnir úr Alþingishúsinu og upphlaupinu var lokið, köstuðu tveir menn, annar reiðhjóli og hinn steini, í þinghúsið. Lögreglumenn voru þá enn til varnar þinghúsinu og mannfjöldi á vettvangi. Var þessi verknaður talinn varða við 106. gr. laga nr. 19/1940. 190

Analogía. Sbr. lög, lögskýring.

- Rannsókn opinbers máls hafði beint að fleiri atriðum, er málshöfðunarskipan dómsmálaráðuneytisins gat tekið til, en héraðsdómari hafði lagt dóm á. Áður en málið var tekið til dóms í Hæstarétti, lýsti dómsmálaráðuneytið því, að það krefðist ekki dóms um fleiri atriði en dæmd höfðu verið í héraði. Voru þau atriði því ein til dómsúrlausnar í Hæstarétti, sbr. lögjöfnun frá 115. gr. laga nr. 27/1951. 132
- Árás var gerð á Alþingi, meðan það var að störfum og þingmenn saman komnir, og varðaði þátttaka í henni við 1. mgr. 100. gr. laga nr. 19/1940. Þar sem árásin var framin af mannsöfnuði í upphlaupi, varðaði hún einnig við 107. gr. sömu laga samkvæmt lögjöfnun. 190
- A annaðist veitingarekstur án veitingaleyfis. Áfengisveitingar hans á ólöglegum tíma vörðuðu hann refsingu m. a. eftir 32. gr. laga nr. 33/1935 samkvæmt lögjöfnun. 283
- A, sem annaðist rekstur veitingahúss án veitingaleyfis, afhenti vín til brotthafnar úr veitingahúsinu og neyzlu utan þess. Þetta atferli A varðaði við 32. gr. laga nr. 33/1935 samkvæmt lögjöfnun. 283
- Í opinberu máli voru meynirði samkvæmt lögjöfnun frá 241. gr. laga nr. 19/1940 dæmd ómerk. 512
- Héraðsdómslögmanni dæmd sekt fyrir bersýnilega tilefnislausu kæru máls til Hæstaréttar samkvæmt lögjöfnun frá 2. tölulið 1. mgr. 188. gr. laga nr. 85/1936. 584
- Eftir að málskostnaðarákvæði héraðsdóms hafði verið kært til Hæstaréttar, var aðalmálinu einnig áfrýjað. Kærumálinu var þá samkvæmt lögjöfnun frá 2. mgr. 117. gr. laga nr. 85/1936 frestað sjálfkrafa, unz séð yrði, hvort aðalmálið yrði lagt í dóm Hæstaréttar. 595

Árekstur skipa.

Hinn 19. ágúst 1948 sigldi e/s S inn Siglufjarðarhöfn í áttina að bryggju, þar sem það hafði fengið fyrirmæli hafnaryfirvalda um að leggjast. Á leiðinni inn höfnina er talið, að vél skipsins

hafi ýmist verið á hægagangi eða stöðvuð. Um þetta leyti sigldi v/s SI frá bryggju aftur á bak þvert á stefnu e/s S, en skip þetta hafði fengið fyrirmæli um að flytja sig. Um leið og SI sigldi frá bryggju, gaf það þrjú hljóðmerki, sem svarað var með einu hljóðmerki frá S. Hvorugt skipið breytti stefnu né andbeitti vél sinni, og varð árekstur með þeim hætti, að stefni S kom á stjórnborðsbóg SI. Skipstjórnamenn beggja skipanna voru taldir eiga sök á árekstrinum. Var eigendum S dæmt að bera 1/4 hluta af tjóni, sem af árekstrinum hlaut, en eigendum SI 3/4 hluta tjónsins. 412

Ásetningur. Sjá saknæmi.

Atvinnuréttindi.

- Bifreiðarstjóri, sem varð mannsbani af gáleysi, sviptur ökuleyfi eitt ár. 37
- A, sem ekki hafði réttindi bifreiðarstjóra, ók bifreið. Fótgangandi maður varð þá fyrir bifreiðinni og slasaðist til bana. A taldist vegna gálauss aksturs samvaldur að slysinu og var ævilangt sviptur rétti til að öðlast leyfi til að stjórna bifreið. 128
- A, sem ekki hafði réttindi bifreiðarstjóra, ók bifreið með leyfi B, sem einnig sat í framsæti bifreiðarinnar. A varð mannsbani af gálausum akstri sínum og var dæmd refsing og missir réttar til að öðlast ökuleyfi. B var einnig dæmd refsing og svipting ökuleyfis tvö ár. 128
- A rak atvinnufyrirtæki án atvinnuleyfis, eftir að lög nr. 39/1951 tóku gildi, og var dæmd refsing samkvæmt 6. sbr. 9. gr. greindra laga. 283
- Bifreiðarstjóri, sem sekur var um rán, þjófnað og ölvun við akstur, sviptur ökuleyfi ævilangt. 348
- Bifreiðarstjóri, sem valdið hafði meiðslum með gálausum akstri, sviptur ökuleyfi 1 ár samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941. 427
- Bifreiðarstjóri, sem ók bifreið með svo sterkum og háum ljósum, að stórhættulegt var öðrum vegfarendum, sviptur ökuleyfi 6 mánuði samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941. 427
- Árekstur varð milli tveggja bifreiða og tólf menn slösuðust. Einn þeirra andaðist nokkru síðar. Sumir hinna hlutu mikil lemstur. Bifreiðarstjóri, sem vegna gálauss aksturs átti sök á árekstrinum, var samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941 sviptur ökuleyfi ævilangt. 462
- Bifreiðarstjóra, sem sekur var um brot gegn 142. gr. laga nr. 19/1940 og áfengislöggjöfinni, varð ekki dæmd svipting ökuleyfis, þar sem krafa um sviptingu þess var ekki gerð í ákæruskjali, sbr. 115. og 118. gr. laga nr. 27/1951. 498
- Bifreiðarstjóri, sem ók bifreið ölvaður, sviptur ökuleyfi 6 mánuði

Samkvæmt 21. gr. laga nr. 33/1935 og 39. gr. laga nr. 23/1941.	532
Bifreiðarstjóri, sem var meðvaldur að árekstri bifreiða, sviptur öku- leyfi 3 mánuði samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941.	559
Flugleiðsögumaður, sem dæmd var refsing samkvæmt 4. mgr. 42. gr. laga nr. 32/1929 og 219. gr. laga nr. 19/1940, sviptur ævi- langt réttindum til flugleiðsögu.	604
Bifreiðarstjóri, sem ók bifreið ölvaður, sviptur ökuleyfi 6 mánuði samkvæmt 21. gr. laga nr. 33/1935 og 39. gr. laga nr. 23/1941. ..	625
Bifreiðarstjóri, sem varð mannsbani af gáleysi, sviptur ökuleyfi 3 ár samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941.	652

Áverkar. Sjá líkamsáverkar.

Barnsfaðernismál.

K krafðist þess, að faðir barns síns yrði dæmdur M, en hann neitaði faðerninu, enda kvaðst hann ekki hafa haft mök við K á getnaðartíma barnsins. Héraðsdómari dæmdi M synjunareið. N hafði undir rannsókn málsins játað samfarir við K á sennilegum getnaðartíma barnsins, og blóðrannsókn, sem framkvæmd var, veitti út af fyrir sig mun meiri líkur fyrir því, að hann væri faðir barnsins en M. Héraðsdómari tók hins vegar ekki til úrlausnar, hver áhrif þessi framburður N ætti að hafa á úrslit málsins. Héraðsdómurinn var því ómerkur og málinu vísað heim í hérað. 493

Bifreiðalög. Sjá bifreiðar.

Bifreiðar.

a) Einkamál.

- Árekstur varð á gatnamótum milli bifreiða A og B. A hafði ekki virt umferðarrétt B, sem komið hafði frá vinstri. B þótti hins vegar eigi hafa gætt fyllstu varúðar, þar sem hann ók inn á gatnamótin, enda þótt staðhættir væru þannig, að hann mætti sjá til ferða A. Af tjóni því, sem af árekstrinum hlaut, var A dæmt að bera 3/4 hluta, en B 1/4 hluta. 11
- A féll af palli vörubifreiðar, er henni var ekið af stað, og hlaut hann nokkur meiðsl í fallinu. Ökumaður bifreiðarinnar var að akstri í greiðaskyni án endurgjalds og ekki í þjónustu bifreiðareigandans, er atburður þessi gerðist. Þá var ósannað, að ökumaðurinn hefði leyft A far með bifreiðinni eða haft vitneskju um, að A tók sér far með henni. Að svo vöxnu máli varð eiganda bifreiðarinnar ekki dæmd ábyrgð á tjóni A. 276
- A ók oliuflutningabifreið að húsi við Laugateig í Reykjavík, þar sem hann nam staðar, enda ætlaði hann að losa þar oliu. En áður en hann gæti losað oliuna, þurfti hann að aka aftur á bak inn um hlið á lóðargirðingunni. Fór hann því út úr bifreiðinni til at-

hugunar á aðstæðum, og kveðst hann þá ekkert hafa séð til mannaferða. Til þess að fá bifreiðina í þá aðstöðu, að hægt væri að aka henni aftur á bak inn um hliðið, ók hann henni því næst fyrst aftur á bak og síðan nokkuð áfram. Er hér var komið, leit A yfir götuna og sá þá, að lítill drengur lá, þar sem bifreiðin hafði farið um, og voru fætur hans í hjólförum bifreiðarinnar. Drengurinn, sem var 5 ára að aldri og stórslasaður, gat litla grein gert fyrir slysinu, en kvaðst hafa orðið fyrir bifreiðinni, er henni var ekið aftur á bak. Eigi var í ljós leitt, að drengurinn ætti neina sök á slysi þessu. Hins vegar þótti sýnt, að A hefði ekið ógætilega. Eiganda bifreiðarinnar var því dæmt að bæta tjón drengsins að fullu. 339

b) *Opinber mál.*

A ók bifreið suður Lækjargötu í Reykjavík og rakteitt um gatnamótin neðan Bakarabrekku vestur Austurstræti. Að vætti vitna bannaði rautt umferðarljós akstur inn á nefnd gatnamót, er bifreið A bar þar að, og var honum því dæmd sekt samkvæmt 1. mgr. 28. gr. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930 og 5. gr. sbr. 14. gr. umferðarlaga nr. 24/1941. 29

A stöðvaði bifreið sína, sem var þriggja tonna vörubifreið, í grennd við hús eitt í Vestmannaeyjum, sem hann átti erindi í. Kvaðst hann hafa slökkt á bifreiðinni og sett á hana handhemilinn, áður en hann yfirgaf hana, en taldi hins vegar, að þá hefði hún ekki verið í gir. Er A kom aftur úr umræddu húsi, hafði bifreiðin runnið aftur á bak niður nokkurn halla og staðnæmzt við steinvegg, en milli bifreiðarinnar og steinveggisins hafði orðið kona, sem slasaðist svo, að hún var örend, er að var komið. A þótti ekki hafa gert fullnægjandi ráðstafanir til varnar því, að bifreiðin færi sjálfkrafa af stað eða aðvifandi menn gætu komið henni á hreyfingu. Var slysið því talið hafa orðið fyrir gáleysi A, og var honum dæmd refsing samkvæmt 2. tölu-lið 5. gr. reglugerðar nr. 72/1937, 1. mgr. 27. gr. og 31. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2. gr. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 215. gr. laga nr. 19/1940. Hann var og samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941 sviptur ökuleyfi 1 ár. 32

A ók bifreið sinni með hóflegum hraða og var kominn yfir mitt torgið, þar sem Vestmannabraut og Kirkjuvegur í Vestmannaeyjum skerast, er bifreið B kom á miklum hraða frá hægri. A var ekki talið það til sakar, að honum tókst ekki að afstýra árekstri. Var hann því sýkn dæmdur af ákæru um brot gegn lögum nr. 23/1941, lögum nr. 24/1941 og lögreglusamþykkt Vestmannaeyja. 37

A stöðvaði bifreið sína í þéttbýlu íbúðarhverfi, þar sem hann átti erindi í hús. Er hann hafði lokið erindi sínu, fór hann rakteitt

í bifreiðina, sem var vörubifreið með tvöföldum afturhjólum, og ók brott. Er bifreiðin fór af stað, kveðst hann hafa fundið, að annað afturhjólíð lyftist örlítið, eins og einhver ójafna hefði orðið fyrir því, en þar sem ekkert athugavert var sýnilegt, hélt hann áfram. Skömmu síðar ók A þó aftur þangað, sem bifreið hans hafði staðið, til þess að huga að þessu nánar, og kom þá í ljós, að eins og hálfis árs barn hafði orðið fyrir afturhjólí bifreiðarinnar og slasast til bana. A hafði misst sjónar af bifreiðinni og umhverfi hennar um stund. Eins og á stóð, hefði hann því, áður en hann ók af stað aftur, átt að aðgæta, hvort börn væru svo nálægt bifreiðinni, að hætta gæti stafað af. Þar sem hann gerði þetta ekki, var hann talinn samvaldur að slysinu. Honum var dæmd sekt samkvæmt 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941 og 215. gr. laga nr. 19/1940. Þá var það metið A til sakar samkvæmt 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, að hann stöðvaði ekki bifreiðina og athugaði, hvað um væri að vera, er hann varð þess var, að eitthvað varð fyrir hjóli bifreiðarinnar á slysstaðnum. 99

A, sem hafði ökuleyfi bifreiðarstjóra, en ekki rétt til að kenna bifreiðarakstur, fékk konu sinni B, er að visu hafði fengið nokkra tilsögn í akstri, en ekki ökuréttindi, stjórn bifreiðar, en sat sjálfur við hlið hennar í framsætinu. Ók B síðan suður Norður-götu í Siglufjarðarkaupstað. Framundan bifreiðinni gekk maður í sömu átt á vinstri helmingi götunnar, sem var gangstéttalaus. B hugðist aka framhjá manninum hægra megin, en hann vék þá til sömu hliðar án þess að líta við. Ætlaði B þá að aka út af götunni til hægri, en kveður manninn þá hafa hlaupið beint í veg fyrir bifreiðina. Beitti B þá fóthemli og A handhemli bifreiðarinnar, en þrátt fyrir það stöðvaðist bifreiðin ekki, fyrr en hún lenti á rafmagnsstaur, þar sem maðurinn varð í milli hennar og stausins og slasaðist til ólífis. Samkvæmt gögnum málsins var við það miðað, að háttsemi vegfarandans hefði að nokkru verið orsök slyssins, jafnframt því sem gálausum akstri bifreiðarinnar var um að kenna. Var B dæmd refsing samkvæmt 20., 21. og 1. mgr. 27. gr. bifreiðalaga nr. 23/1941, sbr. 38. gr. þeirra laga og 2. gr. laga nr. 49/1948, að því er varðaði 21. gr. bifreiðalaganna, 2. gr. og 3. mgr. 4. gr. sbr. 14. gr. umferðarlaga nr. 24/1941 og 215. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. A var dæmd refsing samkvæmt öllum sömu lagaákvæðum, sbr. 22. gr. laga nr. 19/1940, og 22. gr. bifreiðalaga nr. 23/1941. 128

Er A ók vörubifreið sinni inn í húsasund í Keflavík, varð eins og hálfis árs barn, sem var þar að leik, fyrir bifreiðinni og slasaðist til ólífis. Staðhættir voru þannig, að er A ók inn í sundið, gat hann úr sæti sínu hvorki séð barnið né akbrautina umhverfis það. Þar sem íbúðarhús voru beggja megin sundsins, mátti A

- hins vegar gera ráð fyrir, að börn væru þar að leik. A hefði því, áður en hann ók inn sundið, átt að ganga úr skugga um, að akstur hans væri hættulaus, og fara í því skyni út úr bifreiðinni, ef þess var þörf. Var slysið að nokkru rakið til vangæzlu hans í þessu efni og honum dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2. gr. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 215. gr. laga nr. 19/1940. 279
- Hinn 6. desember 1949 um kl. 5 síðdegis var A bifreiðarstjóri staddur í Bifreiðastöð Siglufjarðar, er beðið var um, að bifreið yrði send að söltunarstöð h/f Njarðar þar í bæ. A ók vörubifreið þangað og tók þar í bifreiðina drukkinn mann til flutnings heim til hans. S verkstjóri kom þá þarna að og spurði, hvort hann mætti fá far með bifreiðinni og standa aftan á vörupallinum. Leyfði A það. Ók A nú að Laugarvegi 7, en hann hafði skilið S svo, að þar ætti hinn drukkni maður heima. Spurði A S nú nánar um þetta, en þá kom í ljós, að hann hafði átt við annað hús. A ætlaði nú að aka aftur á bak til þess að snúa við á gatnamótum Laugarvegur og Suðurgötu. En vegna ófærðar hvarf hann frá því og ók suður Laugarveg og sneri bifreiðinni á móts við húsið nr. 14 við þá götu. En þá varð hann þess var, að S var ekki á bifreiðarpallinum, og kveðst hann hafa talið, að S mundi hafa farið af bifreiðinni, áður en henni var ekið af stað suður Laugarvegin, enda var þaðan skemmst heim til hans. Kl. 5.40 þenna sama dag fundu tveir piltar S í grennd við húsið nr. 7 við Laugarveg, og var hann stórslasaður. Var hann andaður, er læknir kom á vettvang. Við líkskoðun varð ekki vart neinna beinbrota, en hins vegar komu í ljós miklir innvortis áverkarnir, og var banameinið talið blæðing úr þeim áverkum. Tveir læknar töldu áverka þessa stafa af miklum þrýstingi á brjósthol og kviðarhol og að miklar líkur væru til, að bifreið hefði verið ekið á eða yfir manninn, en ólíklegra, að áverkana hefði leitt af einhliða árekstri eða falli af bifreið. Engin vitni að akstri A eða slysi þessu komu fram. Af öðrum gögnum varð ekki heldur ráðið, með hverjum hætti slysið hefði orðið. Óhappatilviljun eða ógætni S heitins sjálfs gat verið um að kenna, án þess að A ætti þar nokkra sök á. Var A því sýkn dæmdur. 306
- A, sem var með áfengisáhrifum, settist inn í bifreið í því skyni að aka henni. En er hann kom bifreiðinni ekki í gang, lét hann hana renna án atbeina vélarinnar. A var dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 21. gr. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935, 2. mgr. 4. gr. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 1. mgr. 23. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941. 348
- Manni dæmd refsing fyrir að aka bifreið, er hann var með áhrifum áfengis. 348

- A ók vörubifreið um Bárustíg í Vestmannaeyjum á um 15 km hraða, að því er hann telur, í um 50 cm fjarlægð frá vinstri gangstéttarbrún. Er hann var undan dyrum búðarinnar að Báru götu 11, sá hann telpur koma hlaupandi þaðan út og fram á gangstéttina. A hægði á bifreiðinni til þess að huga að telpunum, og er hann sá þær ekki með því að líta aftur, stöðvaði hann bifreiðina og fór út úr henni. Lá telpa þá á gangstéttarbrúninni framan við búðina, og var ljóst, að hún hafði orðið fyrir bifreiðinni. Telpa, sem var 7 ára gömul, var stórslösuð, og andaðist hún í sjúkrahúsi daginn eftir. A var metið það til vangæzlu, að hann gerði ekki tilraun til að afstýra slysi með því að hemla, er hann sá telpurnar hlaupa í áttina til bifreiðarinnar, og var honum af því efni dæmd sekt samkvæmt 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941 og 2. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941. Hins vegar varð ekki staðhæft, að A hefði tekizt að afstýra slysinu, þótt hann hefði hemlað. Var hann því sýkn dæmdur af ákæru um brot á 215. gr. laga nr. 19/1940. 361
- Lögreglumenn framkvæmdu leit eftir áfengi í mörgum leigubifreiðum í Reykjavík. Í einni bifreiðanna fannst við leitina ein brennivinsflaska. Eigi höfðu lögreglumennirnir haft sérstakan grun um, að áfengi væri selt úr bifreið þessari, og eigi hafði ökumaður hennar áður verið sakaður um áfengissölu. Bifreiðarstjórinn kvað bróður sinn nokkru áður hafa lánað sér vínflösku og hefði hann átt að fá flösku þá, sem lögreglumennirnir fundu, í staðinn. Bróðir bifreiðarstjórans staðfesti frásögn hans um flöskulánið. Að svo vöxnu máli var bifreiðarstjórinn sýknaður af ákæru um brot gegn áfengislöggjöfni. 423
- Hinn 5. desember 1950, um kl. 5 síðdegis, ók A bifreið sinni vestur Bankastræti í Reykjavík og beygði suður Ingólfsstræti. Samtímis hélt 65 ára gömul kona, sem leiddi unga telpu við hægri hönd sér, af syðri gangstétt Bankastrætis inn á Ingólfsstræti á vesturleið. Er A var að taka beygjuna, kveðst hann hafa séð telpuna. Hafi hann þá beitt hemlum og stöðvað bifreiðina, en þó eigi tekizt að afstýra því, að telpa yrði fyrir bifreiðinni, en við það féll telpa í götuna. Konuna kveðst A hins vegar ekki hafa séð, fyrr en hann kom út úr bifreiðinni, en hún hafði þá einnig fallið í götuna. Taldi A, að konan hefði ekki orðið fyrir bifreiðinni, heldur fallið af öðrum ástæðum. Konan staðhæfði hins vegar, að bifreiðin hefði ekið á sig. Telpa meiddist ekki, en konan handleggsbrotnaði. Talið var, að A hefði með gáláusum akstri valdið slysi þessu, og var honum dæmd sekt fyrir brot gegn 27. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2. og 4. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 219. gr. laga nr. 19/1940. 425
- A ók bifreið sinni um Suðurlandsbraut við Reykjavík áleiðis til bæjarins um miðnætti jólanóttina 1951. Snjóföf var og akbraut-

in hál. Er komið var vestur fyrir býlið Tungu, urðu þrír vegfarendur, hjón og ungur piltur, sem voru fótgangandi á leið í bæinn, fyrir bifreiðinni. Hjónin hlutu bæði lemskur, og pilturinn meiddist nokkuð. A skýrði svo frá, að er hann nálgadist Tungu með 25 km hraða, hefði bifreið komið á móti honum með mjög sterkum ljósum, sem blinduðu hann gersamlega, er þau féllu framan í hann. Kveðst A nú hafa beitt fólhemli og dregið úr hraða bifreiðarinnar, en eigi stöðvað hana. Er bifreiðarnar höfðu mætt, sá A vegfarendurnar framundan í mjög lítilli fjarlægð. Hemlaði hann þá, en tókst ekki sökum hálkunnar að stöðva bifreiðina nægilega fljótt, til þess að slysi yrði afstýrt. Leitt þótti í ljós, að A hefði eigi gætt nægrar varkárni í akstri og stjórn bifreiðarinnar. Var honum dæmd 2000 króna sekt fyrir brot gegn ákvæðum 26. og 27. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941 og 219. gr. laga nr. 19/1940. Þá var hann og samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941 sviptur ökuleyfi 1 ár. 427

Rannsókn á framangreindu slysi leiddi í ljós, að í þann mund sem slysið varð, hafði B ekið bifreið með mjög sterkum ljósum austur Suðurlandsbraut. Var ljósabúnaður bifreiðar þessarar með þeim hætti, að stórhættulegt var vegfarendum. B var af þessu efni dæmd 800 króna sekt fyrir brot gegn 7. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941 og 6. sbr. 9. gr. reglugerðar nr. 72/1937. Hann var og sviptur ökuleyfi 6 mánuði samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941. Hins vegar voru fullar sönnur ekki færðar að því, að A hefði blindast af ljósum þessarar bifreiðar, og var B því sýknaður af ákæru um brot gegn 219. gr. laga nr. 19/1940. 427

Hinn 28. júní 1949 varð á þjóðveginum í Mosfellssveit árekstur milli vörubifreiðar, sem var á leið frá Borgarnesi til Reykjavíkur, og vörubifreiðar, sem var á leið frá Reykjavík að Reykjum í Mosfellssveit. Við áreksturinn slasaðist einn maður svo, að hann andaðist tæpum þremur sólarhringum síðar. Ellefu menn aðrir hlutu meiðsl, sumir þeirra mikil lemskur. Þá skemmdust bifreiðarnar og mjög. Beygja var á veginum, þar sem áreksturinn varð. A ók bifreið þeirri, er var á leið til Reykjavíkur. Er hann nálgadist beygjuna, sem er til vinstri, miðað við stefnu hans, ók hann að vætti vitna hratt, en að eigin sögn frekar greitt. Er aðeins 10—20 metrar voru á milli bifreiðanna, kveðst A hafa ætlað að beygja til vinstri, en stýri bifreiðarinnar þá verið óhreyfanlegt og hún því ekki látið að stjórn. Reyndi hann þá að stöðva bifreið sína með hemlum, en það var um seinan, og rann bifreið hans nú á hina bifreiðina, sem var utarlega á vinstri vegbrún sinni. Ógætilegur akstur A var talinn meginorsök slyssins, en hins vegar við það miðað, að einhver bilun í stýrisbúnaði bifreiðar hans hefði valdið því, að hún lét ekki að stjórn. A var dæmt 3 mánaða varðhald samkvæmt 26., 27. og

28. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2., 4. og 6. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 svo og 215. og 219. gr. laga nr. 19/1940. Hann var og samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941 sviptur ökuleyfi ævilangt. . . 462
- Hinn 21. júlí 1951, nokkru eftir miðnætti, ók A leigubifreið sinni að hliði Keflavíkurflugvallar. Lögreglumaður, sem þar var að gæzlu, framkvæmdi þá leit í bifreiðinni og fann í henni 5 vínflöskur. A gerði þá grein fyrir vinföngum þessum, að bróðir sinn ætti 3 flöskur, en 2 flöskur kvaðst hann geyma fyrir farþega, er verið hefðu í bifreiðinni. Bróðir A kvaðst hafa falið honum að kaupa fyrir sig 3 flöskur af víni, en eigi voru þeir bræður samsaga, að því er varðaði greiðslu andvirðisins. Í fyrstu neituðu farþegarnir, sem voru unglingspiltar, því, að þeir hefðu falið A geymslu nokkurs áfengis. Fyrir dómi báru tveir þeirra félaga hins vegar, að umræddar 2 vínflöskur hefðu verið í bifreiðinni á þeirra vegum. Síðar lýstu þeir þenna framburð sinn rangan og kvaðust fyrir fortölur A hafa látið til leiðast að bera á þann veg. A játaði hlutdeild sína í falsvitni þeirra félaga og kvaðst nú hafa átt vínflöskur þessar sjálfur, en hélt því fram, að hann hefði ætlað þær til eigin neyzlu. A var ekki talinn hafa sannað, að hann hefði eigi ætlað áfengi það, sem í bifreið hans fannst, til sölu, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 47/1951. Samkvæmt 2. gr. nefndra laga og 142. sbr. 22. gr. laga nr. 19/1940 var A dæmt fangelsi 4 mánuði. Áfengi það, sem í bifreið hans fannst, var gert upptækt til rikissjóðs, sbr. 2. gr. laga nr. 47/1951. Hins vegar varð A hvorki dæmd svipting kosningarréttar og kjörngengis né ökuleyfis, þar sem krafa um sviptingu þessara réttinda var ekki gerð í ákæruskjali, sbr. 115. og 118. gr. laga nr. 19/1940. 498
- Aðfaranótt 30. apríl 1950 kom lögreglumaður að bifreið, er stóð kyrr á vegi í grennd við Reykjavík, en bifreiðin hafði eigi verið á þessum stað, er lögreglumaðurinn fór þar um skömmu áður. A sat undir stýri bifreiðarinnar, og var hann drukinn. A neitaði að hafa ekið bifreiðinni, en kvað mann, er hann nefndi Geir, hafa gert það. Tjáði hann lögreglunni, að Geir þessi hefði farið í nálægt hús, en hvorki þá né síðar tókst honum að gera frekari grein fyrir manni þessum. Talið var víst, að A hefði sjálfur ekið bifreiðinni, og var honum dæmd 1000 króna sekt samkvæmt 21. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935 og 23. gr. laga nr. 23/1941 sbr. 38. gr. sömu laga og 2. gr. laga nr. 6/1951. Hann var og sviptur ökuleyfi 6 mánuði samkvæmt 21. gr. laga nr. 33/1935 og 39. gr. laga nr. 23/1941. 532
- A ók bifreið sinni norður Lönguhlið inn á Miklubraut í Reykjavík, sem er aðalbraut. Í sama mund ók B vestur Miklubraut. Árekstur varð milli bifreiðanna á gatnamótum þessum, og hlaut B þann áverka, að hnéskel hans brotnaði, en báðar bifreiðarnar

skemmdust mikið. A ók hiklaust inn á gatnamótin í stað þess að bíða, meðan bifreið B færi hjá, en sakir aðgæzluskorts tók hann ekki eftir þeirri bifreið fyrr en um seinan. Var A dæmd 800 króna sekt samkvæmt 27. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2. og 4. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 219. gr. laga nr. 19/1940. Hann var og sviptur ökuleyfi 3 mánuði samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941. B gætti ekki nægilegrar varkárni og stillti hraða bifreiðar sinnar eigi í hóf, er hann ók inn á gatnamótin. Var honum dæmd 200 króna sekt fyrir brot gegn 26. og 27. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2. og 4. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 46. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar fyrir Reykjavík nr. 2/1930. 559

A ók bifreið ölvaður og missti vegarins. Honum var dæmd 1000 króna sekt samkvæmt 21. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935, 23. og 27. gr. laga nr. 23/1941 sbr. 38. gr. sömu laga og lög nr. 6/1951 og 4. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941. Hann var og sviptur ökuleyfi 6 mánuði samkvæmt 21. gr. laga nr. 33/1935 og 39. gr. laga nr. 23/1941. 625

Hinn 24. desember 1951 ók A bifreið sinni vestur Sundlaugaveg í Reykjavík. Veður var bjart, snjór á jörðu og flughálka á veginum. A hafði snjókeðjur á afturhjólum bifreiðarinnar og telur sig hafa ekið með 20—30 km hraða, miðað við klukkustund. Er A nálgadist Viðivelli við Sundlaugaveg, sá hann mann fram undan á vesturleið á norðurjaðri vegarins. Gaf A þá hljóðmerki manni þessum til viðvörunar. Er A átti um tvær billengdir ófarnar að manninum, gekk hann skyndilega suður yfir veginn í veg fyrir bifreiðina. A gaf þá enn hljóðmerki og hemlaði, en tókst ekki að afstýra því, að maðurinn yrði fyrir bifreiðinni. Vegfarandinn, sem var sjúklingur frá geðveikrahæli, féll við áreksturinn, missti meðvitund og hlaut nokkur meiðsl. A var ekki talinn sekur um of hraðan eða gálausan akstur, eins og á stóð, enda gat hann ekki búizt við slíkri hegðun, sem raun bar vitni, af hendi fullorðins manns. Hann var því sýkn dæmdur af ákæru um brot gegn 26. og 27. sbr. 38. og 39. gr. laga nr. 23/1941 og 219. gr. laga nr. 19/1940. 648

Hinn 14. nóvember 1951, um kl. 5 síðdegis, ók A bifreið sinni austur Suðurlandsbraut við Reykjavík á um 26 mílna hraða, að því er hann telur. Austan Hálogalands sá A á suðurjaðri brautarinnar vörubifreið, er sneri í vesturátt, en eigi varð hann var mannaferða þar, og ók hann því hiklaust áfram. Er A kom á móts við bifreið þessa, varð maður fyrir hægra frambrettinu á bifreið A og beið þegar bana. Maður þessi hafði komið með áðurgreindri vörubifreið frá vinnustað og var á leið heim til sín norðan Suðurlandsbrautar. Orsök slyssins varð að miklu leyti rakin til hegðunar hins látna vegfaranda, en A þótti hins vegar með gálausum akstri hafa orðið samvaldur að slysinu.

Honum var dæmt varðhald 75 daga samkvæmt 26. og 27. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 4. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 215. gr. laga nr. 19/1940. Hann var og sviptur ökuleyfi 3 ár samkvæmt 39. gr. laga nr. 23/1941. 652

Bjarglaun. Sjá björgun.

Björgun.

Hinn 23. janúar 1950, er b/v Goðanes var að veiðum fyrir Suðausturlandi, brotnaði stýrisstamminn. Sat stýrið fast í borði stjórnbórðsmegin og var óvirkt. Síðdegis sama dag kom v/s Hermóður á vettvang, en skipstjóri togarans hafnaði hjálp hans að öðru en því, að hann héldi sig í grennd við togarann til öryggis, ef veður breyttist og yrði óhagstæðara. Nokkru eftir miðnætti fékk varðskipið Ægir, sem þá var statt út af Reykjanesi, fyrir-mæli um að fara togaranum til hjálpar og draga hann til Reykjavíkur, og þremur sólarhringum og rúmum sex klukkustundum síðar kom varðskipið þangað með hann. Höfðu skipin hreptt vonzkuveður og sjó á þeirri leið sinni. Sæmilegt veður, en talsverður sjór, var hins vegar á þeim slóðum, sem togarinn var á, er stýrisbilunin varð. Hjálp varðskipisins var metin björgun, enda var það viðurkennt af eigendum togarans. Samkvæmt mati nam verðmæti hins bjargaða samtals kr. 3523300.00. Bjarglaun dæmd kr. 575000.00, þar af fyrir aðstoð Hermóðs kr. 10000.00. 370

Blóðrannsókn.

Rannsóknarstofa Háskólans ákveður blóðflokka málsaðilja og barns í sambandi við faðernismál. 177, 493

Blóð.

Ritstjóra vikublaðs í Reykjavík dæmd sekt samkvæmt 108. gr. laga nr. 19/1940 fyrir meynyrði, er hann birti í blaði sínu um lögreglustjóra og lögreglu Reykjavíkur. Meynyrðin voru og dæmd ómerk, sbr. 241. gr. laga nr. 19/1940 samkvæmt lögjöfnun. 512

Borgararéttindi.

Maður, sem sekur var um þjófnað, sviptur kosningarrétti og kjörgengi samkvæmt 68. gr. laga nr. 19/1940 171, 273, 420, 452
Sjö menn, sem sekir voru um brot gegn 1. mgr. 100. gr. laga nr. 19/1940 og 107. gr. sömu laga samkvæmt lögjöfnun, sviptir kosningarrétti og kjörgengi samkvæmt 68. gr. sömu laga. 190
Maður, sem sekur var um brot gegn 1. mgr. 200. gr. laga nr. 19/1940, sviptur kosningarrétti og kjörgengi samkvæmt 68. gr. sömu laga. 344
Tveir menn, sem m. a. voru sekir um rán og þjófnað, sviptir kosn-

ingarrétti og kjörgengi samkvæmt 68. gr. laga nr. 19/1940. 348
 Manni, sem m. a. var sekur um brot gegn 142. gr. laga nr. 19/1940,
 eigi dæmd svipting borgararéttinda, enda hafði krafa um svipt-
 ingu slikra réttinda ekki verið gerð í ákæruskjali, sbr. 115. og
 118. gr. laga nr. 27/1951. 498

Botnvörpuveiðabrot. Sjá fiskveiðabrot.

Brenna.

Botnvörpungurinn Neptunus var staddur í Grimsby hinn 15. des-
 ember 1948. Þann dag var olía tekin til skipsparfa, en meðan
 á því verki stóð, kom upp eldsvoði í skipinu, og urðu á því svo
 miklar skemmdir, að rekstur þess stöðvaðist um 8 mánuði, en
 viðgerðarkostnaður nam £70000—0—0, að því er talið er. A var
 þriðji vélstjóri skipsins og sá umrætt skipti um fyllingu diesel-
 oliugeymanna, sem eru tveir, hvor sínum megin frammarlega
 í vélarúmi. Stjórnborðsgeymirinn fylltist fyrr. A lokaði honum
 þá og skrúfaði jafnframt fyrir mælisop hans, sem verið hafði
 opið. Er bakborðsgeymirinn var kominn að því að fyllast, fór
 A án þess að loka mælisopi hans úr vélarúminu og upp á
 bryggju til viðræðna við mann þann, er stjórnaði oliurennslinu
 til skipsins. Er A var nýkominn þangað, lagði eldbjarma og
 reyk upp úr vélarúminu, og lét hann þá þegar stöðva rennsli
 oliunnar. Rannsókn leiddi ekki í ljós orsök eldsvoðans, og var A
 sýknaður af ákæru um brot gegn XVIII. kafla laga nr. 19/1940
 og lögum nr. 41/1930. 311

Dánarbætur.

Trésmiðameistari vann að viðgerð á þaki húss í Reykjavík. Hann
 féll af þakinu og hlaut lemstur, sem leiddi til bana hans. Meg-
 inorsök slyssins var sú, að öryggisbúnaði á þakinu var áfátt.
 Hins vegar þótti ljóst, að trésmiðameistarinn hefði ekki gætt
 nægilegrar varúðar, er hann fór til starfa á þakinu án þess að
 kvarta undan öryggisskort. Samkvæmt þessu var bygginga-
 félagi, sem viðgerð hússins hafði á hendi, og verkstjóra þess
 dæmt skylt in solidum að bæta ekkju og syni hins látna tré-
 smiðameistara 4/5 hluta tjóns þeirra vegna fráfalls hans. 577

Dómar og úrskurðir.

Er bifreið A var til viðgerðar í verkstæði B, stálu C og D hjólbörð-
 um o. fl. af bifreiðinni, og var opinbert mál höfðað gegn þeim
 af því efni. Í því máli var þeim samkvæmt kröfu B dæmt að
 greiða honum skaðabætur fyrir hina stolnu muni. Siðar hafði A
 í einkamáli uppi kröfu á hendur C og D um fébætur vegna þjóf-
 aðarins, enda kvaðst hann engan hlut hafa átt að kröfugerð

B í refsimálinu. Þeir C og D kröfðust þess, að máli A yrði vísað frá dómi, þar sem þegar hefði verið dæmt um bótaskyldu þeirra í refsimálinu. En með því að sami aðili stóð ekki að skaðabóta-kröfunum í umræddum málum, áttu ákvæði 2. mgr. 196. gr. laga nr. 85/1936 eigi hér við, og var frávísunarkröfunni því hrundið.	21
Dómur vettvangsdóms ómerktur. Héraðsdómari hafði látið undan falla að víkja sæti vegna venzla sinna við málsaðilja, þegar er honum bar að gera það, sbr. 36. gr. laga nr. 85/1936, og eigi leiðbeindi héraðsdómari ólögfróðum fyrirsvarsmanni aðilja um kröfugerð, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936.	45
Héraðsdómur og málsmeðferð í héraði ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. A, sem skipaður hafði verið af sýslumanni fjárhaldsmaður B, sem eigi hafði verið sviptur fjárræði og var lög-ráða, höfðaði mál vegna B og rak það sem lögráðamaður hans. Í málinu kom það fram, að B var andlega áfátt. Héraðsdómari tók þó ekki til athugunar, hvort hann væri hæfur til að ráðstafa sakarefninu.	64
Héraðsdómari lauk einum dómi á frávísunarkröfu og efni máls, en tók frávísunarkröfuna ekki sérstaklega til úrlausnar, sbr. 108. gr. laga nr. 85/1936.	71
Þrskurður héraðsdóms um frávísun sakarefnis að hluta var færður til Hæstaréttar. Við athugun Hæstaréttar á málatilbúnaði og málf lutningi í héraði kom í ljós, að þar á voru slíkir megin-gallar, að öll meðferð málsins í héraði var ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi.	122
Héraðsdómur í opinberu máli, sem af ákærvaldsins hálfu hafði verið höfðað fyrir brot á XIV. kafla laga nr. 19/1940, tók ekki til allra þeirra atriða, sem rannsókn málsins hafði beint að. En ákærvaldið lýsti því, að það krefðist þess ekki, að í Hæsta-rétti yrði dómur lagður á fleiri atriði en dæmd höfðu verið í héraði. Þau atriði voru því ein dæmd í Hæstarétti, sbr. lög-jöfnun frá 115. gr. laga nr. 27/1951.	132
Héraðsdómari lagði efnisdóm á kröfu á hendur manni, sem ekki var aðili þess máls. Héraðsdómurinn var því ómerktur og kröf-unni vísað frá héraðsdómi.	177
Mál var rekið fyrir sjó- og verzlunardómi. Héraðsdómari lét undan falla að leita sátta um dómkröfur aðilja, sbr. 4. tölulíð 2. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936. Héraðsdómur og málsmeðferð frá þeim tíma, er sátta skyldi leita, voru því ómerkt.	181
Mál var af ákærvaldsins hálfu höfðað gegn aðilja fyrir brot gegn XVIII. kafla laga nr. 19/1940 og sjómannalögum nr. 41/1930. Aðiljar þeir, sem taldir eru í 89. gr. sjómannalaganna, höfðu enga kröfu gert til málshöfðunar, og tók ákæran því ekki til brota samkvæmt 88. gr. þeirra laga. Í forsendum héraðsdóms	

var samt sem áður sagt, að ákærði hefði framið verknað, sem lýst væri í nefndri grein sjómannalaganna, en eins og ákæru væri háttað, yrði refsing ekki dæmd. Engin efni voru til að skera úr um þetta, eins og á stóð.	311
Héraðsdómur og málsmeðferð í héraði ómerkt, vegna þess að stefnubirtingu í héraði var áfátt.	359, 553, 555, 557
A krafðist ómerkingar fógetaúrskurðar í lögtaksmáli til heimtu útsvars af þeim sökum, að fógæti hefði ekki í úrskurði sínum tekið afstöðu til þeirrar varnarástæðu, að niðurjöfnunarnefnd hefði brostið lagaheimild til álagningar veltuútsvars. En þar sem fógæti hafði tekið afstöðu til útsvarsálagningarinnar í heild með hliðsjón af ákvæðum 4. gr. laga nr. 66/1945, þótti ekki alveg næg ástæða til að ómerkja úrskurðinn.	391
Úrskurður héraðsdómara varðandi framlagningu skjala var kærður til Hæstaréttar. Leiddir voru í ljós slíkir megingallar á mála-tilbúnaði og málflutningi í héraði, að hinn kærði úrskurður og öll meðferð málsins í héraði voru ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi.	399
Úrskurði héraðsdómara, sem kærður var, var áfátt að því leyti, að þar var málsaðilja ekki getið og málsatvik voru eigi nægilega rakin, sbr. 190. gr. laga nr. 85/1936.	408
Heimild brestur til að kæra til Hæstaréttar úrskurð héraðsdóms um öflun nýrra sakargagna.	411
K gerði þá kröfu í barnsfaðernismáli, að M yrði dæmt faðerni barns hennar. Hann þrætti fyrir barnið, enda kvaðst hann ekki hafa haft samfarir við K á getnaðartíma þess. N viðurkenndi hins vegar samfarir við hana á sennilegum getnaðartíma barnsins og blóðrannsókn veitti mun meiri líkur fyrir því, að hann væri faðir barnsins en M. Héraðsdómari tók ekki til meðferðar í dómi, hver áhrif framburður N ætti að hafa á úrslit málsins. Var héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað heim í hérað.	493
Héraðsdómari í opinberu máli hafði látið í ljós ótvíræða skoðun sína um sekt sökunauta, áður en fullkomin rannsókn hafði farið fram í málinu. Rannsókn, er hann síðar framkvæmdi, og dómur hans í málinu voru því ómerkt.	523
Úrskurður gerðardóms um bætur vegna vanefnda á iðnnámssamningi ómerktur, með því að gerðardómsmenn höfðu eigi við ákvörðun bótanna gætt löglegra sjónarmiða.	596

Dómarar.

Munnlegur málflutningur fór fram í fógætarétti hinn 10. júlí 1951, en úrskurður var ekki kveðinn upp fyrr en 10. ágúst s. á. Þessi dráttur var vittur.	16
Héraðsdómari lét undan falla að leiðbeina ólögfróðum fyrirsvarsmanni aðilja um kröfugerð, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936.	45

Héraðsdómara láðist að vikja sæti vegna venzla við aðilja, þegar er honum var það skylt, sbr. 36. gr. laga nr. 85/1936.	45
Héraðsdómari vék sæti í vettvangsmáli vegna venzla hans og annars málsaðilja, en áður hafði hann leitað sátta, nefnt samdómsmenn og spurt vitni. Síðan var setudómari skipaður, og hélt hann áfram meðferð málsins ásamt samdómsmönnum þeim, er nefndir höfðu verið af hinum reglulegu héraðsdómara. Málið var svo vaxið, að hinum reglulega dómara bar samkvæmt 36. gr. laga nr. 85/1936 að vikja sæti, áður en samdómsmenn voru kvaddir og vitni leidd. Þá láðist dómaranum og að leiðbeina ólögfróðum fyrirsvarsmanni aðilja um kröfugerð, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936. Af þessum ástæðum var héraðsdómur ómerktur.	45
A var af sýslumanni skipaður fjárhaldsmaður B, án þess að B hefði áður verið sviptur lögræði. Höfðaði A síðan mál vegna B og rak það sem lögráðamaður hans. Í málinu kom það fram, að B var andlega miður sín. Héraðsdómari tók þó ekki til athugunar, hvort B væri hæfur til að ráðstafa sakarefninu, heldur lauk á það efnisdómi. Meðferð málsins og héraðsdómur voru því ómerkt.	64
Héraðsdómari vanrækti að leiðbeina ólöglerðum aðiljum um málflutning og veitti viðtöku úr hendi þeirra fleiri sóknarskjölum og varnar en heimilt er samkvæmt 109. og 110. gr. laga nr. 85/1936.	64
Héraðsdómari tók kröfu um frávisun máls ekki sérstaklega til úrlausnar, sbr. 108. gr. laga nr. 85/1936.	71
Óhæfilegur dráttur varð á rannsókn máls út af banaslysi, og eigi var rannsóknin svo rækileg sem skyldi. Hæstiréttur vítti héraðsdómarann af þessu efni.	128
Héraðsdómari lét undan falla að leiðbeina aðiljum, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936.	177
Héraðsdómari leitaði ekki sátta í sjó- og verzlunardómsmáli, sbr. 4. tölulið 2. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936. Meðferð málsins og héraðsdómur voru því ómerkt.	181
Athugavert þótti, að á dómþingi í héraði höfðu verið færð til bókar meiðandi ummæli um héraðsdómarann.	270
Rannsókn opinbers máls ófullkomin.	283
Héraðsdómari, sem stýrði rannsókn út af kæru um ólöglegar botnvörpuveiðar í landhelgi, lét undan falla að kveðja samdómendur, þegar er rannsókn hófst í málinu.	303
Það var athugavert, að við rannsókn opinbers máls var ekki tekin skýrsla af stúlkubarni einu sjálfu um vitneskju þess um sakaratriði, heldur eingöngu af kjörmóður þess.	306
Eldur kom upp í skipi, er fylling olíugeyma þess fór fram. Það þótti athugavert, að vélstjóri sá, sem sá um fyllingu olíugeymanna,	

var fyrir sjóðóminum spurður sem vitni.	311
Fógeti ræddi ekki sérstaklega í úrskurði sínum í lögtaksmáli til heimtu útsvars þá varnarástæðu gerðarþola, að niðurjöfnunarnefnd hefði brostið lagaheimild til álagningar veltuútsvars. En þar sem hann hafði tekið afstöðu til útsvarsálagningarinnar í heild með hliðsjón af 4. gr. útsvarslaga nr. 66/1945, þótti ekki alveg næg ástæða til að ómerkja úrskurðinn.	391
Úrskurði héraðsdóms var áfátt að því leyti, að þar var málsaðilja eigi getið og málsatvik ekki nægilega rakin.	408
Héraðsdómari lét að mestu nægja próf lögreglumanna í þjófnaðarmáli og rannsakaði eigi nægilega skaðabótakröfur, sem hafðar voru uppi í málinu. Var þessi málsmeðferð átalín, sbr. 73., 75., 77. og 145. gr. laga nr. 27/1951.	452
Vittur dráttur af hendi héraðsdómara á meðferð opinbers máls út af banaslysi.	462
Héraðsdómari lét undir höfuð leggjast að taka til meðferðar í dómj í barnsfaðernismáli, hver áhrif ætti að hafa á úrslit málsins framburður manns, sem játað hafði samfarir við barnsmóður á sennilegum getnaðartíma barnsins. Var héraðsdómur því ómerktur.	493
Lögtaksgerð ómerkt, með því að fógeti hafði ekki gætt rétttrar málsmeðferðar.	508
Tveir menn voru sakaðir um brot gegn ákvæðum laga nr. 112/1941 um lax- og silungsveiði. Áður en fullkomin rannsókn hafði verið framkvæmd í málinu, lét héraðsdómari í ljós ótvíræða skoðun um sekt hinna sökuðu manna. Rannsókn, er hann síðar háði, og dómur hans í málinu voru því ómerkt.	523
Héraðsdómari gerði ekki grein fyrir því, hvers vegna skaðabótakrafa, sem höfð var uppi í opinberu máli út af bifreiðaslysi, var ekki tekin til frekari meðferðar, sbr. 145. gr. laga nr. 27/1951.	559
Mál var höfðað gegn þremur mönnum fyrir brot gegn lögum um loftferðir nr. 32/1929, „sbr. flugsamgöngureglur samkvæmt þeim.“ Í stefnu héraðsdómara var eigi nánar greint, við hvaða flugsamgöngureglur væri átt.	604

Dómstólar.

Bifreið A var komið á bifreiðaverkstæði B til viðgerðar. Á meðan bifreiðin var þar, stálu C og D hjólbörðum o. fl. af bifreiðinni, og í opinberu máli út af þeirri sök var þeim samkvæmt kröfu B dæmt að greiða honum kr. 1500.00 í skaðabætur vegna þjófnaðarins. Síðar krafði A þá C og D í einkamáli um skaðabætur fyrir hina stolnu muni, enda kvað hann kröfugerð B í refsímálinu hafa verið sér óviðkomandi. Kröfuaðili í einkamálinu var eigi hinn sami og verið hafði í opinbera málinu. Dómkrafan hafði því eigi áður verið dæmd af hliðstæðum dómi. Ákvæði 2.

mgr. 196. gr. laga nr. 85/1936 gátu því ekki leitt til frávisunar samkvæmt kröfu C og D.	21
Hrundið kröfu um vísun máls frá landamerkjadómi.	156
Í máli til riftunar leigumála um jörð vegna spjalla á jörðinni voru sérfróðir menn kvaddir til setu í dómi, sbr. 3. tölulið 1. mgr. 200. gr. laga nr. 85/1936.	378
Bæjarstjórn Akureyrar lét taka vatn til vatnsveitu kaupstaðarins í landi A, sem síðan höfðaði mál fyrir dómstólum til fébóta fyrir vatnstökuna, jarðrask í því sambandi o. fl. Slikar bætur bar að ákveða með matsgerð samkvæmt ákvæðum vatnalaga. Máli þessu var því vísað frá dómi.	385
Eigi á færi dómstóla að hrinda álagningu útsvars né lækka það, enda hafði niðurfjöfnunarnefnd ákveðið útsvarið innan réttra valdmarka.	391
Héraðsdómari fer ásamt tveimur sérfróðum samdómsmönnum með mál á hendur skipstjóra, sem sakaður var um landhelgisbrot, sbr. 3. mgr. 5. gr. laga nr. 27/1951.	303, 490, 537, 586, 590
Héraðsdómari fer ásamt tveimur sérfróðum samdómsmönnum með skaðabótamál vegna banaslyss í sambandi við viðgerð á húsi, sbr. 3. tölulið 1. mgr. 200. gr. laga nr. 85/1936.	577

Eftirgrennslan brota. Sjá opinber mál.

Eiður. Sbr. vitni.

Fundið að því, að vitni, sem báru um sakaratriði í opinberu máli, voru ekki eiðfest.	283
Eiðfesting vitna ekki leyfð, sbr. 1. tölulið 2. mgr. 127. gr. laga nr. 85/1936.	510, 643
Eiðfesting vitnis leyfð gegn andmælum málsaðilja.	645

Eignakönnun.

Af hálfu ríkissjóðs var á bæjarþingi höfðað einkamál til upptöku eignar, sem talið var, að dregin hefði verið undan eignakönnun þeirri, er framkvæmd var samkvæmt II. kafla laga nr. 67/1947. En máli þessu var vísað frá bæjarþinginu, þar sem með slík mál skal fara að hætti opinberra mála, sbr. 6. tölulið 2. gr. laga nr. 27/1951.	388
---	-----

Eignarréttur.

Hjón, sem gengu að eigast á árinu 1935, gerðu með sér kaupmála þess efnis, að 10000 krónur, er geymdar voru í banka, skyldu vera séreign konunnar svo og arður af fé þessu og munir, sem fyrir það kynnu að vera keyptir. Á árinu 1940 var fé þessu varið til kaupa á húseign, sem skráð var á nafn konunnar og síðan á skattskýrslum talin séreign hennar, en sérstakur kaupmáli	
---	--

- var ekki gerður um húseignina né arð af henni. Er bú hjónanna kom til skipta vegna skilnaðar þeirra, var húseign þessi gegn andmælum mannsins dæmd séreign konunnar. 41
- A auglýsti til sölu hús í Grafarnesi, og síðast í maímánuði 1948 leitaði B eftir kaupum á húsinu. Urðu aðiljar, sem staddir voru í Reykjavík, ásáttir um kaupin, og hinn 2. júní s. á. var á grundvelli þess samkomulags ritað uppkast að kaupsamningi. Við undirritun kaupsamningsins skyldi B greiða kr. 5000.00, en það fé hafði B ekki handbært. Hinn 3. júní bauð B fram til lúkn-ingar útborguninni bankaávisun, sem innstæða var engin fyrir, en A hafnaði því greiðslutilboði. Að kvöldi sama dags kveðst B hafa fengið umrædda fjárhæð í reiðufé og farið til fundar við A, þar sem þeir hefðu sammælt, til þess að inna greiðsluna af hendi. A hafi hins vegar ekki komið til þessa fundar, og því ekki orðið úr greiðslu. A, sem neitar því að hafa lofað að koma til þessa fundar, fór úr Reykjavík daginn eftir, og hinn 5. júní seldi hann öðrum aðilja húseignina. Eins og skiptum aðilja var háttað, var ekki talið, að fullnaðarsamningar hefðu tekizt með þeim A og B um kaup hússins. 80
- H/f A sem seljandi og h/f B og sex einstaklingar sem kaupendur gerðu með sér samning, þar sem talið var, að seljandi seldi kaupendum öll hlutabréf í h/f A. Var h/f B talið kaupa 69 hlutabréf, en hver einstaklinganna 1 hlutabréf. Í samningi aðilja var svo ákveðið, að hlutabréfunum skyldu fylgja eignarumráð einungis einnar tiltekinnar eignar h/f A, sildarverksmiðju nokkurrar, en aðrar eignir svo og allar skuldir félagsins voru kaupum aðilja óviðkomandi. H/f B greiddi andvirði allra hlutabréfanna og taldi þau meðal eigna sinna í bókum sínum. Einstaklingarnir töldu hins vegar engin bréfanna fram til skatts. Er áðurgreindur samningur var gerður, var talið, að h/f A hefði leystst upp, en h/f B raunverulega keypt umrædda sildarverksmiðju, enda hafði lagaskilyrðum til stofnunar nýs hlutafélags ekki verið fullnægt. 416
- Skattastefna laga nr. 22/1950 ekki talin mismuna skattþegnum svo, að hún brjóti í bága við 67. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944 434
- Maður seldi fasteign án samþykkis eiginkonu sinnar, en þau hjónin bjuggu á eigninni. Konunni var dæmt heimilt að rifta sölunni, sbr. 20. gr. laga nr. 20/1923. 629
- Í ársbyrjun 1949 varð samkomulag um, að A og B keyptu vélbátinn N af C og D fyrir ákveðið kaupverð, og var fastmælum bundið, hvernig greiðslu þess skyldi háttað. Kaupendur inntu nú af hendi áskilda peningagreiðslu upp í kaupverðið. Fengu þeir bátinn síðan afhentan og hófu útgerð hans. Er báturinn bilaði í febrúarmánuði 1949, létu þeir gera við hann á sinn kostnað og höfðu hann síðan í förum þar til í nóvembermánuði s. á. Deila

reis með aðiljum um skipti þessi. Héldu A og B því fram, að þeir hefðu ekki keypt bátinn, en með háttsemi þeirri, er að framan greinir, töldust þeir hafa skuldbundið sig til að standa við samkomulag aðilja. 664

Eignarupptaka. Sjá upptaka eignar.

Eignasþjöll.

- Erfðaleiguhafar höfðu fyrirgert rétti sínum vegna landspjalla, sem þeir voru valdir að. 378
- Bæjarstjórn Akureyrar lét taka vatn í vatnsveitu kaupstaðarins í landi A, sem síðan höfðaði mál til heimtu bóta fyrir landspjöll o. fl. í því sambandi. Máli þessu var vísað frá dómi, þar sem bætur til handa A bar að ákveða með matsgerð samkvæmt ákvæðum vatnalaga. 385
- Eiganda skips dæmt að greiða bætur vegna spjalla á veiðarfærum annars skips. 467

Embættisbrot.

- Ríkisútvarpið leigði herbergi í húsi póst- og símamálastjórnarinnar, og mun herbergi þetta hafa verið ætlað formanni útvarpsráðs til afnota. Er póst- og símamálastjóri gerði kröfu til þess að fá herbergið aftur, lét útvarpsstjóri rýma það og afhenda þrátt fyrir andstæða ályktun útvarpsráðs um það efni. Eigi var þetta verk útvarpsstjóra talið varða við neitt ákvæði XIV. kafla laga nr. 19/1940. 132
- Útvarpsstjóri réð nokkra tónlistarmenn til starfa við Ríkisútvarpið og ákvað laun þeirra og starfskjör, eftir að tónlistarráðunautar stofnunarinnar höfðu gert tillögur og útvarpsráð hafði gert samþykkt þar að lútandi. Af ýmsum ástæðum nýttust störf þessara manna verr en til var ætlazt. Samkvæmt ályktun útvarpsráðs var útvarpsstjóra rétt að ráða þessa starfsmenn, og ekki urðu honum metnir til sakar annmarkar þeir, sem urðu á starfi þeirra. Var útvarpsstjóri því sýkn dæmdur af ákæru um brot á XIV. kafla laga nr. 19/1940, að því er varðaði þau embættisverk hans, sem hér var um að tefla. 132
- Útvarpsstjóri hafði á hendi umsjón og gæzlu Framkvæmdasjóðs ríkisútvarpsins. Sjóður þessi nam á árinu 1948 um 6 miljónum króna, og var fé sjóðsins samkvæmt ákvörðun menntamálaráðherra m. a. ávaxtað með lánveitingum til byggingasamvinnufélaga. Útvarpsstjóri taldi sig hafa allmikla aukavinnu í sambandi við sjóðgæzluna, og áskildi hann sér því og tók sem ómakslaun fyrir þessi störf sín 2% af nokkrum lánunum, sem byggingasamvinnufélögum voru veitt. Áður en útvarpsstjóri tók að reikna sér ómakslaun þessi, fór hann á fund fjármálaráðherra,

og kveðst hann hafa spurt ráðherrann, hvort sér væri vitalaust að taka slíka þóknun, og hafi hann skilið svar ráðherrans svo, að í því fælist að visu ekki embættisleg heimild til töku þóknunarinnar, en öruggt væri, að hún mundi ekki sæta gagnrýni endurskoðenda fjármálaráðuneytisins. Útvarpsstjóri lét hins vegar undan falla að leita til menntamálaráðherra um að fá þóknun fyrir þessi störf sín með löglegum hætti. Umrædd gjaldtaka var því ólögmet og refsiverð samkvæmt 128. gr. laga nr. 19/1940. 132

Embættismenn. Sjá dómara, embættisbrot, lögreglumenn, stjórnsýslumenn.

Endurgreiðsla.

Riftun kaups og endurgreiðsla kaupverðs. 328, 629
 Seljanda voru dæmt að endurgreiða kaupanda fjárhæð, sem hann hafði reiknað fyrir umbúðir umfram það, sem samningur stóðu til. 503
 Seljendum tækja, sem háð voru verðlagsákvæðum, dæmt að endurgreiða kaupanda hluta kaupverðs, er þeir höfðu ólöglega af honum tekið. 545

Endurupptaka máls.

Stefndi sótti ekki þing í héraði, eftir að mál hafði verið þingfest, og var það þá tekið til dóms eftir kröfu stefnanda. Stefndi krafðist þess síðan, að málið yrði tekið upp af nýju. En þar sem hann studdi eigi kröfu sína um endurupptöku málsins þeim rökum, að nokkrar þær nauðsynjar, sem taldar eru í 9. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 4. mgr. 118. gr. sömu laga, hefðu hindrað þingsókn af hans hendi, var kröfu hans ekki sinnt. 1
 Stefndi kom ekki fyrir dóm, er mál var þingfest í héraði. Hann færði sönnur að lögmætum forföllum sínum. Var krafa hans um endurupptöku málsins því tekin til greina, sbr. 9. gr. og 4. mgr. 118. gr. laga nr. 85/1936. 486

Fangelsi. Sjá refsingar.

Farmsamningar.

Í aprilmánuði 1948 tók E að sér að flytja fyrir F fiskflök til Frakklands. Samkvæmt því samkomulagi lestaði e/s B 2283 kassa af þorskflökum hinn 10. apríl. En daginn eftir strandaði skipið hér við land og gat ekki haldið ferðinni áfram. Farmskírteini var ekki gefið út fyrr en eftir strandið eða hinn 14. apríl 1948, og var þá í því m. a. svofellt ákvæði: „All freights are payable, ship lost or not lost“. Þá hafði E og í farmskírteininu undanþegið sig ábyrgð á mistökum skipstjórnarmanna. Í fyrri skipti-

um aðilja hafði það tíðkæzt, að farmskirteini væru gefin út eftirá og hefðu að geyma ákvæði samhljóða þeim, sem greind voru. F var samkvæmt ákvæðum farmskirteinisins dæmt að greiða farmgjaldið að fullu. 25

Fasteignir.

- Manni dæmd sekt fyrir byggingu bílskúrs þrátt fyrir synjun Fjárhagsráðs um leyfi til þeirra framkvæmda. 8
- Húseign dæmd séreign konu samkvæmt kaupmála, er konan og eiginmaður hennar höfðu gert með sér, er þau gengu að eigast. ... 41
- Forsamningur um sölu húss eigi bindandi fyrir eiganda þess, með því að sá, sem kaupa vildi, hafði eigi innan tilskilins frests innt af hendi sinn þátt samkvæmt samkomulagi aðilja. 80
- Ábúandi jarðar nýtti reka, framar en samningar við eiganda rekaitaks stóðu til, og var honum dæmt að bæta það itakseiganda. 87
- A, sem ásamt fjölskyldu sinni hafði flutt úr leiguíbúð og tekið þaðan alla veigamestu búsmuni, synjað umráða hennar af nýju gegn andmælum húseiganda. 95
- A rak verzlun í húsi sínu, en að húsi þessu ásamt lóð skyldi B eiga forkaupsrétt samkvæmt samningi aðilja. A ákvað nú að láta af verzlun og selja húseign og vöruleifar í einu lagi. A bauð B eignir þessar fyrir ákveðið verð, en er samkomulag tókst ekki með aðiljum um kaup, seldi A eignirnar öðrum. Sala umræddra eigna í einu lagi þótti, eins og á stóð, hafa skipt A allmiklu máli, og eigi var ástæða til að ætla, að fyrir A hefði vakað að fara í kringum forkaupsrétt B. Var því ekki talið, að A hefði vanefnt forkaupsréttarákvæðið. 114
- Krafizt var slita sameignar á fasteign með sölu eignarinnar á opinberu uppboði. Talið var, að beita eigi ákvæðum laga nr. 57/1949 um slíkt uppboð, eftir því sem við á. 162
- Lögbann við byggingu á tiltekinni lóðarræmu í Reykjavík felldur gildi. 185
- Útburður af jörð dæmdur á hendur A, enda hafði mátt segja honum upp afnotum, sem honum höfðu verið heimiluð og eigi gátu talizt leiguliðaábúð, sbr. VIII. kafla laga nr. 116/1943 og 19. og 25. gr. laga nr. 87/1933. 322
- Landeiganda dæmt óheimilt að ryðja burt og gera ónothæfan vegar-kafla, sem áður hafði verið hluti þjóðveggar og nágrenni hans hafði not af. 375
- Erfðaleiguhafar höfðu fyrirgert leigurétti sínum vegna ofnýtingar jarðar og spjalla á henni, sem þeir báru ábyrgð á. 378
- Bætur fyrir jarðrask og landsafnot í þarfir vatnsveitu kaupstaðar skulu ákveðnar með mati samkvæmt ákvæðum vatnalaga nr. 15/1923. Máli til heimtu slíkra bóta var því vísað frá dómi. 385
- Ákvæði laga nr. 22/1950 eigi talin mismuna skattþegnum svo við

skattmat fasteigna, að þau yrðu felld úr gildi með dómi.	434
Konu dæmt heimilt að rifta sölu fasteignar, sem eiginmaður hennar hafði selt án samþykkis hennar, en þau hjónin bjuggu á eigninni, sbr. 20. gr. laga nr. 20/1923.	629

Félög. Sbr. hlutafélög.

Eigandi frystihúss innan félagssamtaka Sölumiðstöðvar hraðfrystihúsanna bundinn af samþykktum á fundum samtakanna um miðlun vaxta- og geymslukostnaður hraðfrysts fisks í hraðfrystihúsum félagsaðiljanna.	564
---	-----

Fiskveiðabrot.

Varðskip kom að brezkum togara, sem var að botnvörpuveiðum 0.75 sm innan landhelgislínu suður af Langanesi. Skipstjóra togarans var dæmt að greiða 75000 króna sekt fyrir þetta brot sitt og afli og veiðarfæri togarans gerð upptæk.	303
Varðskip kom að þýzkum togara að botnvörpuveiðum undan Ingólfshöfða. Samkvæmt hornmælingu og áttavitamiðun töldu varðskipsmenn stað dufls, sem sett var í sjó hjá togaranum, vera um 0.5 sm innan landhelgislínu, en skipstjóri togarans neitaði því, að hann hefði verið að veiðum í landhelgi. Álitsgerð forstöðumanns Stýrimannaskólans var fengin um staðarákvörðun varðskipsmanna. Taldi hann hugsanlegt, að svo mikil skekkja hefði verið í áttavitamiðuninni, að togarinn hefði getað verið á eða utan við landhelgislínu, er varðskipið kom að honum. Var togaraskipstjórinn því sýknaður af ákæru um fiskveiðabrot.	317
Hinn 29. marz 1952 kom varðskip að belgískum togara að veiðum í landhelgi út af Mýrnatöngum. Skipstjóri togarans, sem var að stærð 131.63 smálestir, játaði brot sitt, og var honum dæmd 9000 króna sekt til Landhelgissjóðs Íslands samkvæmt 1. sbr. 3. gr. laga nr. 5/1920, sbr. og lög nr. 4/1924 og lög nr. 5/1951. Afli og veiðarfæri voru og dæmd upptæk.	490
Hinn 28. ágúst 1951 var varðskip í eftirlitsferð á austurleið út af Dyrhólaey. Sáust þá tveir togarar framundan á stjórnborða, og stefndu þeir báðir austur með landi. Voru togarar þessir að veiðum, annar nokkru nær landi en hinn. Varðskipið hélt í áttina að togurunum og stöðvaði þá, eftir að þeir höfðu breytt um stefnu og togað nokkra stund til hafs. Á eftirförlinni lét varðskipið út dufl, og mældist staður þess 0.4 sjómílur innan landhelgislínu, eins og hún var í framkvæmd á þeim tíma. Samkvæmt samhljóða og eiðfestum framburði fjögurra skipverja varðskipisins var duflið sett út í kjölfar togara. En eins og á stóð, þótti ekki nægilega sannað, að duflið hefði verið sett í kjölfar þess togarans, sem fjær var landi. Og þar sem sök á hendur skipstjóranum á því skipi var eigi sönnuð með öðrum	

- hætti, var hann sýkn dæmdur af ákæru um brot gegn fiskveiða-
löggjöfinni. 537
- Hinn 14. júlí 1951 kom varðskip að enskum togara, sem staddur var
0.3—0.4 sjómílar innan landhelgislínu suður af Langanesi. Hler-
ar togarans héngu þá í gálum utan borðs og hluti vörpunnar
á öldustokk. Fiskur var og í vörpupokanum. Gegn neitun skip-
stjórans þótti ekki sannað, að hann hefði verið að veiðum í
landhelgi, enda þótt ásigkomulag veiðarfæranna og fisks í
vörpunni benti mjög í þá átt. Skipstjóra togarans, sem var að
stærð 413.08 smálestir, var dæmd 25000 króna sekt fyrir ólög-
legan umbúnað veiðarfæra samkvæmt 2. gr. laga nr. 5/1920,
sbr. 1. gr. laga nr. 5/1951 og lög nr. 4/1924. 586
- Hinn 23. júní 1951 kom varðskip að belgiskum togara, sem var að
veiðum austan Ingólfshöfða. Samkvæmt mælingum, sem varð-
skipsmenn framkvæmdu, töldu þeir togarann hafa verið að veið-
um í landhelgi, en skipstjórinn neitaði því. Var það ekki talið
sannað og skipstjórinn því sýkn dæmdur. 590

Fjárfesting.

- A byggði skúr eftir bílskúrsteikningu, sem byggingarnefnd hafði
samþykkt, en Fjárhagsráð hafði hins vegar synjað um fjárfest-
ingarleyfi fyrir skúrnum. Var A af þessu efni dæmd sekt sam-
kvæmt 5. sbr. 22. gr. laga nr. 70/1947, sbr. 7., 11. og 39. gr. reglu-
gerðar nr. 82/1947, 1. gr. reglugerðar nr. 145/1948 og auglýsingu
Fjárhagsráðs frá 17. september 1947. 11

Fjárhagsráð. Sjá fjárfesting.

Fjármál hjóna. Sjá hjón.

Fjárnám.

- Fjárnám dæmt til fullnustu sjókröfum í munum, sem verið höfðu
í skipi, er sjóveðréttur stofnaðist, en síðar verið teknir úr því. 16
- Fjárnám í fasteign til tryggingar víxilskuld. 357

Flug. Sjá loftför.

Fógetagerðir.

- Sjá dómarar, fjárnám, innsetningargerðir, lögbann, lögtak, útburðargerðir.

Forgangskröfur. Sjá skipti.

Forkaupsréttur.

- A rak verzlun í húsi sínu á Ísafirði, en um hús það ásamt lóð hafði
svo samizt, að B ætti forkaupsrétt að þeim eignum, ef til sölu

þeirra kæmi. A ákvað nú að láta af verzlun og selja nefnda fasteign og vöruleifar verzlunarinnar í einu lagi. A bauð B síðan eignir þessar fyrir ákveðið verð, en lét fasteignina ekki fara án vöruleifanna. Er samkomulag tókst ekki við B, seldi A eignirnar öðrum aðilja. Sýnt þótti, að sala umræddra eigna í einu lagi hefði skipt A allmiklu máli, eins og á stóð, og eigi var ástæða til að ætla, að fyrir A hefði vakað að fara í kringum forkaupsrétt B. Að svo vöxnu máli þótti A ekki hafa vanefnt forkaupsréttarákvæðið. Var kröfu B um ógildingu sölunnar því hrundið. 114

Frávísun.

a) Frá Hæstarétti.

- Hinn 27. maí 1950 var í uppboðsrétti kveðinn upp úrskurður um kröfu, sem fram hafði komið um slit á sameign með sölu eignarinnar á opinberu uppboði. Samkvæmt áfrýjunarleyfi 31. október 1950 var málinu skotið til Hæstaréttar með stefnu 27. nóvember s. á. En þar sem 2. mgr. 4. gr. laga um nauðungaruppboð nr. 57/1949 var skýrð þannig, að hún tæki til slíkra mála, og lengri tími en 3 mánuðir var liðinn frá uppsögu úrskurðar uppboðsréttarins, er áfrýjunarleyfi var veitt, var málinu vísað frá Hæstarétti. 162
- A kærði synjun héraðsdómara um frestun máls, eftir að kærufrestur var liðinn, sbr. 1. mgr. 199. gr. laga nr. 85/1936. Kærumálinu var því vísað frá Hæstarétti. 398
- Héraðsdómari kvað með úrskurði á um öflun sakargagna, sbr. 120. gr. laga nr. 85/1936, og var úrskurðurinn kærður til Hæstaréttar. En þar sem heimild brast til kæru slíkra úrskurða héraðsdómara, var kærumálinu vísað frá Hæstarétti. 411
- Hæstaréttarlögmaður, sem skipaður hafði verið verjandi í héraði, kærði ákvæði héraðsdóms um málsvarnarlaun. Eigi varð séð, að leyfis dómsmálaráðherra hefði verið aflað til kæru þessarar, og var málinu þegar af þeirri ástæðu vísað frá Hæstarétti, sbr. 4. tölulið 171. gr. laga nr. 27/1951. 479
- Einkamál var þingfest í Hæstarétti í febrúar 1952. Eftir það fékk áfrýjandi fjórum sinnum frest í málinu, en er hann bað enn um frest í októbermánuði 1952, var honum ekki veittur hann gegn andmælum stefnda, en málinu vísað frá Hæstarétti. 518
- Héraðsdómari gerði stefnanda með úrskurði að greiða vitni, sem stefnandi hafði kvatt fyrir dóm, kr. 25.00 í þóknun. Stefnandi kærði úrskurð þenna og krafðist þess, að þóknunin yrði niður felld. Kærumáli þessu var vísað frá Hæstarétti, sbr. 2. mgr. 24. gr. laga nr. 112/1935. 518
- Einkamál var þingfest í Hæstarétti í desember 1951. Eftir það fékk áfrýjandi þrisvar sinnum frest í málinu, en er hann bað enn um

frest í nóvembermánuði 1952, var honum ekki veittur hann gegn andmælum stefnda, en málinu vísað frá Hæstarétti. 628

b) *Frá héraðsdómi.*

- Ei bifreið A var til viðgerðar hjá B, stálu C og D hjólbörðum o. fl. af bifreiðinni, og í refsímáli út af þjófnaðinum var þeim samkvæmt kröfu B dæmt að greiða honum skaðabætur fyrir hina stolnu muni. A, sem kvaðst engan hlut hafa átt að kröfugerð B í refsímálinu, höfðaði síðar mál gegn C og D til fébóta vegna þjófnaðarins, en þeir kröfðust frávísunar, með því að þegar hefði verið dæmt um bótaskyldu þeirra. En þar sem sami aðili stóð ekki að skaðabótakröfunum í umræddum málum, áttu ákvæði 2. mgr. 196. gr. laga nr. 85/1936 eigi hér við, og var frávísunarkröfunni því hrundið. 21
- A, sem skipaður hafði verið af sýslumanni fjárhaldsmaður B, er var lögráða og hafði eigi verið sviptur fjárræði, höfðaði fjárkröfumál vegna B og rak það sem lögráðamaður hans fyrir dómstólum. Í málinu kom það fram, að B var andlega vanheill, en eigi tók héraðsdómari til athugunar, hvort hann væri hæfur til að ráðstafa sakarefninu. Málsmeðferð og dómur í héraði voru því ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. 64
- Kærður var úrskurður héraðsdóms um frávísunaratrði máls. Við athugun Hæstaréttar á kærumálinu kom í ljós, að engin raunveruleg greinargerð hafði verið lögð fram í héraði af hálfu stefnanda og að kröfur hans í málinu höfðu verið á reiki. Vegna þessara ágalla var öll meðferð málsins í héraði ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. 122
- Hrundið kröfu um vísun máls frá héraðsdómi. 156
- Hinn 20. desember 1945 kvæntist A og gekkst jafnframt við faðerni barns, sem eiginkona hans hafði alið hinn 26. október s. á. Hinn 30. marz 1950 var lögskilnaður gerður með þeim hjónum, og hinn 15. desember 1951 höfðaði A mál til vefengingar greindu faðerni. Þar sem hvort tveggja var, að svo langt var liðið, frá því að A varð kunnugt um fæðingu barnsins, sem að framan greinir, og að hann hafði gengizt við faðerninu eftir fæðingu barnsins, þá brast heimild til höfðunar málsins, sem því var vísað frá dómi. 175
- X hafði uppi þá kröfu, að dæmt yrði, að faðir hennar væri Z, en eigi látinn eiginmaður móður hennar. Máli þessu var beint gegn bróður X, en ekki Z. Héraðsdómari lagði eigi að síður efnisdóm á kröfuna á hendur Z. En þar sem Z var ekki aðili málsins, var héraðsdómurinn ómerktur og kröfunni á hendur Z vísað frá dómi. 177
- Lögfræðingur, sem eigi hafði öðlzt réttindi héraðsdómslögmanns, sótti þing og fór með mál af hálfu stefnanda í héraði, en umboð

- hans til að fara með málið var vefengt af hendi stefnda, er á þeim grundvelli krafðist frávísunar sakarinnar. Héraðsdómslögmaður einn lýsti því þá á dómþingi, að nefndur lögfræðingur flytti málið sem fulltrúi hans og á hans ábyrgð. Að svo vöxnu máli var frávísunarkröfunni hrundið. 301
- A áfrýjaði héraðsdómi, lagði fram eftirrit það af héraðsstefnu, sem stefnuvottar höfðu afhent honum, en það var óútfyllt, að því er varðaði þingfestingartíma, og krafðist ómerkingar héraðsdóms og frávísunar málsins. Þar sem nefnt eftirrit fullnægði ekki ákvæðum 3. mgr. 96. gr. laga nr. 85/1936, voru kröfur A, sem ekki hafði sótt þing í héraði, teknar til greina 359, 553, 555, 557
- Bæjarstjórn Akureyrar tók vatn til vatnsveitu kaupstaðarins í landi A, sem síðan höfðaði mál til heimtu gagngjalds fyrir vatnstökuna, jarðrask í því sambandi o. fl. Máli þessu var vísað frá dómi, þar sem bætur til handa A bar að ákveða með matsgerð samkvæmt ákvæðum vatnalaga. 385
- Hinn 15. september 1951 var A dæmt að greiða B vegna viðskipta á árunum 1946 og 1947 kr. 154000.00. Fjármálaráðherra taldi eign þessari hafa verið skotið undan eignakönnun samkvæmt lögum nr. 67/1947, höfðaði mál á bæjarþingi gegn B og krafðist þess, að honum yrði dæmt að framselja ríkissjóði dómkröfuna, sbr. 18. gr. nefndra laga. En þar sem mál til upptöku eigna vegna brota á landslögum eiga að fara að hætti opinberra mála, sbr. 6. tölulið 2. gr. laga nr. 27/1951, var máli þessu vísað frá bæjarþinginu. 388
- Héraðsdómari hratt með úrskurði kröfu stefnanda um framlagningu skjala. Stefnandi kærði úrskurðinn. Athugun kærumálsins leiddi í ljós slíka megingalla á málalíbúnaði og málflutningi af hendi stefnanda í héraði, að meðferð málsins var öll ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. 399
- Máli vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar. 405
- A höfðaði á bæjarþingi mál á hendur B til heimtu fjárhæðar til greiðslu á kostnaði við girðingu, sem A hafði látið reisa á lóðamörkum aðilja. B taldi merkjadóm eiga að fjalla um mál þetta og krafðist frávísunar þess frá bæjarþinginu. Héraðsdómari hratt frávísunarkröfunni og staðfesti Hæstiréttur úrskurð hans. 639
- Kröfum, sem hafðar voru uppi til skuldaþafnaðar, vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar. 664

Frestir.

- Staðfestur úrskurður héraðsdóms, þar sem málsaðilja var synjað um frekari frest en hann hafði þegar haft til gagnaöflunar. 120, 477, 584, 641
- Felldur úr gildi úrskurður héraðsdóms um frest í innsetningarmáli. 299
- Áfrýjanda veittur frestur í Hæstarétti gegn andmælum stefnda. .. 356

- Hinn 17. október 1951 var tekin til greina krafa erfingjans A um frestun á sölu húseignar dánarbús, sem var undir opinberum skiptum, unz dómsúrlausn væri um það fengin, hvaða verði jarðarhluti, sem samerfinginn B hafði fengið afhentan sem fyrirframgreiðslu upp í arf, yrði metinn búinu, enda yrði greindrar dómsúrlausnar leitað án tafar. Hinn 20. júní 1952 kvað skiptaráðandi svo á með úrskurði samkvæmt kröfu B, að umrædd húseign skyldi þegar seld á opinberu uppboði. Hæstiréttur staðfesti úrskurðinn, enda hafði A, er hann var upp kveðinn, enn eigi hafizt handa um að fá dómsúrlausn um fyrrgreint atriði. 394
- Synjun héraðsdómara um frestun máls kærð til Hæstaréttar, eftir að kærufrestur var liðinn, sbr. 199. gr. laga nr. 85/1936. Kærumálinu var því vísað frá Hæstarétti. 398
- Eftir að áfrýjandi hafði nokkrum sinnum fengið fresti fyrir Hæstarétti, bað hann enn um framhaldsfrest, en því var þá andmælt af stefnda. Ágrip dómssgerða hafði eigi borizt dóminum. Áfrýjanda var synjað um frestinn og málinu vísað frá Hæstarétti. 518, 628
- Ákvæði héraðsdóms um málskostnað var kært til Hæstaréttar. Siðan var aðalmálinu áfrýjað. Kærumálinu var þá samkvæmt lögjöfnun frá 2. mgr. 117. gr. laga nr. 85/1936 frestað sjálfkrafa, unz séð væri, hvort áfrýjunarmálið yrði í dóm lagt. 595

Fundið fé.

- Er húsrannsókn var framkvæmd á heimili A, fannst m. a. bifreiðarfelga, sem A kvaðst hafa tekið að ófrjálsu einhvers staðar í einu hverfi Reykjavíkur. Eigi lýsti A því nánar, hvar felgan hefði verið, og engin vitneskja fékkst um eiganda hennar. Þetta atferli A varðaði við 246. gr. laga nr. 19/1940. 348

Fyrning.

- Eigandi rekaitaks A krafðist fébóta úr hendi B vegna ólögmætrar hagnýtingar rekaviðar um margra ára skeið. A voru dæmdar bætur, sem miðaðar voru við 10 ára tímabil á undan útgáfudegi stefnu, en krafa til bóta vegna eldri atvika var talin fyrnd samkvæmt 2. tölulið 4. gr. sbr. 2. og 3. gr. laga nr. 14/1905. 87
- Hinn 22. nóvember 1950 hófst réttarrannsókn á hendur opinberum starfsmanni af því efni, að hann hafði í fimm skipti á tímabilinu 14. janúar 1948 til 30. desember s. á. tekið sér til handa nokkra þóknun af lánum, sem veitt voru úr sjóði í umsjá hans. Fyrir gjalddöku þessa í heild var starfsmanninum dæmd sekt samkvæmt 128. gr. laga nr. 19/1940. Sakir vegna einstakra greiðslna, sem eldri voru en tveggja ára, þegar réttarrannsókn hófst, voru ekki taldar fyrndar. 132

Gagnsakir. Sjá málasmag.**Gáleysl. Sjá saknæmi.****Gerðardómur.**

Úrskurður gerðardóms um bæt看 vegna vanefnda á námssamningi úr gildi felldur, með því að gerðardómsmenn þóttu ekki hafa gætt réttra sjónarmiða við ákvörðun bótanna. 596

Gjafsókn. Gjafvörn.

A tapaði máli til heimtu bóta fyrir gæzluvarðhald að ósekju bæði í héraði og fyrir Hæstarétti. Í héraði, þar sem málskostnaðar var ekki krafizt af hendi rikissjóðs, féll málskostnaður niður, en málflutningslaun lögmanns A dæmd úr rikissjóði. Áfrýjunarkostnaður var hins vegar með hliðsjón af 3. tölulið 154. gr. laga nr. 27/1951 lagður á rikissjóð, þ. á m. ágripskostnaður og þóknun til lögmanns A. 103

Í barnsfaðernismáli var M dæmdur synjunareitur í héraði. K áfrýjaði málinu til Hæstaréttar, sem ómerkti héraðsdóminn. Málflutningslaun skipaðs talsmanns K, sem fengið hafði gjafsóknarleyfi fyrir Hæstarétti, voru dæmd úr rikissjóði. 493

Gjafsókn veitt í máli til heimtu dánarbóta bæði í héraði og fyrir Hæstarétti. Aðiljum, sem á var felld skylda til bótagreiðslu, var dæmt að greiða málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, samtals kr. 5200.00, þar af kr. 200.00 til rikissjóðs, en kr. 5000.00 til lögmanns gjafsóknarhafa. 577

A, sem áfrýjaði lögtaksgerð til heimtu meðlagsskuldar hans, fékk gjafsóknarleyfi fyrir Hæstarétti. Hann tapaði málinu og var dæmt að greiða málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 1000.00, en málflutningslaun talsmanns hans þar fyrir dómi, kr. 1000.00, lögð á rikissjóð. 679

Gjaldprotaskipti. Sjá skipti.**Greiðsla.**

A neitaði að taka við úr hendi B innstæðulausri bankaávisun sem greiðslu samkvæmt samningi aðilja, enda var greiðslutilboð þetta ófullnægjandi. 80

Gæzluvarðhald.

A var hafður í gæzluvarðhaldi rúman mánuð í sambandi við rannsókn þjófnaðarmáls, en opinbert mál var ekki höfðað gegn honum af því efni. Gögnum málsins var hins vegar svo háttað, að A var synjað bóta fyrir gæzluvarðhald að ósekju. 103

Gæzluvarðhald sökunauts kemur til frádráttar dæmdri refsivist, sbr.

76. gr. laga nr. 19/1940.	190, 348, 420, 452
Skilyrði eigi talin fyrir hendi til þess, að gæzluvarðhaldstími söku-	
nauts komi til frádráttar dæmdri refsivist, sbr. 76. gr. laga nr.	
19/1940.	190

Hafning.

Áfrýjandi hóf mál. Stefnda, sem hafði ellefu sinnum látið sækja þing	
í málinu, dæmdar ómaksbætur, kr. 550.00.	627

Heilbrigðismál.

Tvö mjólkurbú höfðu um skeið öðru hverju þann hátt á meðferð	
mjólkur, að hún var hituð að vissu marki og síðan kæld aftur,	
áður en hún var send Mjólkursamsölunni í Reykjavík. Við þessa	
meðferð minnkaði gerlamagn mjólkurinnar, og var þetta gert	
í því skyni að auka geymsluþol hennar. Mjólkursamsalan tók	
síðan við mjólk þessari, gerilsneyddi hana lögum samkvæmt og	
seldi hana neytendum. Sérfróðir menn töldu þessa meðferð	
mjólkurinnar viðsjárverða, og var af þessu efni höfðað mál gegn	
mjólkurstöðvarstjóranum í Reykjavík til refsingar samkvæmt	
lögum nr. 24/1936 um eftirlit með matvælum o. fl. sbr. reglu-	
gerð nr. 136/1946 um mjólk og mjólkurvörur. Ákærða hafði eigi	
verið veitt vitneskja um það hverju sinni, hvort mjólk, sem	
umrædd mjólkurbú sendu mjólkurstöðinni, hafði sett framan-	
greindri meðferð eða ekki, og eigi varð gengið úr skugga um	
þetta nema með flóknum og vandasömum rannsóknum. Á þeim	
tíma, er atvik þessi gerðust, virtist það ekki hafa legið ljóst	
fyrir, að mjólkinn spilltist við þessa meðferð. Þá höfðu yfirboð-	
arar ákærða eigi sett honum neinar reglur til varnaðar í þessu	
efni. Að svo vöxnu máli var ákærði sýkn dæmdur.	52

Heimvísun. Sjá ómerking.

Hjón.

Hjón, sem gengu að eigast á árinu 1935, gerðu þá jafnframt með	
sér kaupmála þess efnis, að 10000 króna bankainnstæða skyldi	
vera séreign konunnar svo og arður af fé þessu og munir, sem	
fyrir það kynnu að koma. Á árinu 1940 var peningum þessum	
varið til kaupa á fasteign, sem skráð var á nafn konunnar og	
síðar á skattskýrslum talin séreign hennar. Þá kvað konan	
bræður sína hafa lánað sér til kaupanna kr. 5000.00, en eigi	
minntist maðurinn þess, að hann hefði lagt nokkurt fé til	
þeirra. Er bú þeirra hjóna kom til skipta vegna skilnaðar þeirra,	
var umrædd fasteign gegn mótmælum mannsins dæmd séreign	
konunnar.	41
Konu dæmt heimilt að rifta sölu fasteignar, sem eiginmaður henn-	

ar hafði selt án samþykkis hennar, en þau hjónin bjuggu á eigninni, sbr. 20. gr. laga nr. 20/1923. 629

Hlutafélög.

- Hinn 9. apríl 1941 gerðu hluthafar h/f D sem seljendur og h/f Dj og 6 einstaklingar sem kaupendur með sér samning, þar sem seljendur eru taldir selja kaupendum öll hlutabréf í h/f D, 75 að tölu, á kr. 600000.00. Hlutabréfunum fylgdu eignarumráð einungis einnar eignar félagsins, sildarverksmiðju nokkurrar, en verksmiðju þessa hafði félagið boðið til kaups fyrir sama verð. Aðrar eignir félagsins svo og skuldir þess voru taldar kaupum aðilja óviðkomandi, enda tóku fyrrverandi hluthafar h/f D persónulega að sér greiðslu skuldanna. Af hlutabréfunum áttu 69 samkvæmt framsölum að falla í hlut h/f Dj, en 1 bréf í hlut hvers einstaklings. Sú varð þó raunin á, að h/f Dj greiddi andvirði allra bréfanna, og í bókum félagsins voru þau öll talin eign þess. Hins vegar töldu greindir einstaklingar engin þessara bréfa meðal eigna sinna á skattaframtölum. Samkvæmt þessu var dæmt, að h/f D hefði leystst upp eftir 9. apríl 1941, er áðurgreindur samningur var gerður, en lagaskilyrðum til stofnunar nýs félags var aldrei fullnægt. H/f Dj var talið hafa verið raunverulegur kaupandi verksmiðjunnar og rekstur hennar síðan einn þáttur í atvinnurekstri þess félags. Var h/f Dj dæmt að greiða skatta í samræmi við þessa niðurstöðu. 416
- Ákvæði 12. gr. laga nr. 22/1950 skýrð þannig, að þann hluta stóreignaskatts, sem á er lagður vegna eignar í hlutafélögum, þar með talin hlutafjáreign, geti ríkissjóður innheimt einungis hjá hlutafélögunum sjálfum, enda verði að ætla, að löggjafinn hafi viljað láta hlutafélög taka nokkurn þátt í greiðslu stóreignaskatts. 434

Hlutdeild.

- A fékk stjórn bifreiðar eiginkonu sinni B, sem var fákunnandi um akstur og hafði eigi ökuleyfi bifreiðarstjóra. Fótgangandi vegfarandi varð fyrir bifreiðinni og slasaðist til ólífis. B var fyrir ógætilegan akstur samvöld að slysinu og var dæmd refsing samkvæmt ákvæðum umferðarlaga, bifreiðarlaga og 215. gr. laga nr. 19/1940. A var og refsað samkvæmt öllum sömu lagaákvæðum, sbr. 22. gr. laga nr. 19/1940, auk 22. gr. bifreiðalaganna. .. 128
- Upphlaupsmönnum, sem þátt tóku í árás á Alþingi, dæmd refsing fyrir brot á ákvæðum 1. mgr. 100. gr. laga nr. 19/1940 og 107. gr. sömu laga samkvæmt löggjöfnun, sbr. ýmist 1. eða 2. mgr. 22. gr. 190
- Manni, sem fékk vitni til þess að bera rangt fyrir dómi, dæmd refsing samkvæmt 142. gr. sbr. 22. gr. laga nr. 19/1940. 498

Hugverk. Sjá höfundaréttur.**Húsaleiga.**

A hafði á leigu íbúð í húsi B í Reykjavík. B sagði A upp íbúðinni hinn 9. febrúar 1950 frá 14. maí s. á. Í bréfi 22. febrúar 1950 lýsti umboðsmaður A því, að A gæti ekki tekið uppsögnina til greina, en að hann mundi flytja úr íbúðinni, er hann fengi annað húsnæði. Hinn 20. október 1950 flutti A í aðra íbúð, sem hann hafði tekið á leigu, og tók með sér alla veigamestu búsmuni sína, en skildi þó ýmsa muni eftir. A afhenti B ekki umráð íbúðarinnar eða lykla að henni, er hann flutti, en hinn 24. nóvember fór B í íbúðina án atbeina dómstóla og flutti á brott muni þá, er A hafði skilið þar eftir. Brottflutningur A í sambandi við greinda yfirlýsingu umboðsmanns hans þótti gefa til kynna, að hann hefði gefið upp leigurétt sinn að íbúðinni. Var því hrundið kröfu hans um umráð íbúðarinnar af nýju. .. 95

Höfundaréttur.

- A hljómsveitarstjóri tók að sér ásamt hljómsveit sinni að flytja tónverk, er tekin voru á hljómplötu á vegum B, en hann hafði öðlazzt heimild til slíkrar nýtingar tónverka þeirra, sem um var að tepla. Hins vegar var ekki í ljós leitt, að samningar hefðu tekizt með þeim A og B um margföldun og sölu umræddrar hljómplötu, og var því staðfest lögbann, sem lagt hafði verið við sölu hennar samkvæmt kröfu A. 167
- G. B. h/f leigði af erlendum aðilja kvikmynd, sem það sýndi síðan hér á landi. Með leigusamningi þeim, sem gerður var um kvikmyndina, var G. B. h/f eigi veittur flutningsréttur á tónlist í kvikmyndinni, og var því óheimilt að flytja hana án endurgjalds. Höfundur tónlistarinnar hafði framselt félagi í London flutningsréttinn og það félag síðan falið Sambandi tónskálda og eigenda flutningsréttar (STEF) gæzlu hagsmuna sinna hér á landi, þ. á m. innheimtu flutningsgjalda. STEF krafðist nú flutningsgjalds, sem miðað var við gjaldskrá þess, og að stjórnarmönnum G. B. h/f yrði dæmd refsing vegna hins heimildarlausu tónlistarflutnings. Krafan um flutningsgjald var tekin til greina. En þar sem vafi gat leikið á um greiðsluskylduna og með hliðsjón af 20. gr. laga nr. 13/1905 þótti ekki ástæða til að dæma stjórnarmönnum refsingu samkvæmt 19. gr. nefndra laga. 457
- Hinn 29. desember 1941 samdi A rithöfundur um útgáfu bókarinnar S, er hann hafði samið, við útgefandann B. Skyldi A fá sannaðgjörn ritlaun, er bókin hefði selzt fyrir útgáfukostnaði. Nokkru síðar varð einnig samkomulag með aðiljum um útgáfu bókarinnar I, er A hafði ritað. Haustið 1947 höfðaði A mál til heimtu

ritlauna fyrir þækur þessar og krafðist kr. 5000.00 fyrir S og kr. 6500.00 fyrir I. B, sem viðurkenndi, að hæfileg ritlaun fyrir hvora bók væru kr. 5000.00, hélt því fram, að enn hefði ekki selzt fyrir útgáfukostnaði bókanna, og þar sem samningur aðilja um S hefði einnig átt að gilda um I, væri honum eigi skylt að greiða að svo stöddu. Eigi tókst B að sanna þessar staðhæfingar sínar. Dómkvaddir menn töldu hæfileg ritlaun til handa A fyrir þækur þessar kr. 500.00 á lesmálsörk. Þar sem bókin I var 19 arkir, var kröfu A til ritlauna fyrir hana í hóf stillt. Samkvæmt þessu voru kröfur A teknar til greina að fullu. 683

Iðnnámssamningar. Sjá vinnusamningar.

Innsetningargerðir.

A hafði flutzt úr leiguíbúð sinni án þess að afhenda húseiganda umráð hennar eða lykla, en húsráðandi síðan án atbeina dómstóla farið í íbúðina, flutt þaðan ýmsa muni, sem A hafði skilið þar eftir, og skipt um lás að húsinu, svo að girt var fyrir aðgang A að því. A kvaðst einungis til bráðabirgða hafa tekið sér dvöl annars staðar og krafðist umráða íbúðarinnar af nýju. En eins og skiptum aðilja hafði verið háttað, var kröfu A um innsetningu hrundið. 95

Ítök. Sjá reki.

Játning. Sjá aðiljaskýrslur.

Kaup og sala.

A auglýsti til sölu hús í Grafarnesi, og síðast í maímánuði 1948 leitaði B eftir kaupum á húsinu. Urðu aðiljar ásáttir um kaupin, og hinn 2. júní s. á., kl. 11 f. h., fóru þeir saman til fasteignasala í Reykjavík og báðu hann að rita kaupsamning, er þeir máttu vitja kl. 3 þann dag. Virðist A hafa viljað undirrita samninginn þá þegar, og atvik málsins þóttu styðja þá staðhæfingu hans, að hann hefði viljað ráða kaupunum til lykta fyrir 4. júní í síðasta lagi, en þann dag að morgni hafði hann ráðið för sína úr Reykjavík. Samningur aðilja varð ekki undirritaður 2. júní, enda var B vant 5000 króna, er greiðast skyldu við undirritun og B hugðist taka að láni. Að kvöldi hins 3. júní hittast aðiljar, og bauð B þá fram til lúkningar umræddri útborgun bankaávisun, sem innstæða var þá ekki fyrir, en A hafnaði því greiðslutilboði. Síðar sama kvöld fór B í hús eitt, þar sem hann telur A hafa lofað að koma til móts við sig, og kveðst hann þá hafa haft samningsgreiðsluna með sér í peningum, en þar sem A kom ekki, varð ekki úr greiðslu. A, sem

- neitaði að hafa lofað að koma til fundar við B á umræddum stað og tíma, fór úr bænum morguninn eftir, og hafði þá ekkert gerzt frekar í skiptum aðilja. Hinn 5. júní seldi A síðan húsið öðrum aðilja. Dæmt var, að fullnaðarsamningar hefðu eigi tekizt með A og B um kaup hússins. 80
- A rak verzlun í húsi sínu, en að húsi þessu ásamt tilheyrandi lóð átti B forkaupsrétt, ef til sölu kæmi. A ákvað nú að láta af verzlun og selja húseign sína ásamt vöruleifum í einu lagi. Bauð hann B eignir þessar til kaups fyrir ákveðið verð, en lét fasteignina ekki fara án vöruleifanna. Er samkomulag tókst ekki við B, seldi A eignirnar öðrum aðilja. Eigi var ástæða til að ætla, að fyrir A hefði vakað að fara í kringum forkaupsrétt B, og sýnt þótti, að það hefði skipt A allmiklu máli, eins og á stóð, að selja umræddar eignir í einu lagi. A þótti því ekki með ráðstöfunum sínum hafa vanefnt forkaupsréttarsamninginn, og samkvæmt því var hrundið kröfu B um ógildi sölunnar. 114
- Með bréfi 12. marz 1941 veitti borgarstjóri Reykjavíkur A þess kost að fá keypta tiltekna lóðarspildu og tilkynnti, að bæjarverkefðingunni hefði verið falið að annast samninga um endurgjald fyrir hana. A leitaði hins vegar ekki fullnaðarsamninga um lóðar kaupin innan hæfilegs frests, og var stjórnvöldum Reykjavíkur kaupstaðar því heimilt að fá öðrum aðilja lóðina til afnota. 185
- Samkvæmt samningi, sem gerður var milli forráðamanna h/f A annars vegar og h/f B og sex einstaklinga hins vegar, voru h/f B seld 69 af alls 75 hlutabréfum í h/f A og hverjum hinna sex einstaklinga 1 hlutabréf. Jafnframt var ákveðið, að kaupendur hlutabréfanna fengju umráð einungis einnar tiltekinnar eignar h/f A, sildarverksmiðju nokkurrar, en aðrar eignir þess félags svo og allar skuldir þess voru kaupum aðilja óviðkomandi. Kaupverð allra hlutabréfanna var greitt úr sjóði h/f B, og þau talin því félagi til eignar í bókum þess. Greindir einstaklingar létu kaupanna hins vegar ekki getið í skattaframtölum sínum og töldu ekkert hlutabréfanna þar meðal eigna sinna. Talið var, að h/f A hefði leystst upp, er áður nefndur samningur var gerður, og engum lagaskilyrðum var fullnægt til stofnunar nýs hlutafélags. Raunverulega hefði einungis verið um að tefla kaup umræddrar sildarverksmiðju af hendi h/f B, og var því félagi dæmt að greiða skatta í samræmi við þá niðurstöðu. 416
- A seldi firmanu G í Kaupmannahöfn 1000 peysur, sem G greiddi þegar. G kvað peysurnar hafa reynzt gallaðar og í ósamræmi við sýnishorn, sem verið hefðu til hliðsjónar við kaupin. Höfðaði G því skaðabótamál gegn A og lagði í málinu fram mats- og skoðunargerð, sem framkvæmd hafði verið í Kaupmanna-

- höfn, máli sínu til stuðnings. Á framkvæmd skoðunar- og matsgerðarinnar var sá galli, að A hafði ekki verið veitt færi á að gæta hagsmuna sinna í sambandi við hana. Veitti hún því ekki örugga sönnun fyrir því, að peysurnar hefðu verið ósamningshæfar. Þar sem aðrar fullnægjandi sönnur fyrir göllum á peysunum voru ekki fluttar fram, var A sýknaður af skaðabótakröfunni. 503
- Aðiljar, sem keypt höfðu eignarhluta í veitingastofu ásamt búnaði, töldu hinu selda í ýmsu áfátt og forsendur kaupsins brostnar. Eigi tókst þeim að færa rök að staðhæfingum sínum um þetta efni, og var því hrundið kröfu þeirra um riftun kaupsins og endurgreiðslu kaupverðsins. 527
- Konu heimilað að rifta sölu fasteignar, sem eiginmaður hennar hafði selt án samþykkis hennar, en þau hjónin bjuggu á eigninni, sbr. 20. gr. laga nr. 20/1923. 629
- Í ársbyrjun 1949 varð samkomulag um, að A og B keyptu vélbátinn N af C og D fyrir ákveðið kaupverð, og var fastmælum bundið, hvernig greiðslu þess skyldi háttað. Létu aðiljar semja uppkast af afsali fyrir vélbátnum og skuldabréfi fyrir hluta kaupverðsins, sem kaupendur áttu að fá gjaldfrest á. Eigi varð þó úr, að aðiljar undirrituðu skjöl þessi. Hins vegar inntu kaupendur af hendi áskilda peningagreiðslu upp í kaupverðið. Fengu þeir bátinn því næst afhentan og hófu útgerð hans. Hinn 18. febrúar 1949 bilaði báturinn. Létu A og B þá gera við hann á sinn kostnað. Tóku þeir hann síðan í notkun af nýju og höfðu hann í förum þar til í nóvembermánuði 1949. Aðiljar deildu um skipti þessi. Héldu þeir A og B því fram, að þeir hefðu ekki keypt bátinn. Þá hefði brostið mikilvæg forsenda fyrir kaupunum af þeirra hendi, er lán, sem á bátnum hvíldi, fékkst ekki framlengt. Enn hafi leyndir lestir á bátnum komið í ljós, er viðgerð á honum fór fram. Þeim væri því heimil riftun kaupsins, ef það yrði talið hafa komizt á. A og B þóttu með þeirri háttsemi sinni, sem lýst var, hafa skuldbundið sig til að standa við kaupin á vélbátnum, og enn fremur voru þeir taldir hafa fyrirgert þeim rétti, sem þeir kynnu að hafa haft til riftunar á kaupunum. 664

Kjörgengi. Sjá borgararéttindi.

Kosningarréttur. Sjá borgararéttindi.

Kröfuréttindi. Sjá ábyrgð, aðgerðaleysisverkanir, greiðsla, kaup og sala, samningar, skaðabætur, skuldamál.

Kvikmyndahús.

G. B. h/f leigði af erlendum aðilja kvikmynd, sem það síðan sýndi í kvikmyndahúsi sínu í Reykjavík. Leigusamningur sá, sem gerður var um kvikmyndina, tók ekki til flutningsréttar á tónlist, er henni fylgdi. Að svo vöxnu máli var óheimilt að flytja tónlistina án endurgjalds og G. B. h/f því dæmt að greiða flutningsgjald, sem krafizt var af hendi tónskáldsins. En þar sem vafi gat leikið á um skyldu kvikmyndahúsa til greiðslu slíkra gjalda og með hliðsjón af 20. gr. laga nr. 13/1905 var eigi tekin til greina krafa um refsingu samkvæmt 19. gr. sömu laga á hendur stjórnarmönnum G. B. h/f.	457
---	-----

Kynferðisbrot. Sjá skírlífisbrot.**Kærumál.**

Stefndi sótti ekki þing í héraði, og var málið þá tekið til dóms. Kröfu hans um endurupptöku málsins var hrundið, enda var hún ekki studd þeim rökum, að útivist hans hefðu valdið neinar þær nauðsynjar, sem taldar eru í 9. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 4. mgr. 118. gr. sömu laga.	1
Vörzlumanni muna, sem stolið hafði verið, voru samkvæmt kröfu hans dæmdar bætur fyrir munina í refsímáli út af þjófnaðinum. Eigandi munana höfðaði síðar skaðabótamál gegn þeim, sem valdir voru að þjófnaðinum, en þeir kröfðust frávísunar með þeim rökum, að dómur hefði þegar verið lagður á sakarefnið. En þar sem kröfur í málum þeim, sem um var að tefla, höfðu ekki verið hafðar uppi af sama aðilja, áttu ákvæði 2. mgr. 196. gr. laga nr. 85/1936 ekki við, og var frávísunarkröfunni því hrundið.	21
Við munnlegan málflutning í héraði óskaði lögmaður stefnanda að leggja fram skjal nokkurt. Engin rök lágu til framlagningar skjals þessa, enda gat lögmaðurinn flutt munnlega fram það af efni skjalsins, sem máli kunni að skipta. Var því úr gildi felld ákvörðun héraðsdómara, sem leyft hafði framlagningu skjalsins Felldur úr gildi úrskurður héraðsdómara, þar sem vitnaleiðsla var leyfð gegn andmælum málsaðilja, enda hafði ærinn timi verið til vitnaleiðslunnar á fyrri stigum málsins.	77
Hrundið kröfu um frestun máls í héraði.	120, 299, 477, 584, 641
Héraðsdómari vísaði sakarefni að hluta frá dómi, og var sú ákvörðun færð til Hæstaréttar. Við athugun Hæstaréttar á kærumálinu komu í ljós slíkir megingallar á meðferð málsins í héraði, að hún var öll ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi.	122
Hrundið kröfu um vísun máls frá landamerkjadómi.	156
Kært málskostnaðarákvæði héraðsdóms.	166
Frávísunardómur staðfestur.	175

Synjun héraðsdómara um frávísun máls staðfest.	301
Bæjarstjórn tók vatn til vatnsveitu kaupstaðar í landi A, sem síðan höfðaði mál fyrir dómstólum til fébóta fyrir vatnstökuna, jarðrask í því sambandi o. fl. Með því að slíkar bætur bar að ákveða með matsgerð samkvæmt ákvæðum vatnalaga, var máli þessu vísað frá dómi.	385
Máli, sem höfðað var af hálfu ríkisvaldsins til upptöku eignar, vísað frá bæjarþingi, sbr. 6. tölulið 2. gr. laga nr. 27/1951.	388
Með dómi Hæstaréttar 17. október 1951 var tekin til greina krafa erfingjans A um frestun á sölu húseignar bús, sem var undir opinberum skiptum, unz dómsúrlausn lægi fyrir um það, hvaða verði búinu skyldi metin jarðeign, er arfleifandi hafði afhent erfingjanum B sem fyrirframgreiðslu upp í arf, enda yrði téðrar dómsúrlausnar leitað án tafar. Hinn 20. júní 1952 ákvað skiptaréttur samkvæmt kröfu B, að húseignin skyldi þegar seld á opinberu uppboði, enda hafði A þá eigi enn hafizt handa um að fá úrlausn dómstóla um fyrrgreint atriði. Að svo vöxnu máli staðfesti Hæstiréttur ákvörðun skiptaréttar.	394
Er kæra barst héraðsdómara, var kærufrestur liðinn, sbr. 1. mgr. 199. gr. laga nr. 85/1936. Kærumálinu var því vísað frá Hæstarétti.	398
Kærður var úrskurður héraðsdómara varðandi kröfu aðilja um framlagningu skjala. Við athugun kærumálsins komu í ljós slíkir annmarkar á málalíbúnaði og málflutningi í héraði af hendi stefnanda, að þeir voru látnir valda ómerkingu allrar meðferðar málsins og frávísun þess frá héraðsdómi.	399
Máli vísað frá skiptarétti vegna vanreifunar.	405
Hrundið kröfu um, að héraðsdómari viki sæti, vegna þess að hann hefði sem yfirvald látið skipti aðilja til sin taka.	408
Heimild brestur til að kæra úrskurð héraðsdómara samkvæmt 120. gr. laga nr. 85/1936 um öflun sakargagna. Kæru slíks úrskurðar var því vísað frá Hæstarétti.	411
Verjandi í opinberu máli kærði ákvæði héraðsdóms um málsvarnarlau. En þar sem kæruleyfis hafði ekki verið aflað, var málinu vísað frá Hæstarétti, sbr. 4. tölulið 171. gr. laga nr. 27/1951. ..	479
Stefndi kom ekki fyrir dóm í héraði, er mál var þingfest, og var málið þá tekið undir dóm. En þar sem stefndi hafði haft lög-mæt forföll samkvæmt 4. mgr. 118. gr. sbr. b-lið 9. gr. laga nr. 85/1936, var endurupptaka málsins heimiluð samkvæmt kröfu hans.	486
Staðfestingar vættis synjað, sbr. 1. tölulið 2. mgr. 127. gr. laga nr. 85/1936.	510, 643
A kærði til lækunar ákvörðun héraðsdómara um 25 króna þóknun til vitnis, er eigi kærði málið af sinni hálfu. Kærumáli þessu var vísað frá Hæstarétti, sbr. 2. mgr. 24. gr. laga nr. 112/1935.	518

Lögfræðingur var samtímis fulltrúi bæjarfógeta og starfsmaður bæjarfélags, m. a. við innheimtu útsvara, enda tók hann laun úr bæjarsjóði. Eigi var þetta talið eiga að valda óhæfi hans til að fara sem dómari með lögtaksmál til heimtu útsvars í bæjar-sjóð.	520
Kærumáli út af ákvæði héraðsdóms um málskostnað frestað samkvæmt lögjöfnun frá 2. mgr. 117. gr. laga nr. 85/1936 vegna áfrýjunar aðalmálsins.	595
Heimilt var að sækja á bæjarþingi mál til endurgreiðslu girðingar-kostnaðar. Var því hrundið frávisunarkröfu stefnda, sem taldi málið bera undir merkjadóm.	639
Heimiluð staðfesting vættis.	645

Landamerkjadómur.

Hrundið kröfu um, að máli væri vísað frá landamerkjadómi, enda yrði meðferð málsins hin sama, hvort heldur farið væri með það eftir II. eða III. kafla laga nr. 41/1919.	156
---	-----

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.

Lax- og silungsveiði.

Ómerktur héraðsdómur í opinberu máli út af ákæru á hendur tveimur mönnum um brot gegn lögum nr. 112/1941 um lax- og silungsveiði.	523
--	-----

Leiðbeiningarskylda dómara.

Héraðsdómari lét undan falla að leiðbeina ólöglærðum fyrirvars-manni aðilja um kröfugerð, sem var óljós og ófullkomin.	45
Héraðsdómari vanrækir leiðbeiningarskyldu sína við ólöglerðan fyrirvarsmann aðilja og við ólögfróðan málsaðilja, að því er málflutning þeirra varðaði.	64
Héraðsdómari lætur hjá líða að veita ólöglærðum aðilja nauðsyn-legar leiðbeiningar um málatalibúnað í héraði.	177
Skaðabótakröfum, sem hafðar voru uppi í opinberu máli, eigi gerð nægileg skil undir meðferð málsins, sbr. 145. gr. laga nr. 27/1951	452

Leiga. Sjá ábúð, húsaleiga, útburðargerðir.

Líkamsáverkar.

Skaðabótamál vegna meiðsla, er maður hlaut í bifreiðarslysi.	276
Fimm ára drengur varð fyrir bifreið og slasaðist. Mænan skaddaðist svo, að af hlaut lömun. Varanleg örorka var metin 100%. Eiganda bifreiðarinnar dæmt að greiða skaðabætur.	339
A varð þess valdur með gálausum akstri á gatnamótum, að kona féll á götuna og handleggsbrotnaði. A var dæmd 500 króna sekt,	

m. a. fyrir brot gegn 219. gr. laga nr. 19/1940.	425
Þrír vegfarendur urðu fyrir bifreið á Suðurlandsbraut í Reykjavík, og hlutu tveir þeirra lemskur. Bifreiðarstjóranum var dæmd 2000 króna sekt, m. a. fyrir brot gegn 219. gr. laga nr. 19/1940.	427
A varð með gálausum akstri valdur að árekstri bifreiða. Einn maður slasaðist svo, að hann andaðist nokkru síðar. Ellefu menn aðrir hlutu meiðsl, sumir þeirra mikil lemskur. A var dæmt varðhald 3 mánuði, m. a. fyrir brot gegn 219. gr. laga nr. 19/1940.	462
Árekstur varð á gatnamótum milli bifreiða, sem A og B óku. Við áreksturinn hlaut B þau meiðsl, að hnéskei hans brotnaði. A var dæmd 800 króna sekt, m. a. fyrir brot gegn 219. gr. laga nr. 19/1940.	559
Er flugvélin G var á leið til landsins frá Luxemburg, var henni fyrir mistök og vangæzlu flugleiðsögumanns og flugstjóra stýrt af rétttri leið með þeim afleiðingum, að hún fórst á Vatnajökli. Hlutu tveir af áhöfninni allmikil meiðsl í flugslysi þessu. Flugleiðsögumanninum var dæmt varðhald 4 mánuði og flugstjóranum 4000 króna sekt, m. a. að því er þá báða varðaði fyrir brot gegn 219. gr. laga nr. 19/1940.	604
A varð fyrir bifreið, sem B ók, og hlaut A nokkur meiðsl. B var sýkn dæmdur, m. a. af ákæru um brot gegn 219. gr. laga nr. 19/1940, enda voru meiðsl A eigi slík, sem lýst er í 218. gr. nefndra laga.	648

Líkur. Sjá sönnun.

Loforð. Sjá ábyrgð, forkaupsréttur, kaup og sala, samningar, skaðabætur, vinnusamningar.

Loftför.

Er flugvélin G var á leið frá Luxemburg til Reykjavíkur hinn 14. september 1950, var henni stýrt af rétttri leið með þeim afleiðingum, að hún fórst á Vatnajökli. Hlutu tveir af áhöfn flugvélarinnar allmikil meiðsl og flugvélin geyðilagðist. Leitt þótti í ljós, að mistök flugleiðsögumannsins um staðarákvarðanir hefðu verið meginorsök ófara þessara. Þá þótti flugstjórnin eigi hafa nægilega gætt skyldu sinnar í því efni að fylgjast með staðsetningum og leiðarreikningi flugvélarinnar svo og að fullvissa sig um, er flugvélin tók að nálgast landið, að hún væri ofar öllum fjöllum. Flugleiðsögumanninum var dæmt varðhald 4 mánuði fyrir brot gegn 4. mgr. 42. gr. laga nr. 32/1929 og 219. gr. laga nr. 19/1940. Hann var og sviptur flugleiðsögumannsréttindum ævilangt samkvæmt 50. gr. reglugerðar nr. 184/1949 og 68. gr. laga nr. 19/1940. Flugstjóranum var dæmd 4000 króna sekt samkvæmt 4. mgr. 42. gr. laga nr. 32/1929 og

219. gr. laga nr. 19/1940. Flugumferðarstjórinn á Reykjavíkur-flugvelli sendi G skeyti um að hækka flugið, er hann taldi flugvélina vera að minnsta kosti 10 sjómílur frá strönd landsins. Þessi fyrirmæli fékk áhöfn flugvélarinnar ekki, enda mun flugvélin hafa farizt, skömmu áður en skeytið var sent. Samkvæmt fyrirmælum um starfa flugumferðarstjórans bar honum að leggja fyrir flugvélina að hækka flug sitt, fyrr en hann gerði. En þar sem hann gat ekki vænt þess, að flugvélin væri komin eins langt af rétttri leið og raun varð á, þótti ekki vera svo náð orsakasamband milli þessarar vangæzlu hans og ófara flugvélarinnar, að honum yrði að lögum gefin sök á slysinu. Flugumferðarstjórinn var ákærður fyrir brot gegn ákvæðum laga nr. 32/1929. Með því að áðurgreind vangæzla hans varðaði ekki við nein ákvæði þeirra laga og hann var ekki saksóttur fyrir brot í opinberu starfi, þá var hann sýkn dæmdur. 604

Læknar.

Læknir skoðar lík manns, sem farizt hafði í bifreiðarslysi. 32, 128,	361
Borgarlæknir í Reykjavík hefst handa um athugun á framkvæmd gerilsneyðingar mjólkur.	52
Læknir vottar um andlegt hæfi málsaðilja.	64, 493
Læknir framkvæmir réttarkrufningu á líki manns, sem farizt hafði í bifreiðarslysi.	99, 279, 306, 652
Læknir vottar um áhrif varðhaldsvistar og réttarrannsóknar á mann, sem gerði kröfu til bóta fyrir gæzluvarðhald að ósekju.	103
Læknir lýsir áverkum, er hlutust af upphlaupi við Alþingishúsið. ..	190
Læknir lýsir áverkum, er maður hlaut í bifreiðarslysi.	339, 425, 427, 559, 648
Læknir lýsir líkamsþroska stúlku, er 14 ára gömul ól barn.	344
Læknir lýsir áverkum manns, sem rændur hafði verið.	348
Greining blóðflokka í faðernismáli.	177, 493
Héraðsdómari ráðgast við lækni um heilsufar sökunauts.	523
Eftirlitsmaður borgarlæknis í Reykjavík gefur skýrslu um veitinga-hús eitt þar í bænum.	527
Réttarkrufning framkvæmd á líki manns, sem féll af húspaki og slasaðist til bana.	577
Læknir lýsir áverkum manns, sem meiddist í flugslysi.	604

Lög. Lögskýring.

Umboðsmaður stefnda sótti ekki þing í héraði, og var málið þá tekið til dóms. Hrundið var kröfu hans um endurupptöku málsins, með því að eigi var sýnt fram á, að neinar þær nauðsynjar, sem taldar eru í 9. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 4. mgr. 118. gr. sömu laga, hefðu hamlað þingsókn. 1

Í kaupstað hafði verið ákveðið samkvæmt 7. gr. laga nr. 24/1941, að

- gata ein skyldi vera aðalbraut. Gatnamót, þar sem gata þessi endaði, töldust ekki til aðalbrautarinnar. 11
- Eimketill, sem verið hafði í skipi, er sjóveðréttur stofnaðist, hafði verið tekinn úr skipinu og seldur, er fjárnáms var krafizt til tryggingar sjókröfum. En þar sem ketillinn hafði verið einn hluti skipsins, hélzt sjóveðrétturinn óhaggaður, sbr. 239. gr. laga nr. 56/1914. 16
- Sjóveðréttur tók til muna, er verið höfðu í skipi, er sjóveðrétturinn stofnaðist, enda þótt þeir væru eign annars aðilja en skipseiganda, sbr. meginreglu 243. gr. laga nr. 56/1914. 16
- Í opinberu máli voru vörzlumanni muna, sem stolið hafði verið, samkvæmt kröfu hans dæmdar bætur fyrir munina. Er eigandi munanna síðar höfðaði skaðabótamál út af þjófnaðinum gegn þeim, sem hann höfðu framið, kröfðust þeir frávisunar málsins með þeim rökum, að dómur hefði þegar verið lagður á sakar efnið. En þar sem kröfuaðiljar voru ekki hinir sömu í málum þeim, sem um var að tefla, var frávisunarkröfunni hrundið, sbr. 2. mgr. 196. gr. laga nr. 85/1936. 21
- Héraðsdómari, sem vettvangsmál bar undir, var þannig venzlaður stefnda, að dómariinn og eiginkona stefnda voru systkinabörn. Dómaranum bar því að vikja sæti í málinu þegar eftir þingfestingu þess, sbr. 36. gr. laga nr. 85/1936. 45
- Iðnnemi átti samkvæmt námssamningi aðilja, sbr. 2. mgr. 9. gr. laga nr. 100/1938, rétt til leyfis 12 virka daga á ári með fullu kaupi, en fékk kaup greitt einungis 11 daga. Nemandanum var því dæmt dagskaup það, sem á vantaði. 71
- Iðnnema bar ekki orlofsfé af kaupi fyrir eftirvinnu og helgidagavinnu, sbr. a-lið 1. gr. laga nr. 16/1943 og 2. mgr. 9. gr. laga nr. 100/1938. 71
- Ríkissjóður var sýkn dæmdur af kröfu um skaðabætur fyrir gæzluvarðhald, en með hliðsjón af 3. tölulið 154. gr. laga nr. 27/1951 var áfrýjunarkostnaður dæmdur úr ríkissjóði. 103
- A, sem eigi hafði ökuréttindi, ók bifreið og varð með gálausum akstri samvaldur að slysi, sem leiddi til dauða fótgangandi vegfaranda. Fyrir þessa sök var A dæmd refsing fyrir brot á umferðarlögum, bifreiðalögum og 215. gr. hegningarlaga nr. 19/1940. B, sem hafði fengið A stjórn bifreiðarinnar, var dæmd refsing samkvæmt öllum sömu lagaboðum, sbr. 22. gr. laga nr. 19/1940, og 22. gr. bifreiðalaganna. 128
- Héraðsdómari lagði ekki dóm á öll þau atriði, sem rannsókn opinbers máls tók til. Af hálfu ákærvaldsins var því lýst, að það krefðist ekki dóms um fleiri atriði. Þau atriði ein voru því dæmd í Hæstarétti, sbr. lögjöfnun frá 115. gr. laga nr. 27/1951. 132
- Fjárhæð sektar ákveðin með hliðsjón af 51. gr. laga nr. 19/1940. .. 132
- Varnir um aðild mátti hafa uppi í víxilmáli, sbr. 208. gr. laga nr.

85/1936.	158
Ákvæði 2. mgr. 4. gr. laga um nauðungaruppboð nr. 57/1949 skýrð á þann veg, að þau taki til mála til slita á sameign með sölu eignarinnar á opinberu uppboði.	162
Maður gekk að eiga móður óskilgetins barns og gekkst jafnframt við faðerni barnsins. Barnið var því skilgert, sbr. 37. gr. laga nr. 46/1921.	175
Árás á Alþingi, framin af mannsöfnuði í upphlaupi, varðaði við 107. gr. laga nr. 19/1940 samkvæmt lögjöfnun auk 1. mgr. 100. gr. sömu laga.	190
Mismunandi saknæm þátttaka einstakra sökunauta í refsiverðu atferli metin eftir hlutdeildarreglum samkvæmt 1. og 2. mgr. 22. gr. laga nr. 19/1940.	190
Gæzluvarðhaldstími sökunauts látinn koma til frádráttar dæmdri refsivist, sbr. 76. gr. laga nr. 19/1940.	190, 348, 420, 452
Gæzluvarðhaldstími sökunauts ekki látinn koma til frádráttar dæmdri refsivist, sbr. 76. gr. laga nr. 19/1940.	190
Refsing ákveðin með hliðsjón af 2. tölulið 74. gr. laga nr. 19/1940.	190
Eftir upphlaup, sem orðið hafði við Alþingishúsið, var margmenni þar enn á vettvangi og lögreglumenn til varnar þinghúsinu. A kom þá þar að, þreif reiðhjól, kastaði því í Alþingishúsið og braut rúðu. Atferli þetta var talið hafa falið í sér hótun gegn vörnum Alþingis, og varðaði það við 106. gr. laga nr. 19/1940.	190
Atferli annars manns, sem um svipað leyti kastaði steini í Alþingishúsið, varðaði einnig við sömu lagagrein.	190
A féll af palli vörubifreiðar og slasaðist. Hann átti ekki rétt til fébóta úr hendi eiganda bifreiðarinnar samkvæmt ákvæðum 1. mgr. 34. gr. laga nr. 23/1941, sbr. 2. mgr. sömu greinar, með því að eigi var hnekkt þeirri skýrslu bifreiðarstjórans, að hann hefði annazt aksturinn í greiðaskyni án þess að taka nokkra borgun fyrir.	276
A annaðist rekstur veitingahúss og naut hálfis hagnaðar af rekstri þess. Þar sem A hlutaðist ekki til um, að veitingaleyfis væri aflað til rekstrarins, var honum dæmd refsing samkvæmt 2. gr. sbr. 1. mgr. 15. gr. laga nr. 21/1926.	283
A, sem annaðist veitingarekstur án veitingaleyfis, lét veita áfengi milli kl. 4 og 7 á laugardögum og sunnudögum svo og eftir lögboðinn lokunartíma veitingahúsa. Þessi háttsemi varðaði við 32. gr. laga nr. 33/1935 samkvæmt lögjöfnun og 10. gr. reglugerðar nr. 126/1945.	283
A, sem annaðist rekstur veitingahúss án veitingaleyfis, lét áfengi af hendi til brotthafnar úr veitingahúsinu og neyzlu utan þess. Þetta atferli varðaði við 32. gr. laga nr. 33/1935 samkvæmt lögjöfnun.	283
Héraðsdómari kveður tvo sérfróða menn til að fara ásamt sér með	

mál á hendur skipstjóra, sem sakaður var um fiskveiðabrot, sbr. 3. mgr. 5. gr. laga nr. 27/1951.	303, 490, 537, 586, 590
Umboðsmaður þjóðjarða heimilaði A öll afnot jarðar um óákveðinn tíma. A flutti ekki búferlum á jörðina, en nytjaði hana frá sinni eigin jörð. Þessi nýting A varð ekki talin leiguliðaábúð, sbr. VIII. kafla laga nr. 116/1943 og 19. og 25. gr. laga nr. 87/1933.	322
Broti var lýst í ákæru, en refsíákvæði ekki tilgreint. Refsing dæmd samkvæmt viðeigandi refsíákvæði, sbr. 118. gr. laga nr. 19/1940.	348
Í eftirriti stefnu, sem stefnuvottar afhentu stefnda í héraði, var óútfyllt eyða fyrir dag og stund þingfestingar. Eftirritið fullnægði því ekki ákvæðum 3. mgr. 96. gr. laga nr. 85/1936.	359, 553, 555, 557
Þjóðvegur var lagður af nýju á nokkru svæði til þess að losna við beygju, sem á honum hafði verið, og gamli vegurinn að þeim hluta af vegamálastjórninni afhentur landeiganda, er hóf að ryðja honum brott. Nágranni, sem byggt hafði hús við vegarhluta þenna og notað hann síðan, fékk lagt lögbann við rofi vegarins og höfðaði síðan mál til staðfestingar því. Kröfur hans voru með skírskotun til 40. gr. laga nr. 34/1947, 11. gr. laga nr. 66/1913, sbr. 16. gr. laga nr. 24/1952, svo og með hliðsjón af almennum lagarökum teknar til greina.	375
Héraðsdómari kveður samkvæmt 3. tölulið 1. mgr. 200. gr. laga nr. 85/1936 sérfróða samdómendur til dómsetu í máli, sem höfðað hafði verið til riftunar leigumála um jörð vegna spjalla á henni.	378
Bætur fyrir vatnstöku í þarfir kaupstaðar, landsafnot í því sambandi og jarðrask skulu samkvæmt ákvæðum vatnalaga ákveðnar með matsgerð. Máli til heimtu slíkra bóta var því vísað frá dómi.	385
Mál til upptöku eignar vegna brota á landslögum fara að hætti opinberra mála, sbr. 6. tölulið 2. gr. laga nr. 27/1951. Máli til slíkrar eignarupptöku var því vísað frá bæjarþingi.	388
Sú aðferð niðurfjöfnunarnefndar að taka tillit til viðskiptaveltu fyrirtækis við álagningu útsvars talin hafa stoð í 3. tölulið 4. gr. laga um útsvör nr. 66/1945.	391
Sagt, að hvorki 120. gr. laga nr. 85/1936 né nokkurt annað lagaákvæði heimili berum orðum að kæra til Hæstaréttar úrskurð héraðsdóms um öflun nýrra sakargagna og að slík heimild verði eigi heldur leidd af neinu lagaákvæði né almennum lagarökum.	411
Bífreiðarstjóri gerir grein fyrir áfengi, sem lögreglan fann í bífreið hans, og er sýkn dæmdur af ákæru um brot gegn áfengislöggjöfni, sbr. 1. gr. laga nr. 47/1951.	423
Ákvæði 12. gr. laga nr. 22/1950 skýrð þannig, að þann hluta stóreignaskatts, sem á er lagður vegna eignar í hlutafélögum og samvinnufélögum, þar með talin hlutafjár- og stofnfjáreign, geti ríkissjóður innheimt einungis hjá félögunum sjálfum, enda	

leiði könnun 9. mgr., þrátt fyrir orðalag 3. mgr., til þeirrar niðurstöðu, að löggjafinn hafi viljað láta þessi félög taka nokkurn þátt í greiðslu stóreignaskatts, þótt með óvenjulegum hætti sé.	434
Skattastefna laga nr. 22/1950 eigi talin mismuna skattþegnum svo, að hún brjóti í bága við 67. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944.	434
Sagt, að ákvæði laga nr. 22/1950 mismuni skattþegnum eigi svo við skattmat fasteigna, að þau verði felld úr gildi með dómi, sbr. 1. tölulið 2. mgr. 12. gr. laganna.	434
Við álagningu stóreignaskatts samkvæmt 12. gr. laga nr. 22/1950 var rétt að fylgja ákvæðum c-liðs 19. gr. laga nr. 6/1935 um verðmætismat lausafjár, þ. e. miða við áætlað söluverð þess, enda þótt skattayfirvöld hefðu vikið frá þessum reglum við ákvörðun eignarskatts samkvæmt nefndum lögum.	434
Lokaákvæði 1. mgr. 12. gr. reglugerðar nr. 133/1950 um, að sölu-skatt, sem var í skuld í árslok 1949, mætti því aðeins draga frá skattskyldri eign til stóreignaskatts, að hann hefði verið greiddur, áður en stóreignaskattur var ákveðinn, eigi talið hafa stoð í lögum.	434
Kvikmyndahúsi hafði eigi verið veittur flutningsréttur að tónlist í kvikmynd, og var því óheimilt að flytja tónlistina án endurgjalds. Krafa um greiðslu flutningsgjalds var því tekin til greina. En þar sem vafi gat leikið á um greiðsluskylduna og með hliðsjón af 20. gr. laga nr. 13/1905 var hrundið kröfu um refsingu á hendur fyrirsvarsmönnum kvikmyndahússins samkvæmt 19. gr. sömu laga.	457
Verjandi í opinberu máli í héraði kærði til Hæstaréttar ákvæði héraðsdóms um málsvarnarlaun. En þar sem kæruleyfis hafði ekki verið aflað, sbr. 4. tölulið 171. gr. laga nr. 27/1951, var kærumálinu þegar af þeirri ástæðu vísað frá Hæstarétti.	479
Endurupptaka máls í héraði heimiluð samkvæmt 118. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 9. gr. sömu laga.	486
Útgefandi víxils krafði samþykkjandann í víxilmáli um greiðslu víxilfjárhæðarinnar. Í málinu mátti stefndi eigi gegn andmæli um stefnanda hafa þá vörn uppi, að samkvæmt samkomulagi víxilskuldaranna bæri honum einungis að greiða tiltekinn hluta fjárhæðarinnar, sbr. 208. gr. laga nr. 85/1936.	488
Viðurlög, sem eigi var krafizt í ákæruskjali, urðu ekki dæmd, sbr. 115. og 118. gr. laga nr. 27/1951.	498
Heitfesting vitnis eigi leyfð, sbr. 1. tölulið 2. mgr. 127. gr. laga nr. 85/1936.	510, 643
Í opinberu máli voru meinyrði, sem vörðuðu við 108. gr. laga nr. 19/1940, dæmd ómerk samkvæmt lögjöfnun frá 241. gr. sömu laga.	512
Kærumáli til lækkunar á 25 króna vitnaþóknun vísað frá Hæstarétti, sbr. 2. mgr. 24. gr. laga nr. 112/1935.	518

Störf hæstaréttarlögmanns eigi talin sala á þjónustu í merkingu 22. gr. laga nr. 100/1948. Honum var því óskýlt að greiða söluskatt samkvæmt greindum lögum.	572
Héraðsdómari fer ásamt tveimur sérfróðum samdómsmönnum með skaðabótamál vegna banaslyss, sbr. 3. tölulið 1. mgr. 200. gr. laga nr. 85/1936.	577
Héraðsdómslögmanni dæmd sekt fyrir bersýnilega tilefnislausu kæru samkvæmt lögjöfnun frá 2. tölulið 1. mgr. 188. gr. laga nr. 85/1936.	584
Kærumáli frestað samkvæmt lögjöfnun frá 2. mgr. 117. gr. laga nr. 85/1936, unz séð væri, hvort aðalmálið, sem áfrýjað hafði verið siðar, yrði lagt í dóm.	595
Málsástæður, sem eigi var hreyft í málflutningi, lagðar til grundvallar um úrslit máls, sbr. 113. gr. laga nr. 85/1936.	596
Flugvél, sem var á leið til landsins, var stýrt af rétttri leið með þeim afleiðingum, að hún fórst á Vatnajökli. Fyrimæli, er flugumferðarstjórinn á Reykjavíkurflugvelli gaf flugvélinni um að hækka flugið, komu eigi í hendur flugstjórnarmanna, enda mun flugvélin hafa farizt, skömmu áður en þau voru send. Samkvæmt starfsreglum sínum bar flugumferðarstjóranum að gefa fyrimæli þessi, fyrr en hann gerði. En þar sem hann gat ekki vænt þess, að flugvélin væri komin svo langt af rétttri leið og raun varð á, þótti ekki vera svo náð orsakasamband milli van-gæzlu hans og ófara flugvélarinnar, að honum yrði að lögum gefin sök á slysinu.	604
Ákvæði 2. mgr. 19. gr. lögreglusamþykktar fyrir Reykjavík nr. 2/1930 um bann við dvöl yngri unglunga en 16 ára í veitingahúsum tók ekki til unglings, sem stundaði nám í framreiðslu samkvæmt löglegum námssamningi.	622
Konu dæmt heimilt að rifta sölu fasteignar, sem eiginmaður hennar hafði selt án samþykkis hennar, en þau hjónin bjuggu á eigninni, sbr. 20. gr. laga nr. 20/1923.	629
Bókaútgefandi, sem hafði smásöluleyfi, seldi bækur sínar að nokkru beint til kaupenda frá skrifstofu sinni, en að mestu í umsýslu-sölu í smásöluverzlunum. Þessi sala í heild var talin smásala í merkingu 1. mgr. 22. gr. laga nr. 100/1948.	634
Mál til heimtu greiðslu á girðingarkostnaði bar ekki undir merkja-dóm Reykjavíkur, sbr. 5. gr. laga nr. 35/1914 og III. kafla laga nr. 41/1919.	639
Áverkar, sem maður hlaut í bifreiðarslysi, eigi taldir slíkir, sem lýst er í 218. gr. laga nr. 19/1940.	648
Krafa um greiðslu fyrir raforku, sem rafveita kaupstaðar hafði selt til verksmiðjurekstrar, naut ekki forgangs í þrotabúi samkvæmt b-lið 83. gr. laga nr. 3/1878.	661

Lögbann.

Lögbann gegn sölu hljómplötu samkvæmt kröfu hljómsveitarstjóra, sem stjórnað hafði flutningi tónlistar þeirrar, er platan hafði að geyma.	167
Lögbann við byggingarframkvæmdum fellt úr gildi.	185
Lögbann við lokun og rofi vegar.	375

Löggæzla. Sjá lögreglumenn.**Lögreglumenn.**

Er upphlaupsmenn gerðu árás á Alþingi, voru löggæzlumenn því til varnar. Árás á það löggæzlulið og einstaka liðsmenn þess var því árás á varnir Alþingis og varðaði við 1. mgr. 100. gr. laga nr. 19/1940 og 107. gr. sömu laga samkvæmt lögjöfnun.	190
Upphlaup varð við Alþingishúsið, og árás var gerð að þinginu og vörnum þess. Lögreglustjórnin lét þá hefja aðgerðir til að hrinda árásum og ryðja fólki á brott frá Alþingishúsinu. Hæstiréttur kvað það miður farið, að eigi var skorað á mannsöfnuðinn að sundrast, áður en lögregluaðgerðum var beitt. En þar sem lögreglumenn urðu að snúast til varnar gegn upphlaupsmönnum, sem þegar höfðu hafið árásir á Alþingi og varnir þess, gat vöntun á slíkri áskorun á engan hátt gert aðgerðir lögreglunnar ólögmatar.	190
Lögreglumenn fundu að næturlagi meðvitundarlausan mann á almannafæri í Reykjavík og settu hann í varðhald án þess að kveðja lækni til að framkvæma rannsókn á honum. Ritstjóra, sem sóttur var til refsingar fyrir harðyrði í garð lögreglunnar af þessu efni, var metin þessi vanræksla lögreglunnar til nokkurrar afsökunar.	512

Lögreglusamþykktir.

Bífreiðarstjóra, sem ók andstætt umferðarmerkjum á gatnamótum í Reykjavík, dæmd refsing m. a. samkvæmt 28. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930.	29
Manni, sem hélt ræðu á almannafæri í Reykjavík án leyfis lögreglu-yfirvalda, dæmd refsing samkvæmt 1. og 3. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930.	190
Manni, sem átti hlut að því, að hátalari var notaður við flutning ræðu á almannafæri í Reykjavík án leyfis lögreglu-yfirvalda, dæmd refsing samkvæmt 1. og 3. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930.	190
Forstöðumanni veitingahúss í Reykjavík, sem hafði hleypt fólki inn á skemmtanir í veitingahúsinu eftir lögboðinn lokunartíma, dæmd refsing samkvæmt 79. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930.	283

Bifreiðarstjóra dæmd refsing fyrir gálausan akstur, m. a. samkvæmt 46. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930.	559
Trésmíðameistari, sem vann að viðgerð á húspaki í Reykjavík, hrapaði af þakinu og lemstraðist til bana. Talið var, að öryggisbún- aði, sem komið hafði verið upp á þakinu, hefði verið áfátt og eigi í samræmi við ákvæði 22. gr. lögreglusamþykktar Reykja- víkur nr. 2/1930.	577
Ákvæði 2. mgr. 19. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930 um bann við dvöl unglinga yngri en 16 ára í veitingahúsum tók ekki til unglings, sem stundaði nám í framreiðslu samkvæmt löglegum námssamningi.	622

Lög-ræði.

A var af sýslumanni skipaður fjárhaldsmaður B, sem var lögráða og hafði aldrei verið sviptur fjárræði. Höfðaði A síðan mál vegna B og rak það fyrir dómstólum sem lögráðamaður hans. Þar sem fram kom í málinu, að B var andlega áfátt, hefði hér- aðsdómarinn átt að taka til athugunar, hvort hann væri fær til að ráðstafa sakarefninu, og ef svo var ekki, að hlutast til um úrlausn þess í lögræðissviptingarmáli, hvort svipta skyldi hann fjárræði, sbr. lög nr. 95/1947, og skipa honum fjárhaldsmann, ef því var að skipta. Dómarinn lét þetta undan falla, og voru meðferð og dómur máls í héraði því ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi.	64
Maður sækir skaðabótamál vegna ólöggráða sonar síns.	339

Lögtak.

Lögtak heimilað til heimtu útsvars.	391
Lögtaksgerð ómerkt, þar sem fógeti hafði ekki gætt réttra reglna um framkvæmd lögtaksins.	508
Hrundið kröfu um lögtak til heimtu söluskatts af starfsemi hæsta- réttarlögmanns.	572
Hrundið kröfu um lögtak til heimtu frekari söluskatts af bóksölu en þegar hafði verið greiddur.	634

Lögveð. Sbr. sjóveð.

Dæmt lögveð í bifreið samkvæmt 34. gr. laga nr. 23/1941 til trygg- ingar skaðabótum vegna bifreiðarslyss.	11
--	----

Málasamlag.

a) Einkamál.

I. Kröfusamlag.

1. Kröfusamlag af hálfu sækjanda:

Eigandi bifreiðar krefst bóta vegna viðgerðarkostnaðar og afnotamissis bifreiðar sinnar, sem skemmst hafði í árekstri	11
---	----

Kona krefst þess, að tiltekin fasteign og veðskuldabréf verði talin séreign hennar.	41
Krafa um vangoldið kaup og orlofsfé.	71
Krafizt dóms um, að bindandi kaupsamningur hefði tekizt með aðiljum um tiltekna fasteign, skyldu stefnda til undirritunar kaupsamnings og ógildingu á sölu eignarinnar til þriðja aðilja.	80
Mál til vefengingar faðernis og meðlagsskyldu.	175
Krafa um brott nám mannvirkja, bann við byggingu og staðfestingu lögbanns.	185
Krafizt peningagreiðslu og afhendingar verðbréfs.	328
Dómi í víxilmáli og fjárnámsgerð áfrýjað til staðfestingar.	357
Krafizt bjarglauna og sjóveðs.	370
Krafizt riftunar leigumála jarðar og ógildingar á framsali afnotaréttar.	378
Krafizt höfundarlauna og refsingar vegna heimildarlaus flutnings tónverka.	457
Krafa um skaðabætur vegna skemmda á veiðarfærum og sjóveð.	467
Skipstjóri krefst bóta vegna brottvikningar úr starfi og sjóveðs.	470
Krafa um skaðabætur vegna galla á seldri vöru og endurgreiðslu ofreiknaðs umbúðakostnaðar.	503
Krafa um greiðslu samkvæmt gerðardómi, sjúkrabætur og tryggingargjöld.	596
Krafizt peningagreiðslu og að stefndu taki að sér greiðslu skulda.	664
Krafa um ritlaun fyrir tvær bækur.	683
2. Gagnkröfur.	
Iönnemi, A, krafði vinnuveitanda, B, um greiðslu kaups umfram það, sem ákveðið var í námssamningi. B andmælti kröfu A, en til vara krafðist hann skuldajafnaðar fjárhæðar, sem hann taldi sig hafa ofgreitt A. Kröfu A var hrundið, þar sem hann var við ákvæði námssamningsins bundinn. Kom skuldajafnaðarkrafa A því ekki til álita.	71
Skipstjóri, sem vikið hafði verið úr starfi fyrirvaralaust, krafðist bóta úr hendi útgerðarfélags þess, sem hlut átti að máli. Utgerðarfélagið kvað skipstjóra hafa vanrækt eftirlit með verkun afla og brotið gegn fyrirmælum, sem sett höfðu verið til tryggingar því, að hann kæmi óskemmdur á markað. Af þessum sökum hefði afli spillzt til tjóns fyrir útgerðina. Samkvæmt þessu krafðist félagið sýknu af kröfum skipstjóra og höfðaði gagnsök til skaðabóta úr hendi hans. Sakir sönnuðust ekki á skipstjóra. Kröfur hans voru því til greina teknar, en gagnsök hrundið.	470

Gagnkröfum, sem hafðar voru uppi til skuldajafnaðar, vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar.	664
Dómi áfrýjað af hendi beggja aðilja.	
..... 80, 87, 322, 339, 370, 434, 457, 467, 470, 488, 577, 596,	664

II. Aðiljasamlag.

1. Sóknaraðilja:

Þrír kaupendur veitingastofu krefjast riftunar kaupsins og endurgreiðslu kaupverðsins.	527
Mæðgin krefjast dánarbóta.	577
Tveir seljendur vélbáts krefjast peningagreiðslu af kaupendum og að þeir taki að sér greiðslu skulda.	664
Tvö hlutafélög, sameigendur flutningaskips, krefjast eftirstöðva farmgjalds.	686

2. Varnaraðilja:

Kröfu um fjárnám til tryggingar sjókröfum beint gegn þremur aðiljum.	16
Forkaupsréttarhafi beinir kröfu um ógildingu kaups og kröfu um viðurkenningu á heimild sér til handa til kaupa eignar þeirrar, sem um var að tefla, gegn seljanda og kaupanda eignarinnar.	114
Þrír víxilskuldarar sóttir til greiðslu víxils.	357
Leiguhafar jarðar og aðili, sem hafði framselt þeim leiguréttinn, sóttir til ógildis leigumálanum og framsali á honum	378
Hlutafélag og stjórnarmenn þess sótt til greiðslu höfundarlauna og stjórnarmennirnir til refsingar vegna heimildarlauss flutnings tónlistar.	457
Tveir seljendur veitingastofu sóttir til riftunar kaupnum og endurgreiðslu kaupverðsins.	527
Þrír aðiljar sóttir til greiðslu dánarbóta.	577
Tveir kaupendur vélbáts sóttir til greiðslu fjárhæðar og til að taka að sér greiðslu skulda.	664

b) *Opinber mál.*

1. Aðili ákærður um fleiri brot en eitt.	
.... 8, 29, 32, 37, 52, 99, 128, 132, 171, 190, 279, 283, 306, 311, 348, 361, 425, 427, 452, 462, 498, 532, 545, 559, 604, 625, 648, 652	
2. Fleiri aðiljar en einn ákærðir í sama máli:	
Ökumaður bifreiðar, sem eigi hafði réttindi bifreiðarstjóra og varð mannsbani af gáleysi, og umráðamaður bifreiðarinnar, sem heimilaði aksturinn, sóttir til refsingar samkvæmt XXIII. kafla laga nr. 19/1940, bifreiðalögum nr. 23/1941 og umferðarlögum nr. 24/1941.	128
Tuttugu og fjórir menn sóttir til refsingar samkvæmt XI., XII. og XIII. kafla laga nr. 19/1940 og lögreglusamþykkt Reykjavíkur nr. 2/1930.	190

Þrír menn sóttir til refsingar samkvæmt áfengislögum nr. 33/1935 og fleiri lagaboðum, en málinu áfrýjað, einungis að því er einn þeirra varðar.	283
Tveir menn sóttir til refsingar fyrir rán og fleiri afbrot.	348
Tveir menn sæta ákæru um brot á 219. gr. laga nr. 19/1940 og tilteknum greinum bifreiðalaga nr. 23/1941 svo og, að því er annan þeirra varðar, ákvæði í reglugerð nr. 72/1937.	427
Tveir menn sóttir til sakar fyrir verðlagsbrot.	545
Tveir bifreiðastjórar sæta ákæru um brot gegn bifreiðalögum, umferðarlögum, lögreglusamþykkt og, að því er annan þeirra varðaði, 219. gr. laga nr. 19/1940.	559
Þrír menn ákærðir fyrir brot á lögum nr. 32/1929 og tveir þeirra auk þess fyrir brot á ákvæðum XXIII. kafla laga nr. 19/1940.	604

Málflutningsmenn.

Hæstaréttarlögmaður átalinn fyrir að fara með ástæðulausa kæru fyrir Hæstarétti.	156
Lögfræðingur, sem eigi hafði öðlazzt réttindi héraðsdómslögmannna, sótti þing af hálfu stefnanda í héraði, en umboð hans til að fara með málið var vefengt af hálfu stefnda, er samkvæmt því krafðist frávisunar málsins. Héraðsdómslögmaður einn lýsti því þá, að lögfræðingurinn flytti málið sem fulltrúi hans og á hans ábyrgð. Frávisunarkröfunni var hrundið.	301
Héraðsdómari úrskurðaði, að mál skyldi endurupptekið samkvæmt kröfu stefnda, sem eigi hafði vegna lögmatra forfalla komið fyrir dóm, er mál var þingfest, en héraðsdómslögmaður, sem var umboðsmaður stefnanda og hafði andmælt endurupptöku, kærði úrskurðinn til Hæstaréttar. Var lögmaðurinn talinn hafa sýnt óhæfilega stirfni með því að andmæla endurupptöku málsins, og kæra úrskurðarins var algerlega ófyrirsynju.	486
Hæstaréttarlögmaður víttur fyrir bersýnilega tilefnislausu kæru.	518, 639
Héraðsdómur vitar hæstaréttarlögmann fyrir drátt á ritun varnar. Fyrir Hæstarétti réttlætti lögmaðurinn drátt þenna.	545
Héraðsdómslögmanni dæmd sekt samkvæmt lögjöfnun frá 2. tölulið 1. mgr. 188. gr. laga nr. 85/1936 fyrir bersýnilega tilefnislausu kæru.	584
Hæstaréttarlögmaður víttur fyrir óviðurkvæmileg ummæli í málflutningsskjölum í héraði.	596
Héraðsdómslögmaður víttur fyrir bersýnilega tilefnislausu kæru.	641
Héraðsdómslögmaður víttur fyrir að kæra mál algerlega ófyrirsynju	643

Málflutningur.

Í áfrýjunarstefnu var einungis krafizt ómerkingar dóms. Áfrýjandi kvað þetta hafa orðið fyrir mistök. Tilætlunin hafi verið að

áfrýja dóminum til breytingar, ef ómerkingarkrafan yrði ekki til greina tekin. Umboðsmaður stefnda tjáði sér og stefnda hafa verið ljóst, að áfrýjandi vildi áfrýja dóminum til breytingar, ef því væri að skipta. Að svo vöxnu máli þótti mega dæma málið að efni til í Hæstarétti.	25
Kröfugerð var óljós og ófullkomin af hendi ólögfróðs fyrirsvarsmanns málsaðilja, en héraðsdómari lét undan falla að leiðbeina honum í því efni, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936. Þetta m. a. leiddi til ómerkingar málsmeðferðar og dóms í héraði.	45
Er hæstaréttarlögmaður flutti mál munnlega fyrir héraðsdómi, óskaði hann að leggja fram greinargerð sína í kærumáli, sem dæmt hafði verið í Hæstarétti. Eigi voru efni til að leyfa framlagningu skjals þessa, enda var lögmanninum í lófa lagið að flytja fram munnlega það úr skjalinu, sem máli kunni að geta skipt.	61
Ólöglerðir aðilar lögðu fram í héraði fleiri sóknarskjöl og varnar en heimilt var samkvæmt 109. og 110. gr. laga nr. 85/1936. Héraðsdómariinn veitti skjölum þessum viðtöku, en lét undan falla að leiðbeina aðiljum um málflutninginn, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936.	64
Í héraði lagði sóknaraðili ekki fram neina raunverulega greinargerð, sbr. 105. gr. laga nr. 85/1936, og enn fremur voru kröfur hans á reiki, sbr. 88. gr. sömu laga. Af þessum sökum voru meðferð máls og dómur í héraði ómerkt.	122
Varnir um aðild máls hafðar uppi í víxilmáli, sbr. 208. gr. laga nr. 85/1936.	158
Mál flutt skriflega fyrir Hæstarétti samkvæmt 38. gr. laga nr. 112/1936.	177, 328, 357, 553, 555, 557
Krafa var gerð á hendur manni, sem ekki var málsaðili. Þar sem héraðsdómari hafði lagt efnisdóm á kröfu þessa, var dómurinn ómerktur og kröfunni vísað frá héraðsdómi.	177
Stefndi krafðist staðfestingar héraðsdóms í skaðabótamáli, enda hafði hann ekki gagnáfrýjað málinu. Varð því við héraðsdóminn að sitja, þótt eigi væru efni til bóta, sem dæmdar höfðu verið í héraði.	276
Kærumál dæmt í Hæstarétti, án þess að kröfur eða greinargerð hefðu borizt frá sóknaraðilja.	299, 520
Varnaraðili í kærumáli sendir Hæstarétti hvorki kröfur né greinargerð.	301, 399, 408, 510, 518, 584, 643, 645
Stefnandi tiltók sjálfur í málflutningi sínum í héraði fjárhæð tiltekens liðs í skiptum aðilja, er látin var koma til frádráttar kröfum hans. Hann áfrýjaði málinu og kvað fjárhæð þessa hafa verið nokkuð ofreiknaða. Eins og á stóð, var við héraðsdóminn látið sitja, að því er þetta atriði varðaði.	328
Sakarefni skipt samkvæmt 5. mgr. 71. gr. laga nr. 85/1936.	378, 412, 577
Við athugun á kærumáli komu í ljós slíkir megingallar á máltil-	

búnaði og málflytningi stefnanda í héraði, að meðferð málsins var öll ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi.	399
Máli vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar.	405
A, sem krafðist skaðabóta úr hendi B vegna galla á seldri vöru, studdi þá kröfu sína við matsgerð, sem dómkvaddur maður hafði framkvæmt. En þar sem B hafði ekki verið veitt færi á að láta fyrirvarsmann af sinni hendi vera viðstaddan matsgerðina, varð niðurstaða hennar eigi lögð til grundvallar úrlausn málsins.	503
Í máli, þar sem ágríp dómssgerða hafði ekki borizt Hæstarétti, enda þótt áfrýjandi hefði fengið til þess fresti, var áfrýjanda ekki veittur framhaldsfrestur gegn andmælum stefnda, en málinu vísað frá Hæstarétti.	518, 628
Í málflytningi hafði ekki verið hreyft málsástæðum, sem lagðar voru til grundvallar um úrlausn sakarefnis, sbr. 113. gr. laga nr. 85/1936.	596, 629

Málsbætur.

Opinber starfsmaður, sem dæmd var sekt samkvæmt 128. gr. laga nr. 19/1940, talinn hafa ýmsar málsbætur.	132
--	-----

Málshöfðun. Sbr. ákæra.

Sýslumaður skipaði A fjárhaldsmann B, sem var lögráða og hafði aldrei verið sviptur fjárræði. A höfðaði síðan mál vegna B og rak það fyrir dómstólum, svo sem væri hann lögráðamaður B. Þar sem héraðsdómari lét, eins og á stóð, undan falla athugun á hæfi A til að ráðstafa sakarefninu og skipun fjárhaldsmanns honum til handa lögum samkvæmt, ef því var að skipta, var héraðsdómur ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi.	64
A höfðar mál í héraði með stefnu 19. nóvember 1949 á hendur fjármálaráðherra til heimtu bóta fyrir gæzluvarðhald að ósekju, sbr. 3. gr. laga nr. 28/1893.	103
A, sem dæmdur hafði verið í héraði til greiðslu fjárhæðar, án þess að hann hefði komið fyrir dóm, áfrýjaði málinu. Hann kvaðst ekki hafa vitað, hvenær málið yrði þingfest í héraði, enda hefði dagur og stund þingfestingar eigi verið greind í stefnueftirriti, sem stefnuvottar afhentu honum, sbr. 3. mgr. 96. gr. laga nr. 85/1936. Að svo vöxnu máli var héraðsdómur ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi samkvæmt kröfu A.	359, 553, 555, 557

Málskostnaður. Sbr. gjafsókn, ómaksbætur.

a) Einkamál.

1. Málskostnaður látinn falla niður:

Kröfur áfrýjanda teknar til greina að nokkru eða öllu leyti, en málskostnaður þó látinn falla niður 11, 71, 167, 299, 434, 457, 503, 596

- Áfrýjandi tapar máli, en þó eigi gert að greiða málskostnað. ... 114, 276, 301, 328, 394, 398, 399, 408, 411, 434, 479, 518, 520, 577, 584, 596, 628, 661
- Dómur eða úrskurður héraðsdómara ómerktur vegna rangrar meðferðar og málskostnaður látinn falla niður. 64, 122, 177
- Í máli, sem ómerkt var vegna galla á málsmeðferð, krafðist hvorugur aðilja málskostnaðar, og féll hann því niður. ... 45, 181
- Í kærumáli voru kröfur sóknaraðilja ekki teknar til greina, en málskostnaður látinn niður falla, þar sem hans var ekki krafizt. 398, 399, 408, 411, 479, 518, 520, 584
- Dómsathöfn, sem sætti kæru, var breytt, en sóknaraðili hafði ekki krafizt kærúmálskostnaðar, og féll hann því niður. 299
2. Aðilja, sem áfrýjaði dómsathöfn til breytinga og fékk kröfur sínar teknar til greina að meiru eða minna leyti, dæmdur málskostnaður. 5, 61, 77, 80, 158, 166, 357, 359, 370, 412, 508, 553, 555, 557, 596, 629, 634, 664, 686
- Aðili, sem dæmdur var í héraði til greiðslu fjárhæðar, áfrýjaði málinu. Í Hæstarétti var krafan á hendur honum lækkuð, en honum samt dæmt að greiða málskostnað bæði í héraði og fyrir Hæstarétti. 577
3. Aðili, sem tapar máli að öllu eða mestu leyti, dæmdur til að greiða málskostnað. 1, 16, 21, 25, 41, 87, 95, 120, 156, 162, 175, 185 322, 339, 368, 375, 378, 385, 388, 391, 405, 408, 416, 457, 467, 470, 477 486, 488, 510, 518, 520, 527, 564, 572, 639, 641, 643, 645, 664, 679, 683
4. Gjafsóknar- og gjafvarnarmál:
- Krefjandi skaðabóta úr ríkissjóði fyrir gæzluvarðhald, er hafði gjafsókn í héraði, tapaði máli sínu. Af hálfu ríkissjóðs var málskostnaðar ekki krafizt í héraði, og féll hann því niður, en þóknun lögmanns gjafsóknarhafa dæmd úr ríkissjóði. Áfrýjunarkostnaður málsins var og dæmdur úr ríkissjóði, sbr. 3. tölulið 154. gr. laga nr. 27/1951. 103
- Héraðsdómur í barnsfaðernismáli var ómerktur. Málflutningslaun málflutningsmanns barnsmóður, sem hafði áfrýjað málinu og fengið gjafsókn fyrir Hæstarétti, dæmd úr ríkissjóði 493
- Aðili, sem hafði gjafsókn fyrir Hæstarétti, tapaði máli sínu. Honum var dæmt að greiða málskostnað, en málflutningslaun talsmanns hans dæmd úr ríkissjóði. 679
5. Ómerkingardómar:
- Héraðsdómari, sem stýrði vettvangsdómi, og eiginkona stefnda voru systkinabörn. Dómarinn annaðist þó sáttaumleitan, nefndi samdómsmenn og spurði vitni, áður en hann vék sæti. Fleiri gallar voru á meðferð máls þessa. Meðferð máls frá þingfestingu og dómur í héraði voru því ómerkt, en málskostnaðar fyrir Hæstarétti var ekki krafizt, og féll hann því niður. 45

- A, sem hafði af sýslumanni verið skipaður fjárhaldsmaður B, höfðaði mál til fjárheimtu vegna B og rak það fyrir dómstólum sem lögráðamaður hans. Í málinu kom það fram, að B var andlega vanheill, en var lögráða og hafði aldrei verið sviptur fjárráðum. Héraðsdómari lét viðeigandi aðgerðir af þessu efni undan falla. Meðferð máls og dómur í héraði voru því ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. Málskostnaður fyrir Hæstarétti var látinn falla niður. 64
- Við athugun Hæstaréttar á kærumáli kom það í ljós, að þeir megingallar voru á málatilbúnaði stefnanda í héraði, að meðferð málsins í héraði var ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. Kærumálskostnaður var látinn falla niður. 122
- Héraðsdómur var ómerktur af þeirri ástæðu, að dómari hafði lagt efnisdóm á kröfu á hendur manni, sem eigi var aðili þess máls. Málskostnaður í Hæstarétti féll niður. 177
- Sátta hafði ekki verið leitað í máli, sem rekið hafði verið fyrir sjó- og verzlunardómi, og var héraðsdómur því ómerktur. Fyrir Hæstarétti krafðist stefndi ekki málskostnaðar, og féll hann því niður. 181
- Þeir annmarkar voru á birtingu héraðsstefnu, að málsmeðferð og dómur í héraði voru ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. Stefnda var dæmt að greiða áfrýjanda (stefnda í héraði) málskostnað fyrir Hæstarétti. 359, 553, 555, 557
- Úrskurður héraðsdóms varðandi framlagningu skjala var kærður til Hæstaréttar. Við athugun kæruatriða komu í ljós slíkir annmarkar á málatilbúnaði og málflutningi í héraði af hálfu stefnanda, að hinn kærði úrskurður og öll meðferð málsins í héraði voru ómerkt. Kærumálskostnaður var látinn falla niður, þar sem hans var ekki krafizt af hálfu varnaraðilja. 399
- Héraðsdómur í barnsfaðernismáli ómerktur. Málssóknarlaun lögmanns barnsmóður, sem fengið hafði gjafsókn fyrir Hæstarétti, dæmd úr ríkissjóði. 493
- Fógeti gætti ekki réttra reglna við framkvæmd lögtaks. Lögtaksgerðin var því ómerkt og stefnda (gerðarbeiðanda í héraði) dæmt að greiða áfrýjanda málskostnað fyrir Hæstarétti. 508
6. Aðalsök og gagnsök:
- Í héraði var samkvæmt kröfu A dæmt, að bindandi kaupsamningur um kaup A á húsi B hefði tekizt með aðiljum, en málskostnaður var látinn falla niður. B áfrýjaði dóminum, sem var hrundið í Hæstarétti, og A, er hafði gagnáfrýjað til staðfestingar, var dæmt að greiða málskostnað bæði í héraði og fyrir Hæstarétti. 80
- Ábúanda rekajarðar A var í héraði dæmt að greiða eiganda rekaitaks B bætur af því efni, að hann hafði fyrir hirðingu rekans tekið sér til handa stærri hlut af rekaviði B en samn-

- ingar stóðu til. Honum var og dæmt að greiða málskostnað. Báðir aðiljar áfrýjuðu málinu. Héraðsdómur var staðfestur og A dæmt að greiða málskostnað fyrir Hæstarétti. 87
- A var í héraði dæmt að greiða B vixilfjárhæð og málskostnað. Báðir aðiljar áfrýjuðu. A var sýkn dæmdur og B dæmt að greiða honum málskostnað bæði í héraði og fyrir Hæstarétti. 158
- A var í héraði samkvæmt kröfu B dæmt að rýma jörð, sem hann hafði haft af leiguafnot, svo og að greiða málskostnað. Málinu var áfrýjað af hendi beggja aðilja. Ákvæði héraðsdóms um útburð voru staðfest og A gert að greiða sakarkostnað í héraði og fyrir Hæstarétti. 322
- A var í héraði dæmt að greiða B bætur fyrir tjón af bifreiðarslysi svo og málskostnað. Af hálfu beggja aðilja var málinu áfrýjað. Héraðsdómur var staðfestur og B dæmdur málskostnaður fyrir Hæstarétti úr hendi A. 339
- Skipaútgerð ríkisins voru í héraði dæmd bjarglaun og málskostnaður úr hendi eiganda togara, sem bjargað hafði verið. Báðir aðiljar áfrýjuðu. Í Hæstarétti voru bjarglaunin hækkuð og skipaútgerðinni dæmdur málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti. 370
- Skiptaráðandi, sem hafði bú undir opinberum skiptum, vísaði frá skiptaréttinum ágreiningsmáli erfingja út af kröfu um rannsókn á bókhaldi búsins, en lét málskostnað falla niður. Úrskurðurinn, sem var kærður og gagnkærður, var staðfestur í Hæstarétti. Aðalkærendum, sem voru sóknaraðiljar í héraði, var dæmt að greiða málskostnað. 405
- G höfðaði mál gegn fjármálaráðherra og krafðist þess, að felldur yrði niður stóreignaskattur hans, kr. 192417.00, þar af kr. 47630.00 vegna hlutafjáreignar. Héraðsdómari taldi stóreignaskatt G réttilega ákveðinn kr. 186735.00, þar af kr. 42549.00 vegna eignar í hlutafélagi, en lét málskostnað falla niður. Báðir aðiljar áfrýjuðu málinu til Hæstaréttar. Hæstiréttur kvað ekki á um greiðslu þess hluta skattsins, sem lagður hafði verið á vegna hlutafjáreignar, en heimilaði fjármálaráðherra að krefja G um greiðslu kr. 144186.00 í stóreignaskatt. Málskostnaður fyrir báðum dómum var látinn falla niður. 434
- Hlutafélagi, sem rak kvikmyndahús, var í héraði dæmt að greiða flutningsgjald af tónlist, kr. 125.97, og hverjum stjórnarmanna félagsins 150 króna sekt fyrir ólögðmætan flutning tónlistarinnar. Hlutafélaginu og stjórnarmönnum var og dæmt að greiða in solidum kr. 750.00 í málskostnað. Báðir aðiljar áfrýjuðu málinu. Í Hæstarétti urðu úrslit þau, að staðfest var ákvæði héraðsdóms um greiðslu flutningsgjaldsins, hlutafélaginu dæmt að greiða kr. 7000.00 í málskostnað fyrir báðum dómum, stjórnarmenn félagsins sýknaðir og málskostn-

aður látinn falla niður, að því er þá varðaði.	457
Héraðsdómur dæmdi stefnda að greiða skaðabætur, kr. 20240.00, og málskostnað, kr. 2500.00. Aðiljar áfrýjuðu báðir. Hæstiréttur ákvað skaðabæturnar kr. 20510.00 og málskostnað fyrir báðum dómum kr. 5000.00.	467
Héraðsdómari dæmdi stefnda að greiða kr. 20899.00 og kr. 2500.00 í málskostnað. Málsaðiljar áfrýjuðu báðir. Úrslit í Hæstarétti urðu þau, að fjárhæð sú, sem dæmd var í héraði, lækkaði í kr. 20859.00, og málskostnaður fyrir báðum dómum var ákveðinn kr. 6000.00.	470
A var dæmt að greiða fjárhæð víxils, kr. 200000.00, og málskostnað, kr. 5000.00. Aðiljar áfrýjuðu báðir. Hæstiréttur staðfesti héraðsdóminn og dæmdi A að greiða málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 4000.00.	488
A og B sóttu X, Y og Z til greiðslu skaðabóta. Málið var að sinni tekið til úrlausnar, einungis að því er bótaskyldu varðaði. Héraðsdómur sýknaði Z og lét málskostnað falla niður, að því er hann varðaði. X og Y var in solidum dæmt að bæta tjón A og B að fullu, en eigi kveðið á um málskostnað, að því er þá varðaði, í þessum þætti málsins. Aðiljar, aðrir en Z, áfrýjuðu málinu. Z var sýknaður, en málskostnaður hans fyrir báðum dómum felldur niður. X og Y var dæmt að bæta umrætt tjón að 4/5 hlutum og greiða kr. 5200,00 í málskostnað fyrir báðum dómum, þar af kr. 200.00 til ríkissjóðs og kr. 5000.00 til lögmanns A og B, sem höfðu gjafsókn bæði í héraði og fyrir Hæstarétti.	577
A var í héraði dæmt að greiða B kr. 56186.86, þar af kr. 50000.00 samkvæmt gerðardómi í máli aðilja, en málskostnaður var látinn falla niður. A og B áfrýjuðu héraðsdómi báðir. Í Hæstarétti urðu úrslit þau, að gerðardómurinn var úr gildi felldur og A dæmt að greiða B einungis kr. 6146.86, en málskostnaður fyrir báðum dómum látinn falla niður.	596
A og B var í héraði dæmt að greiða C og D eftirstöðvar af andvirði vélbáts, að taka að sér greiðslu skulda í samræmi við kaupsamning aðilja svo og að greiða málskostnað, kr. 6500.00. Dóminum var áfrýjað af hendi beggja aðilja. Fyrir Hæstarétti unnu C og D nokkuð á, og var A og B dæmt að greiða málskostnað fyrir báðum dómum, kr. 9000.00.	664
7. Málskostnaðarákvæði héraðsdóms kært til Hæstaréttar samkvæmt 186. gr. laga nr. 85/1936.	166, 595

b) Opinber mál.

1. Aðili dæmdur sekur:

Einn aðili dæmdur sekur og til greiðslu alls sakarkostnaðar. ...
 8, 29, 32, 99, 132, 171, 273, 279,

283, 303, 344, 361, 420, 425, 452, 462, 490, 498, 512, 532, 586, 625, 652	
Tveir aðiljar ákærðir og sakfelldir. Báðir dæmdir til greiðslu alls sakarkostnaðar in solidum.	128
Tveir menn ákærðir og sakfelldir. Hvor þeirra um sig dæmdur til greiðslu málsvarnarlauna verjanda síns í héraði og fyrir Hæstarétti, en báðir til greiðslu annars sakarkostnaðar in solidum.	348, 427, 545, 559
A, B og C voru ákærðir. A og B voru sakfelldir, en C sýkn dæmdur. A og B var hvorum um sig dæmt að greiða málflutningslaun verjanda sinna, en málflutningslaun verjanda C voru dæmd úr ríkissjóði. Annar sakarkostnaður var lagður á ríkissjóð að 1/3 hluta, en þeim A og B gert að greiða 1/3 hluta hvorum.	604
Af 24 ákærðum mönnum voru 4 sýknaðir, en 20 sakfelldir. Málsvarnarlaun verjanda hinna sýknuðu í héraði og fyrir Hæstarétti voru dæmd úr ríkissjóði, en hverjum einstökum hinna sakfelldu var dæmt að greiða laun verjanda síns fyrir báðum dómum. Af öðrum sakarkostnaði var ríkissjóði dæmt að greiða 1/8 hluta, tveimur hinna sakfelldu hvorum um sig 1/40 hluta, sjö þeirra in solidum 1/5 hluta og ellefu in solidum 5/8 hluta.	190
2. Aðili sýknaður og sakarkostnaður lagður á ríkissjóð.	37, 52, 190, 306, 311, 317, 423, 537, 590, 622, 648
3. Héraðsdómur ómerktur og allur kostnaður sakarinnar lagður á ríkissjóð.	523
4. Kært ákvæði héraðsdóms um málsvarnarlaun.	479

Málsmæðferð.

Stefndi sótti ekki þing í héraði, og var málið þá tekið til dóms. Kröfu hans um endurupptöku málsins var hrundið, enda var hún ekki studd þeim rökum, að nokkrar þær nauðsynjar, sem taldar eru í 9. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 4. mgr. 118. gr. sömu laga, hefðu tálmað þingsókn.	1
Úrskurður í héraði var kveðinn upp, mánuði eftir að munnlegur málflutningur hafði farið fram. Þessi dráttur var vittur.	16
Tveir menn saksóttir í héraði. Málinu áfrýjað, einungis að því er annan þeirra varðar.	37, 622
Héraðsdómari var þannig venzlaður aðilja í vettvangsmáli, að honum bar að vikja sæti í því þegar eftir þingfestingu málsins, sbr. 36. gr. laga nr. 85/1936, en hann gerði það ekki, fyrr en eftir að samdómsmenn höfðu verið nefndir og vitnaleiðsla hafði farið fram. Setudómari, sem þá var skipaður, hélt meðferð málsins síðan áfram á þeim grundvelli, sem héraðsdómari hafði lagt. Þá var ólögfróðum fyrirsvarsmanni aðilja eigi leiðbeint, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936. Vegna þessara galla voru meðferð	

málsins frá þingfestingu og héraðsdómur ómerkt.	45
A var lögráða og hafði aldrei verið sviptur fjárræði, en B hafði eigi að siður af sýslumanni verið skipaður fjárhaldsmaður hans. B höfðaði síðan mál til fjárheimtu vegna A og rak það mál sem lögráðamaður hans. Í málinu kom það fram, að A var ekki heill andlega, en dómari lét undan falla athugun á því, hvort hann væri hæfur til að ráðstafa sakarefninu. Málsmeðferð og dómur í héraði voru því ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi.	64
Héraðsdómari tók frávísunaratriði máls eigi til sérstakrar úrlausnar, sbr. 108. gr. laga nr. 85/1936.	71
Synjað um vitnaleiðslu í hæstaréttarmáli, enda var þá á fimmta ár liðið frá áfrýjun málsins og því ærinn tími til vitnaleiðslunnar á fyrri stigum þess.	77
Engin raunveruleg greinargerð var lögð fram af hálfu stefnanda í héraði, og reikull var hann í kröfum sínum. Málsmeðferð í héraði var því öll ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi.	122
Óhæfilegur dráttur varð á rannsókn máls út af banaslysi, og eigi var rannsóknin svo rækileg sem skyldi. Héraðsdómariinn var vittur af þessu efni.	128
Í máli til refsingar samkvæmt XIV. kafla laga nr. 19/1940 lagði héraðsdómari ekki dóm á öll þau atriði, sem rannsókn hafði tekið til. Af hálfu ákærvaldsins var því lýst fyrir Hæstarétti, að það krefðist ekki dóms um fleiri atriði en dæmd höfðu verið í héraði. Að svo vöxnu máli voru þau atriði ein dæmd í Hæstarétti.	132
Héraðsdómari lagði efnisdóm á kröfu á hendur manni, sem eigi var aðili þess máls. Héraðsdómur var því ómerktur og kröfunni vísað frá héraðsdómi.	177
Mál flutt skriflega fyrir Hæstarétti samkvæmt 38. gr. laga nr. 112/1935.	177, 328, 357, 553, 555, 557, 661
Héraðsdómari leitaði ekki sátta í máli, sem rekið var fyrir sjó- og verzlunardómi, sbr. 4. tölulið 2. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936. Málsmeðferð frá þeim tíma, er sátta bar að leita, og héraðsdómurinn voru því ómerkt.	181
Rannsókn opinbers máls talin ófullkomin um ýmis atriði.	283
Héraðsdómari fer ásamt tveimur sérfróðum samdómsmönnum með mál á hendur skipstjóra, sem sakaður var um landhelgisbrot, sbr. 3. mgr. 5. gr. laga nr. 27/1951.	303, 490, 537, 586, 590
Hæstiréttur finnur að því, að samdómsmenn voru ekki kvaddir til, þegar er rannsókn hófst út af kæru um botnvörpuveiðabrot. ..	303
Kona kom fyrir dóm, er fór með rannsókn á slysförum, og bar vætti um frásögn stúlkubarns af atvikum, er máli skiptu. Fundið var að því, að skýrsla var ekki tekin af stúlkubarninu sjálfu.	306
Eldsvoði varð í skipi, og var einn af vélstjórum skipsins ákærður fyrir brot á XVIII. kafla laga nr. 19/1940 og lögum nr. 41/1930	

að rannsókn lokinni. Fundið var að því, að maður þessi hafði verið spurður sem vitni fyrir sjóðóminum.	311
Mál til refsingar samkvæmt XVIII. kafla laga nr. 19/1940 og lögum nr. 41/1930 sótt og varið í héraði, sbr. 130.—136. gr. laga nr. 27/1951.	311
Mál til refsingar samkvæmt 252. gr. laga nr. 19/1940 og fleiri refsiboðum sótt og varið í héraði, sbr. 130.—136. gr. laga nr. 27/1951.	348
Áfrýjanda veittur frestur gegn andmælum stefnda.	356
Eftirrit stefnu, er stefnuvottar afhentu stefnda, fullnægði ekki ákvæðum 3. mgr. 96. gr. laga nr. 85/1936. Málsmeðferð og dómur í héraði voru því ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi.	359, 553, 555, 557
Héraðsdómari kveður sérfróða menn til setu í dómi, sbr. 3. tölulið 1. mgr. 200. gr. laga nr. 85/1936.	378, 577
Í héraði krafðist stefnandi m. a. riftunar leigumála og skaðabóta vegna ólögmatrar nýtingar jarðar. Sakarefni var skipt þannig, sbr. 5. mgr. 71. gr. laga nr. 85/1936, að skaðabótapætti málsins var frestað.	378
Bætur fyrir töku vatns til vatnsveitu kaupstaðar, landsafnot og jarðrask í því sambandi skal ákveða með matsgerð samkvæmt ákvæðum vatnalaga. Máli til heimtu slíkra bóta var því vísað frá bæjarþingi.	385
Mál til upptöku eigna vegna brota á landslögum fara að hætti opinberra mála, sbr. 6. tölulið 2. gr. laga nr. 27/1951. Slíku máli var því vísað frá bæjarþingi.	388
Fógeti ræddi eigi sérstaklega í úrskurði sínum þá varnarástæðu, að niðurjöfnunarnefnd hefði brostið lagaheimild til álagningar veltuútsvars. En þar sem hann hafði tekið afstöðu til útsvarsálagningar þeirrar, sem um var að tefla, í heild, sbr. 4. gr. laga nr. 66/1945, þá þótti ekki alveg næg ástæða til að ómerkja úrskurðinn.	391
Hæstiréttur kveður með dómi í kærumáli á um ómerkingu málsmeðferðar og vísar máli frá héraðsdómi vegna ólöglegs málatilbúnaðar og málflutnings af hendi stefnanda í héraði.	399
Sakarefni skipt í skaðabótamáli og einungis kveðið á um bótaskyldu, sbr. 5. mgr. 71. gr. laga nr. 85/1936.	412, 577
Hlutafélag var sótt til skattgreiðslu. Eigi gat það varðað ómerkingu málsmeðferðar og dóms í héraði, að öðrum aðiljum en stjórnarmönnum félagsins hafði ekki verið stefnt.	416
Í þjófnadarmáli var ekki aflað skýrslna um verðmæti þýfis.	420
Eigi varð kveðið á um stóreignaskatt vegna eignar í hlutafélagi, þar sem félagið var ekki aðili máls.	434
Héraðsdómari lét í þjófnadarmáli að mestu nægja próf lögreglu-manna í stað þess að prófa sakaratriði sjálfstætt, sbr. 73., 75. og 77. gr. laga nr. 27/1951.	452

Rannsókn á skaðabótakröfu, sem höfð var uppi í opinberu máli, var ófullkomin, sbr. 145. gr. laga nr. 27/1951.	452, 559
Dráttur á meðferð opinbers máls út af banaslysi vittur.	462
Kærandi málskostnaðarákvæðis héraðsdóms í opinberu máli hafði ekki aflað kæruleyfis dómsmálaráðherra, sbr. 4. tölulið 171. gr. laga nr. 27/1951. Var kærumálinu því vísað frá Hæstarétti.	479
Leyfð endurupptaka máls í héraði, sbr. 9. og 118. gr. laga nr. 85/1936	486
Í dómi í barnsfaðernismáli á hendur M, tók héraðsdómari ekki til meðferðar, hver áhrif á úrslit máls ætti að hafa sá framburður N, að hann hefði haft samfarir við barnsmóður á líklegum getnaðartíma barnsins. Var héraðsdómur af þessum sökum ómerktur	493
Tveir menn voru sakaðir um brot gegn lögum um lax- og silungsveiði. Áður en málið var rannsakað til hlitar, lét héraðsdómari í ljós ótvíræða skoðun um sekt manna þessara. Rannsókn, er dómariinn síðar framkvæmdi, og dómur hans í málinu voru því ómerkt.	523
Kærumáli út af málskostnaðarákvæði héraðsdóms frestað, unz séð væri, hvort aðalmálið, sem einnig var áfrýjað, yrði lagt í dóm.	595
Úrskurður gerðardóms um bætur vegna vanefnda á námssamningi úr gildi felldur, þar sem talið var, að gerðardómsmenn hefðu eigi gætt löglegra sjónarmiða við ákvörðun bótanna.	596

Manndráp.

- A stöðvaði bifreið sína, sem var þriggja tonna vörubifreið, í grennd við hús eitt í Vestmannaeyjum, sem hann átti erindi í. Kveðst hann hafa slökkt á vélinni og hert handhemilinn, áður en hann fór leiðar sinnar, en telur, að þá hafi vélin ekki verið í gír. Er A kom aftur úr umræddu húsi, hafði bifreiðin runnið aftur á bak niður nokkurn halla og staðnæmzt við steinvegg, þar sem kona hafði orðið milli bifreiðarinnar og veggisins. Hafði konan slasast og var örend, er að var komið. Talið var, að A hefði ekki gert fullnægjandi ráðstafanir til varnar því, að bifreiðin færi af stað sjálfkrafa eða af völdum aðvifandi manna. Slysið hafði því orðið fyrir gáleysi A, sem var dæmd refsing m. a. samkvæmt 215. gr. laga nr. 19/1940. 32
- A stöðvaði bifreið sína í þéttbýlu íbúðarhverfi, þar sem hann átti erindi í hús. Er hann hafði lokið erindi sínu, fór hann rakleitt í bifreiðina, sem var vörubifreið með tvöföldum afturhjólum, og ók brott. Honum fannst einhver ójafna verða fyrir öðru afturhjólinu, er hann ók af stað, en hélt áfram, þar sem hann við lauslega athugun sá ekkert athugavert. En eins og hálfis árs barn hafði orðið fyrir bifreiðarhjólinu, og beið það bana. Þar sem A hafði misst sjónar af bifreiðinni og umhverfi hennar um stund, var talið, að hann hefði, áður en hann ók af stað, átt að

- ganga úr skugga um, hvort börn væru svo nálægt bifreiðinni, að hætta gæti stafað af. Fyrir vanrækslu í þessu efni var A talinn samvaldur að slysinu og honum því dæmd refsing, m. a. samkvæmt 215. gr. laga nr. 19/1940. 99
- A, sem hafði ökuleyfi bifreiðarstjóra, en ekki rétt til að kenna bifreiðarakstur, fékk konu sinni B, er að vísu hafði fengið nokkra tilsögn í bifreiðarakstri, en eigi ökuréttindi, stjórn bifreiðar, en sat sjálfur við hlið hennar í framsætinu. Ók B bifreiðinni síðan, en framundan gekk maður í sömu átt á vinstri helmingi götunnar, sem var gangstéttalaus. B hugðist aka framhjá manninum hægra megin, en hann vék þá til sömu hliðar án þess að líta við. Ætlaði B þá að aka út af götunni til hægri, en kveður manninn þá hafa hlaupið beint í veg fyrir bifreiðina. Beitti B þá fóthemli og A handhemli bifreiðarinnar, en þrátt fyrir það stöðvaðist bifreiðin ekki, fyrr en hún lenti á rafmagnsstaur, þar sem maðurinn varð á milli hennar og stauraðs og slasaðist til bana. Við það var miðað, að háttsemi vegfarandans hefði verið nokkur orsök slyssins, jafnframt því sem gálausum akstri bifreiðarinnar var um að kenna. A og B var því dæmd refsing, m. a. samkvæmt 215. gr. laga nr. 19/1940, sbr. 22. gr. sömu laga, að því er A varðaði. 128
- Er A ók vörubifreið inn í húsasund í Keflavík, varð eins og háls árs barn fyrir bifreiðinni og beið bana af. Staðhættir voru þannig, að er A ók inn í sundið, gat hann úr sæti sínu hvorki séð barnið né akbrautina umhverfis það. Þar sem íbúðarhús voru beggja megin sundsins, mátti hins vegar gera ráð fyrir því, að börn væru þar að leik. Það var því metið A til vangæzlu, að hann gekk ekki úr skugga um, að akstur inn í sundið væri hættulaus, áður en hann beygði þangað. Að svo vöxnu máli þótti A eiga nokkra sök á slysinu, og var honum dæmd refsing, m. a. samkvæmt 215. gr. laga nr. 19/1940. 279
- A leyfði manni að standa á palli vörubifreiðar, sem hann ók. Nokkru síðar varð A þess var, að maðurinn var farinn af bifreiðinni, og taldi, að það hefði hann gert, er bifreiðin skömmu áður hafði numið staðar. Maðurinn fannst hins vegar við akbrautina, þar sem bifreiðin hafði farið um, og var hann slasaður til ólífis. Af sakargögnum varð ekki ráðið, með hverjum hætti slysið hefði orðið. Óhappatilviljun eða ógætni hins látna sjálfs gat verið um að kenna, án þess að A ætti þar nokkra sök á. Var A því sýkn dæmdur. 306
- A ók vörubifreið um Bárustíg í Vestmannaeyjum á um 15 km hraða, að því er hann telur, í um 50 cm fjarlægð frá vinstri gangstéttarbrún. Er hann var undan dyrum búðarinnar að Bárustíg 11, sá hann telpur koma hlaupandi þaðan út og fram á gangstétt-

- ina. A hægði á bifreiðinni til þess að huga að telpunum, og er hann sá þær ekki með því að lita aftur, stöðvaði hann bifreiðina og fór út úr henni. Lá telpa þá á gangstéttarbrúninni framan við búðina, og var ljóst, að hún hafði orðið fyrir bifreiðinni. Telpa, sem var 7 ára gömul, var stórslösuð, og andaðist hún í sjúkrahúsi daginn eftir. Eigi þótti í ljós leitt, að A hefði mátt afstýra slysi þessu. Var hann því sýkn dæmdur af ákæru um brot á 215. gr. laga nr. 19/1940. 361
- Hinn 28. júní 1949, kl. 8 árdegis, varð árekstur milli tveggja vöru-bifreiða á Þjóðveginum í Mosfellssveit. Önnur bifreiðin var að koma frá Reykjavík. Voru í henni 9 menn auk bifreiðarstjórans. Sat einn þeirra í framsæti hjá ökumanni, en 8 voru í skýli á palli bifreiðarinnar. Hin bifreiðin var á leið til Reykjavíkur frá Borgarnesi, en þaðan hafði hún lagt af stað kl. 4.15 um morguninn. Í þeirri bifreið voru tveir farþegar, og sátu þeir báðir í framsæti. Við áreksturinn slasaðist annar þessara farþega svo, að hann andaðist tæpum 3 sólarhringum síðar. Ellefu menn aðrir hlutu meiðsli, sumir mikil lemstur. Þar sem áreksturinn varð, er beygja á Þjóðveginum. Liggur vegurinn þar fyrir hæðadrög, sem hindra fulla útsýn. A, sem stýrði þeirri bifreiðanna, er var á leið til Reykjavíkur, ók hratt og með óbreyttum hraða á beygjuna. Er mjög stutt var á milli bifreiðanna, kveðst hann hafa ætlað að víkja til vinstri, en þá hafi stýrið reynzt óhreyfanlegt, og bifreiðin því ekki látið að stjórn. Rann bifreið A því stjórnlaust framan á hina bifreiðina, sem var utarlega á vinstri vegbrún sinni, með þeim afleiðingum, er áður greinir. Ógætilegur akstur A var talinn meginorsök slyssins. Hins vegar var við það miðað, að einhver bilun í stýrisbúnaði bifreiðar hans hefði valdið því, að hún lét ekki að stjórn. A var dæmd refsing m. a. samkvæmt 215. gr. laga nr. 19/1940. 462
- Hinn 14. nóvember 1951, um kl. 5 síðdegis, ók A bifreið sinni austur Suðurlandsbraut við Reykjavík með um 26 mílna hraða, miðað við klukkustund, að því er hann telur. Á suðurjaðri brautarinnar austan Hálogalands sá A vörubifreið, er sneri í vesturátt, en varð þar eigi var mannaferða, og ók hann því hiklaust áfram. Er A kom á móts við bifreið þessa, varð maður fyrir hægra frambrettinu á bifreið A og beið þegar bana. Maður þessi hafði komið með vörubifreiðinni frá vinnustað og var á leið heim til sín norðan Suðurlandsbrautar. A þótti með gálausum akstri hafa orðið samvaldur að slysinu, sem varð hins vegar að miklu leyti rakið til hegðunar hins látna vegfaranda. A var dæmd refsing m. a. samkvæmt 215. gr. laga nr. 19/1940. 652

Mannorð. Sjá borgararéttindi.

Mat og skoðun. Sbr. blóðrannsókn.

Bifvélavirki metur samkvæmt beiðni málsaðilja skemmdir á bifreið.	11
Læknir lýsir áverkum manns, sem fórst í bifreiðarslysi.	32, 99, 128, 279, 306, 361, 652
Bifreið skoðuð eftir slys, sem mannsbani hafði hlotizt af.	32, 99, 128, 279, 306, 361, 652
Uppdráttur gerður af vettvangi.	45, 652
Álit sérfróðra manna um meðferð mjólkur.	52
Læknir tjáir sig um andlegt hæfi málsaðilja.	64, 493
Dómkvaddir menn meta magn og verð rekaviðar.	87
Réttarkrufning framkvæmd á líki manns, sem farizt hafði í bifreiðarslysi.	99, 279, 652
Læknir lýsir heilsu manns, sem krafðist bóta fyrir gæzluvarðhald.	103
Fasteign og lausafjármunir voru boðin aðilja, sem forkaupsrétt átti að fasteigninni, til kaups í einu lagi. Dómkvaddir menn meta eignir þessar.	114
Greining blóðflokka í faðernismáli.	177, 493
Læknir lýsir áverkum, sem hlutust af ofbeldisverkum í upphlaupi.	190
Lögreglumaður gerir uppdrátt af vettvangi, þar sem banaslys hafði orðið af völdum bifreiðar, og lætur uppi álit sitt á útsýn úr ökumannssæti bifreiðarinnar.	279
Verkfræðingur semur álitssgerð um útsýn úr ökumannssæti bifreiðar, er mannsbani hafði hlotizt af akstri hennar, og gerir uppdraetti henni til skýringar.	279
Forstöðumaður Stýrimannaskólans framkvæmir athugun á staðar-ákvörðunum varðskipsforingja í sambandi við ákæru um brot gegn fiskveiðalöggjöfinni.	303, 317, 490, 537, 586, 590
Læknir lýsir áverkum manns, sem fannst á almannafæri, lemstraður til ólífis.	306
Úttektarmenn framkvæma úttekt á jörð.	322
Dómkvaddir menn meta leigu eftir húsnæði o. fl.	328
Læknir lýsir heilsu manns og áverkum, sem hann hlaut í bifreiðarslysi.	339
Tryggingarfræðingur reiknar örorkutjón manns, sem slasazt hafði af völdum bifreiðar.	339
Læknir metur örorku manns, sem slasazt hafði af völdum bifreiðar	339
Læknir lýsir þroska stúlku, sem ól barn, er hún var 14 ára.	344
Læknir lýsir áverkum manns, sem sætt hafði árás og ráni.	348
Í máli til heimtu bjarglauna meta dómkvaddir menn það, sem bjargað var.	370
Dómkvaddir menn lýsa nýtingu jarðar og spjöllum á henni.	378
Bætur fyrir töku vatns til vatnsveitu kaupstaðar og landsnot í því sambandi ber að ákveða með matsgerð samkvæmt ákvæðum vatnalaga.	385

Læknir lýsir áverkum, sem maður hlaut í bifreiðarslysi. 425, 427, 559,	648
Dómkvaddur matsmaður framkvæmir skoðun og mat á vöru, sem talin var gölluð.	503
Dómkvaddir menn framkvæma skoðun á vélum og tækjum, sem seld höfðu verið ólöglegu verði.	545
Réttarkrufning framkvæmd á líki manns, sem hrapað hafði af húspaki og slasast til bana.	577
Dómkvaddir menn skoða öryggisbúnað á húspaki, þar sem banaslys hafði orðið í sambandi við framkvæmd viðgerðar.	577
Nefnd sérfróðra manna aðstoðar héraðsdómara við rannsókn flug-slyss og semur álitssgerð um orsakir þess.	604
Flugstjóri lætur uppi álit sitt um orsakir flugslyss.	604
Lögreglumaður tekur ljósmyndir af vettvangi, þar sem bifreiðarslys hafði orðið.	652
Skipaskoðunarmaður gefur skýrslu um galla á skipi.	664
Dómkvaddir menn meta ritlaun fyrir tvær bækur.	683
Dómkvaddir menn vega sild úr mælikerum.	686

Meinyrði.

Refsing dæmd samkvæmt 108. gr. laga nr. 19/1940 fyrir meiðandi ummæli um héraðsdómara.	270
Ritstjóra blaðs dæmd refsing samkvæmt 108. gr. laga nr. 19/1940, og ummæli ómerkt, sbr. 241. gr. sömu laga.	512

Merkjadómur Reykjavíkur.

Merkjadómur Reykjavíkur fer með mál út af ágreiningi um lóðar-réttindi.	185
A höfðaði mál á bæjarþingi Reykjavíkur og krafðist greiðslu vegna kostnaðar af girðingu, sem hann hafði látið reisa á mörkum lóðar sinnar og nágretta síns. Stefndi taldi mál þetta bera undir merkjadóm Reykjavíkur og krafðist frávisunar þess frá bæjarþinginu. Frávisunarkröfunni var hrundið.	639

Mjólurlöggjöf. Sjá heilbrigðismál.

Námssamningar. Sjá vinnusamningar.

Ofbeldi. Sjá líkamsáverkar.

Ómaksbætur.

Áfrýjandi kom ekki fyrir dóm, og voru stefnda dæmdar ómaksbætur samkvæmt kröfu hans.	98, 338, 627, 693
Máli visað frá Hæstarétti, og stefnda dæmdar ómaksbætur.	518
Mál hafið samkvæmt kröfu áfrýjanda. Stefnda dæmdar ómaksbætur	627

Ómerking.

a) *Einkamál.*

- Héraðsdómari og eiginkona stefnda í vettvangsmáli voru systkina-
börn. Bar dómaranum því að víkja sæti í málinu þegar eftir
þingfestingu þess, sbr. 36. gr. laga nr. 85/1936. Þetta gerði hann
ekki, en nefndi að sáttaumleitan lokinni samdómendur og spurði
síðar vitni. Er hér var komið, vék dómariinn loks sæti, og var
þá skipaður setudómari, er hélt áfram meðferð málsins og
dæmdi það ásamt sömu samdómsmönnum. Þá var af hálfu
dómara sá galli á málsmeðferð, að ólögfróðum fyrirsvarsmanni
aðilja var ekki leiðbeint um kröfugerð, sbr. 114. gr. laga nr.
85/1936. Af þessum sökum voru meðferð máls og dómur í héra-
ði ómerkt. 45
- A, sem af sýslumanni hafði verið skipaður fjárhaldsmaður B, höfð-
aði fjárheimtumál vegna B og rak það fyrir dómstólum sem lög-
ráðamaður hans. Í málinu kom það hins vegar fram, að B var
löggráða og hafði aldrei verið sviptur fjárræði, enda þótt sýnt
væri af læknisvottorði og öðrum gögnum málsins, að hann
skorti almenna greind og væri andlega áfátt. Héraðsdómari
tók þó ekki til athugunar, hvort hann væri vanhæfur til að ráð-
stafa sakarefninu, og ef svo var, hefði dómariinn átt að hlutast
til um, að úr því yrði skorið í lögræðissviptingarmáli, hvort
svipta skyldi hann fjárræði, sbr. lög nr. 95/1947, og skipa hon-
um fjárhaldsmann. Meðferð máls og dómur í héraði voru því
ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. 64
- Örskurður héraðsdóms, þar sem tilteknum kröfufólum var vísað
frá dómi, var kærður til Hæstaréttar. Við athugun kærumálsins
kom það í ljós, að þeir megingallar voru á málatilbúnaði stefn-
anda í héraði, að hann hafði enga raunverulega greinargerð
lagt fram og að kröfur hans voru þar á reiki. Meðferð málsins
í héraði var því öll ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. .. 122
- Héraðsdómari lagði efnisdóm á kröfu á hendur manni, sem ekki
var aðili þess máls. Héraðsdómur var því ómerktur og umræddri
kröfu vísað frá héraðsdómi. 177
- Héraðsdómur leitaði ekki sátta um dómkröfur aðilja í máli, sem
rekið var fyrir sjó- og verzlunardómi, sbr. 4. tölulið 2. mgr. 5.
gr. laga nr. 85/1936. Meðferð málsins frá þeim tíma, er sátta
bar að leita, og dómur í héraði voru því ómerkt. 181
- Í eftirriti stefnu til héraðsdóms, sem stefnuvottar afhentu stefnda,
var ekki greindur dagur eða stund, er málið skyldi þingfest.
Þar sem eftirritinu var svo áfátt, sbr. 3. mgr. 96. gr. laga nr.
85/1936, og stefndi sótti ekki þing í héraði, voru meðferð málsins
og dómur í héraði ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi sam-
kvæmt kröfu hans. 359, 553, 555, 557
- Fógeti ræddi ekki sérstaklega í lögtaksúrskurði í útsvarsmáli þá

varnarástæðu gerðarþola, að niðurjöfnunarnefnd hefði brostið heimild til álagningar veltuútsvars. En þar sem hann hafði tekið afstöðu til útsvarsálagningarinnar í heild með hliðsjón af 4. gr. laga nr. 66/1945, þá þótti ekki alveg næg ástæða til að ómerkja úrskurðinn.	391
Úrskurður héraðsdóms varðandi framlagningu skjala var kærður til Hæstaréttar. Við athugun kæruatriða komu í ljós slíkir megin-gallar á málalímbúnaði og málflutningi stefnanda í héraði, að hinn kærði úrskurður og öll meðferð málsins í héraði voru ó-merkt.	399
Í dómi í barnsfaðernismáli á hendur M tók héraðsdómari ekki til úrlausnar, hver áhrif á úrslit málsins ætti að hafa sá framburður N, að hann hefði haft samfarir við barnsmóður á sennilegum getnaðartíma barnsins. Héraðsdómur var því ómerktur.	493
Fógeti gætti ekki réttra reglna um framkvæmd lögtaks. Lögtaks-gerðin var því ómerkt.	508
Úrskurður gerðardóms um bætur vegna vanefnda á námssamningi ómerktur, þar sem gerðardómsmenn höfðu ekki gætt löglegra sjónarmiða við ákvörðun bótanna.	596
Héraðsdómari tók að nokkru til greina kröfu, sem stefndi í héraði hafði uppi til skuldajafnaðar. Hæstiréttur taldi kröfu þessa hins vegar svo vanreifaða, að dómur yrði að svo stöddu ekki á hana lagður. Var héraðsdómurinn því ómerktur, að því er kröfu þessa varðaði, og henni vísað frá héraðsdómi.	664

b) Opinber mál.

Héraðsdómari lét í ljós ótvíræða skoðun á sekt manna, sem sakaðir voru um brot gegn lögum nr. 112/1941 um lax- og silungsveiði. Rannsókn, sem dómariinn síðar framkvæmdi, og dómur hans í málinu voru því ómerkt.	523
--	-----

Opinber mál. Sbr. ákæra, dómara, mat og skoðun, sönnun, vitni. Héraðsdómari gerir grein fyrir drætti á meðferð opinbers máls. ...	8, 29, 190, 270, 283, 425, 532, 545, 652
Tveir menn sóttir til refsingar, en héraðsdómi áfrýjað, einungis að því er annan þeirra varðar.	37
Ákærði sýknaður í héraði og skaðabótakröfu á hendur honum vísað frá dómi, sbr. 3. mgr. 146. gr. laga nr. 27/1951.	99
Óhæfilegur dráttur varð á rannsókn máls út af bifreiðarslysi, sem mannsbani hlaut af, og eigi var rannsóknin svo rækileg sem skyldi. Hæstiréttur vítti héraðsdómarann af þessu efni.	128
Héraðsdómari lagði ekki dóm á öll þau atriði, sem rannsókn máls, er höfðað var til refsingar samkvæmt XIV. kafla laga nr. 19/1940, hafði tekið til. Af hálfu ákærvaldsins var því lýst fyrir Hæstarétti, að það krefðist ekki dóms um fleiri sakaratriði en	

- dæmd höfðu verið í héraði. Þau atriði ein voru því tekin til úrlausnar í Hæstarétti, sbr. lögjöfnun frá 115. gr. laga nr. 27/1951. 132
- Upphlaup varð við Alþingishúsið, er Alþingi var að störfum, og gerðu upphlaupsmenn árás á Alþingi og varnir þess. Að lokinni rannsókn á atburðum þessum var refsímál höfðað gegn 24 mönnum. Athafnir þær, sem menn þessir voru sóttir til sakar fyrir, stóðu í svo nánú sambandi við upphlaupið, að málasmag þetta var fullkomlega heimilt. 190
- Á dómþingi, þar sem fram fór rannsókn opinbers máls, voru meiðandi ummæli um héraðsdómarann færð til bókar. Hæstiréttur taldi þetta aðfinnsluvert. 270
- Í héraði voru þrír menn dæmdir til refsingar, en málinu áfrýjað, einungis að því er einn þeirra varðaði. 283
- Rannsókn á ýmsum brotum í sambandi við rekstur veitingahúss var ófullkomin. Vitni, sem um málið gátu borið, voru ekki kvödd fyrir dóm, og önnur vitni voru ekki eiðfest. 283
- Togaraskipstjóri var kærður fyrir ólöglegar botnvörpuveiðar í landhelgi. Héraðsdómari lét undan falla að kveðja samdómsmenn til setu í dómi, þegar er rannsókn málsins hófst. 303
- Tveir sérfróðir samdómsmenn kvaddir til þess ásamt héraðsdómara að fara með og dæma mál á hendur skipstjóra, sem sakaður var um brot gegn fiskveiðalöggjöfnni, sbr. 3. mgr. 5. gr. laga nr. 27/1951. 303, 490, 537, 586, 590
- Forstöðumaður Stýrimannaskólans í Reykjavík framkvæmir athugun á staðarákvörðunum varðskipsforingja, áður en mál á hendur skipstjóra, sem sætti ákæru um brot gegn fiskveiðalöggjöfnni, var flutt fyrir Hæstarétti. 303, 317, 490, 537, 586, 590
- Í rannsókn á banaslysi var kona ein spurð fyrir dómi um vitneskju ungrar kjördóttur hennar um sakaratriði. Fundið var að því, að skýrsla var ekki tekin af stúlkubarninu sjálfu. 306
- Eldsvoði varð í togara, og var einn af vélstjórum skipsins, sem haft hafði umsjón með fyllingu oliugeyma þess, er eldurinn kom upp, ákærður um brot gegn XVIII. kafla laga nr. 19/1940 og lögum nr. 41/1930. Fundið var að því, að maður þessi var spurður sem vitni fyrir sjódominum. 311
- Í forsendum héraðsdóms var kveðið á um það, að ákærði hefði brotið refsíákvæði, sem ákæran tók ekki til. Hæstiréttur kvað engin efni vera til að veita úrlausn um það atriði. 311
- Opinbert mál sótt og varið í héraði, sbr. 130.—136. gr. laga nr. 27/1951. 311, 348
- Ákærða var dæmd refsing fyrir verknað, sem lýst var í ákæruskjali, enda þótt viðeigandi refsiboðs væri þar ekki getið, sbr. 118. gr. laga nr. 27/1951. 348
- Mál til upptöku eigna vegna brota á landslögum fara að hætti opinberra mála, sbr. 6. tölulið 2. gr. laga nr. 27/1951. Sliku máli var

Því vísað frá bæjarþingi.	388
Í þjófnaðarmáli lágu engar skýrslur fyrir um verðmæti þýfis.	420
Héraðsdómari lét að mestu leyti nægja rannsókn lögreglumanna í þjófnaðarmáli í stað þess að prófa sakaratriði sjálfstætt, sbr. 73., 75. og 77. gr. laga nr. 27/1951.	452
Rannsókn á skaðabótakröfu, sem höfð var uppi í opinberu máli, var áfátt, sbr. 145. gr. laga nr. 27/1951.	452, 559
Héraðsdómari vittur fyrir drátt á máli.	462
Verjandi í héraði kærði ákvæði héraðsdóms um málsvarnarlaun. En þar sem kæruleyfi var eigi lagt fram í Hæstarétti, var málinu vísað frá, sbr. 4. tölulið 171. gr. laga nr. 27/1951.	479
Héraðsdómari hafði tekið þá afstöðu til sakarefnis, að honum bar að vikja sæti. Þar sem hann gerði það ekki, voru héraðsdómur og meðferð málsins frá þeim tíma, er dómariinn varð vanhæfur til að fara með það, ómerkt.	523

Opinberir starfsmenn. Sjá dómara, lögreglumenn, stjórnsýslumenn.

Orlof.

Iðnnema dæmt kaup fyrir einn orlofsdag, sem hann var vanhaldinn um.	71
Iðnnema ber ekki orlofsfé af kaupum fyrir eftirvinnu og helgidagavinnu, sbr. a-lið 1. gr. laga nr. 16/1943 og 2. mgr. 9. gr. laga nr. 100/1938.	71

Rán.

Aðfaranótt hins 13. nóvember 1951 hittu A og B, sem verið höfðu að drykkju, C, er einnig var við skál, í samkomuhúsi við Skólavörðustíg í Reykjavík. A og B mæltust til þess, að C legði fram fé til áfengisкупа. Kveða þeir hann hafa tekið því fálega, en getið þess, að eigi skorti hann fé, og því til sönnunar sýnt þeim í veski sitt, þar sem þeir sáu 500 króna seðil. Að frumkvæði A ákváðu þeir A og B nú að lokka C á afvikinn stað og ræna hann. Urðu menn þessir síðan allir samferða frá samkomuhúsinu, og beindu þeir A og B förinni á Skúlagötu og þar inn í port að húsabaki. Er hér var komið, lagði B bragð á C, felldi hann til jarðar og barði hann í rot. A veittist þá einnig að C og veitti honum höfuðhögg, eftir að hann var í rot fallinn. Því næst tók B peningaveski C úr vasa hans og úr því peninga alla, samtals kr. 1900.00. Þeir A og B fóru síðan af vettvangi án þess að skeyta um afdrif C, sem enn var meðvitundarlaus. Ránsfénu eyddu þeir síðan í sameiginlegt slark. C hafði hlotið nokkur meiðsl af völdum ránsmannanna, en raknaði þó úr rotinu og komst hjálparlaust heim til sín um nóttina. Þeim A og B var fyrir rán þetta, sem varðaði við 252. gr. laga nr. 19/1940, og

fleiri afbrot í einu og sama máli dæmd refsing, A fangelsi 3 ár og B fangelsi 2 ár og 6 mánuði. Þeir voru og sviptir réttindum samkvæmt 3. mgr. 68. gr. laga nr. 19/1940. 348

Rangar skýrslur.

Lögreglumaður framkvæmdi leit í leigubifreið og fann þar 5 brennivinsflöskur. Bifreiðarstjórinn skýrði lögreglunni svo frá, að 3 af flöskum þessum hefði hann keypt fyrir bróður sinn, sem kannaðist við það, en ekki urðu þeir bræður samsaga um, hvernig greiðslu kaupverðsins hefði verið háttað. Hinar flöskurnar kvað bifreiðarstjórinn farþega, sem voru nýfarnir úr bifreiðinni, eiga. Fyrir lögreglunni bar farþegunum saman um, að þeir hefðu ekki skilið neitt áfengi eftir í bifreiðinni eða í vörzlu bifreiðarstjórans. Tveir farþeganna, 16 ára piltar, lýstu því hins vegar fyrir dómi, að þeir hefðu átt umræddar tvær vínflöskur, en tóku þann framburð síðan aftur og játuðu, að hafa borið þetta ranglega samkvæmt beiðni bifreiðarstjórans. Bifreiðarstjórinn viðurkenndi hlutdeild sína í ljúgvitni farþeganna og kvaðst nú sjálfur eiga áfengi þetta, sem hann hefði ætlað til eigin neyzlu. Bifreiðarstjóranum var dæmd refsing samkvæmt 142. gr. sbr. 22. gr. laga nr. 19/1940 og 16. sbr. 36. gr. laga nr. 33/1935, sbr. lög nr. 47/1951. 498

Refsingar.

1. Einstök refsiverð verk og refsíakvæði.

Bygging skúrs þrátt fyrir synjun Fjárhagsráðs um fjárfestingarleyfi varðar við 5. sbr. 22. gr. laga nr. 70/1947 og 7. og 11. sbr. 39. gr. reglugerðar nr. 82/1947. 8

Bifreiðarstjóri virti ekki umferðarljós á gatnamótum og var dæmd refsing samkvæmt 5. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 28. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930. 29

Vörubifreið rann aftur á bak þaðan, sem bifreiðarstjórinn hafði farið frá henni, og varð kona milli bifreiðarpallsins og steinveggs. Lemstraðist konan þar til ólífis. Bifreiðarstjórinn hafði ekki gert fullnægjandi ráðstafanir til varnar því, að bifreiðin færi af stað sjálfkrafa eða af mannavöldum og var með því gáleysi sínu valdur að slysinu. Honum var því dæmd refsing samkvæmt 2. tölulið 5. gr. reglugerðar nr. 72/1937, 1. mgr. 27. og 31. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 215. gr. laga nr. 19/1940. 32

Bifreiðarstjóri fór frá bifreið sinni og missti um stund sjónar af henni á götu í þéttbýlu íbúðarhverfi, þar sem þess var að vænta, að börn væru að leik. Síðan fór hann rakleitt í bifreiðina og ók á brott án þess áður að ganga úr skugga um, að börn væru ekki svo nálægt, að hætta gæti stafað af. Er bifreiðin fór af

- stað, varð eins og hálfis árs barn fyrir öðru afturhjóli hennar og beið bana. Bifreiðarstjóranum, sem talinn var samvaldur að slysi þessu, var dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941 og 215. gr. laga nr. 19/1940. Þá var honum metið það til vangæzlu og refsingar samkvæmt 1. mgr. 27. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, að hann stöðvaði ekki bifreiðina og fór út úr henni til aðgæzlu, er hann varð þess var, að eitthvað varð fyrir hjóli bifreiðarinnar. 99
- A fékk eiginkonu sinni B stjórn bifreiðar, en sat sjálfur hjá henni í framsætinu. A hafði ökuleyfi bifreiðarstjóra, en eigi heimild til kennslu bifreiðaraksturs. B hafði fengið nokkra tilsögn í akstri, en eigi rétt til bifreiðarstjórnar. Er B ætlaði að aka framhjá fótgangandi vegfaranda hægra megin við hann, vék vegfarandinn einnig til hægri. Varð hann milli bifreiðarinnar og staurs þar í götujaðrinum og beið bana. B átti vegna gálauks aksturs sök á slysinu, en eins og á stóð varð þó við það að miða, að háttsemi vegfarandans hefði að nokkru verið orsök þess. B var dæmd refsing samkvæmt 20., 21. og 1. mgr. 27. gr. laga nr. 23/1941, sbr. 38. gr. þeirra laga og 2. gr. laga nr. 49/1948, að því er varðaði 21. gr. laga nr. 23/1941, 2. gr. og 3. mgr. 4. gr. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 215. gr. laga nr. 19/1940. A var dæmd refsing samkvæmt öllum sömu lagaákvæðum, sbr. 22. gr. laga nr. 19/1940, og 22. gr. laga nr. 23/1941. 128
- Embættismanni dæmd refsing samkvæmt 128. gr. laga nr. 19/1940 fyrir að fara fram á og taka án heimildar þóknun til sjálfs sín af lánum, er að ákvörðun ráðherra voru veitt úr sjóði, sem var í gæzlu embættismannsins. 132
- Refsing dæmt manni fyrir þjófnað og ölvun samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940 og 18. gr. laga nr. 33/1935. 171
- Upphlaup varð við Alþingishúsið, er þingið var að störfum. Gerðu upphlaupsmenn árásir á Alþingi og löggæzlumenn, er voru því til varnar. Var öryggi og starfsfriði þingsins og þar með sjálfræði þess hætta búin af árásum þessum. Þátttakendum í upphlaupinu var því dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 100. gr. laga nr. 19/1940 og 107. gr. sömu laga samkvæmt löggjöfnun, sbr. ýmist 1. eða 2. mgr. 22. gr. eftir sök hvers eins. 190
- Framangreindu upphlaupi var lokið, en margmenni enn á vettvangi og lögreglumenn til varnar Alþingishúsinu, er A, sem kom að vífandi, greip reiðhjól, kastaði því í þinghúsið og braut rúðu. Háttarni þetta var talið fela í sér hótun um ofbeldi gegn vörnum Alþingis, og var A dæmd refsing samkvæmt 106. gr. laga nr. 19/1940. 190
- Um sama leyti og A framdið verknað þann, er að framan er lýst, kastaði B steini að Alþingishúsinu, og lenti hann í vegg þess. B var með sömu rökum og greind voru um háttarni A einnig

dæmd refsing samkvæmt 106. gr. laga nr. 19/1940.	190
Ræða um hátalara án leyfis lögreglufirvalda til mannfjöldans við Alþingishúsið umrætt skipti varðaði ræðumann og mann, sem lagði honum til hátalarann, refsingu samkvæmt 1. og 3. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930.	190
Manni dæmd refsing samkvæmt 108. gr. laga nr. 19/1940 fyrir meiðandi ummæli um héraðsdómara.	270
Manni dæmd refsing fyrir þjófnað samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940.	273
A ók vörubifreið inn í sund á milli tveggja íbúðarhúsa, þar sem vænta mátti barna að leik. Eins og hálfis árs barn varð fyrir bifreiðinni í húsasundinu og beið bana. Aðstaða A og staðhættir voru þannig, að hann gat hvorki séð barnið né akbrautina umhverfis það, áður en hann ók inn í sunðið eða á leið inn í það. Þar sem A, þó svo stæði á, lét undan falla að athuga, hvort aksturinn væri hættulaus, og fara út úr bifreiðinni í því skyni, ef þess var þörf, var hann talinn samvaldur að slysinu og honum dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 215. gr. laga nr. 19/1940.	279
Erlendum ríkisborgara dæmd refsing samkvæmt 6. sbr. 9. gr. laga nr. 39/1951 fyrir, án atvinnuleyfis, að veita forstöðu rekstri veitingahúss.	283
Veitingahús var starfrækt, án þess að veitingaleyfis hefði verið aflað til rekstrar þess. A, sem var aðalráðamaður um rekstur veitingahússins, var því dæmd refsing samkvæmt 2. gr. sbr. 1. mgr. 15. gr. laga nr. 21/1926.	283
A, sem annaðist rekstur veitingahúss án veitingaleyfis, veitti áfengi milli kl. 4 og 7 á laugardögum og sunnudögum svo og eftir lögboðinn lokunartíma veitingahúsa. Af þessu efni var honum dæmd refsing eftir 32. gr. laga nr. 33/1935 samkvæmt lögjöfnun.	283
A, sem annaðist veitingarekstur án veitingaleyfis, lét áfengi af hendi til brotthafnar úr veitingahúsinu og neyzlu utan þess. Honum var dæmd refsing eftir 32. gr. laga nr. 33/1935 samkvæmt lögjöfnun.	283
A, sem annaðist rekstur veitingahúss, veitti gestum aðgang að skemmtunum þar eftir lögboðinn lokunartíma. Þetta varðaði hann refsingu samkvæmt 79. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930.	283
Togaraskipstjóra dæmd refsing samkvæmt 1. sbr. 3. gr. laga nr. 5/1920, sbr. lög nr. 5/1951 og lög nr. 4/1924, fyrir botnvörpuveiðar í landhelgi.	303
Manni dæmd refsing fyrir skirlífisbrot samkvæmt 1. mgr. 200. gr. laga nr. 19/1940.	344
A og B lokkuðu mann á afvikinn stað á vetrarnóttu, börðu hann þar	

i rot, rændu hann fé og skildu hann eftir á vettvangi án þess að skeyta um afdrif hans. Þeim var dæmd refsing samkvæmt 252. gr. laga nr. 19/1940.	348
Manni dæmd refsing fyrir þjófnað samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940.	348
Drukinn maður lét bifreið renna án atbeina vélarinnar um götur í kaupstað og var dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 21. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935, 2. mgr. 4. gr. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 1. mgr. 23. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941.	348
Drukinn maður ók bifreið og olli árekstri. Honum var dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 21. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935 og 1. mgr. 23. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941 og 2. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941.	348
Drukinn maður ók bifreið og var dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 21. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935 og 1. mgr. 23. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941.	348
A dæmd refsing samkvæmt 246. gr. laga nr. 19/1940 fyrir að slá eign sinni á bifreiðarfelgu, er hann hafði fundið.	348
A og B dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 17. gr. sbr. 1. mgr. 37. gr. laga nr. 33/1935 fyrir að neyta áfengis í veitingahúsi, þar sem vínveitingar voru óheimilar.	348
Það var metið A til vanrækslu og refsingar samkvæmt 1. mgr. 27. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941 og 2. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941, að hann gerði ekki tilraun til að afstýra slysi með því að hemla, er hann sá telpur hlaupa í átt til bifreiðar, sem hann ók.	361
Manni dæmd refsing fyrir þjófnað samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940.	420
A varð með gálausum akstri valdur að umferðarslysi, og hlaut fótgangandi vegfarandi líkamsáverka. A var dæmd sekt samkvæmt 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2. gr. og 3. mgr. 4. gr. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 219. gr. laga nr. 19/1940.	425
Bifreið ók á þrjá fótgangandi vegfarendur, sem allir hlutu meiðsl og tveir þeirra mikil lemskur. Bifreiðarstjóranum var dæmd refsing samkvæmt 4. og 5. mgr. 26. gr. og 1. mgr. 27. gr. laga nr. 23/1941 og 219. gr. laga nr. 19/1940	427
Bifreiðarstjóri ók bifreið með of sterkum og háum ljósum. Honum var dæmd refsing samkvæmt 7. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941 og 4. mgr. 6. gr. sbr. 9. gr. reglugerðar nr. 72/1937, sbr. reglugerð nr. 203/1947.	427
Manni dæmd refsing fyrir þjófnað samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940.	452
Árekstur varð milli tveggja bifreiða með þeim afleiðingum, að einn maður slasaðist til bana, en ellefu aðrir hlutu meiðsl, sumir mikil lemskur. Meginorsök slyssins var gálaus akstur annars bifreiðarstjórans, og var honum dæmd refsing samkvæmt 5. mgr. 26. gr., 1. mgr. 27. gr. og 3. mgr. 28. gr. sbr. 38. gr. laga nr.	

23/1941, 2. gr., 3. mgr. 4. gr. og 6. gr. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 svo og 215. og 219. gr. laga nr. 19/1940.	462
Togaraskipstjóra dæmd refsing fyrir ólöglegar botnvörpuveiðar í landhelgi samkvæmt 1. sbr. 3. gr. laga nr. 5/1920, sbr. 1. gr. laga nr. 4/1924 og 1. gr. laga nr. 5/1951.	490
Bifreiðarstjóra dæmd refsing fyrir ólöglega vörzlu áfengis samkvæmt 16. sbr. 36. gr. laga nr. 33/1935, sbr. lög nr. 47/1951, og fyrir hlutdeild í falsvitni samkvæmt 1. mgr. 142. gr. sbr. 1. mgr. 22. gr. laga nr. 19/1940.	498
Ritstjóra dæmd refsing fyrir meinyrði samkvæmt 108. gr. laga nr. 19/1940.	512
Bifreiðarstjóra dæmd refsing fyrir að aka bifreið, er hann var með áfengisáhrifum, samkvæmt 21. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935 og 1. mgr. 23. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, sbr. 2. gr. laga nr. 6/1951.	532
Tveimur mönnum dæmd refsing fyrir verðlagsbrot samkvæmt 1. mgr. 4. gr. sbr. 3. mgr. 19. gr. laga nr. 35/1950 og 2. mgr. 17. gr. sbr. 2. mgr. 39. gr. reglugerðar nr. 82/1937, sbr. tilkynningu Viðskiptanefndar nr. 37/1947.	545
Árestur varð á gatnamótum milli bifreiða, sem A og B stýrðu, og hlaut B meiðsl. A var dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2. gr. og 3. mgr. 4. gr. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 219. gr. laga nr. 19/1940, en B samkvæmt 26. gr. og 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 2. gr. og 3. mgr. 4. gr. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 46. sbr. 96. gr. lögreglu-samþykktar fyrir Reykjavík nr. 2/1930.	559
Togaraskipstjóra dæmd refsing fyrir ólöglegan umbúnað veiðarfæra í landhelgi samkvæmt 2. gr. laga nr. 5/1920, sbr. lög nr. 5/1951 og lög nr. 4/1924.	586
Flugvél, sem var á leið til landsins, var fyrir mistök flugstjórnarmanna stýrt af rétttri leið með þeim afleiðingum, að hún fórst á Vatnajökli, og hlutu tveir af áhöfninni allmikil meiðsl. Flugstjóra og flugleiðsögumanni var dæmd refsing samkvæmt 4. mgr. 42. gr. laga nr. 32/1929 og 219. gr. laga nr. 19/1940.	604
Bifreiðarstjóra, sem ók bifreið ölvaður og urðu mistök um stjórn bifreiðarinnar, dæmd refsing samkvæmt 21. sbr. 39. gr. laga nr. 33/1935, 4. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 1. mgr. 23. gr. og 1. mgr. 27. gr. laga nr. 23/1941 sbr. 38. gr. sömu laga og lög nr. 6/1951.	625
Bifreiðarstjóri varð með gálausum akstri samvaldur að umferðarslysi, sem mannsbani hlaut af. Honum var dæmd refsing samkvæmt 4. mgr. 26. gr. og 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941, 3. mgr. 4. gr. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941 og 215. gr. laga nr. 19/1940.	652

2. Ákvörðun refsinga.

Með hliðsjón af ýmsum málsbótum ákærða var refsing hans samkvæmt 128. gr. laga nr. 19/1940 ákveðin sekt. 132

Refsing ákveðin með hliðsjón af 2. tölulið 74. gr. laga nr. 19/1940. 190

3. Einstakar refsitategundir og þunnur viðurlög.

a. Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing:

Fjárhæð sektar kr. 1800.00. Varðhald 12 daga.	8
— — — 200.00. — 4 —	29
— — — 3000.00. — 30 —	32
— — — 1000.00. — 10 —	99
— — — 9000.00. — 60 —	132
— — — 2500.00. — 20 —	190
— — — 1500.00. — 12 —	190, 270, 279
— — — 10000.00. — 65 —	283
— — — 75000.00. — 7 mánuði	303
— — — 500.00. — 7 daga	361
— — — 500.00. — 4 —	425
— — — 2000.00. — 15 —	427
— — — 800.00. — 7 —	427
— — — 9000.00. — 2 mánuði	490
— — — 4500.00. — 35 daga	512
— — — 1000.00. — 10 —	532
— — — 2500.00. — 20 —	545
— — — 800.00. — 8 —	559
— — — 200.00. — 3 —	559
— — — 25000.00. — 3 mánuði	586
— — — 4000.00. — 25 daga	604
— — — 1000.00. — 10 —	625
b. Varðhald dæmt.	128, 190, 462, 652
c. Fangelsi dæmt.	171, 190, 273, 344, 348, 420, 452, 498, 604
d. Upptaka eignar dæmd.	303, 490, 498
e. Svípting réttinda samkvæmt 3. mgr. 68. gr. laga nr. 19/1940.	171, 190, 273, 344, 348, 420, 452
f. Svípting réttinda til flugleiðsögu.	604
g. Svípting ökuleyfis og réttar til að öðlast ökuleyfi.	32, 128, 348, 427, 462, 532, 559, 625, 652
h. Ómerking ummæla.	512
i. Sökunaut dæmt að bera kostnað af birtingu dóms.	512
j. Bann gegn kaupum og neyðlu áfengis samkvæmt 1. mgr. 64. gr. laga nr. 19/1940.	171
k. Skilorðsbundinn refsíðómur.	190

Reki.

A hirti rekavið fyrir B, sem var eigandi rekaitaks. A hafði tekið fyrir þenna starfa sinn allan við, sem mannaverk voru á, álnarvið allan og minni svo og helming annars viðar. Hins vegar þótti sannað, að sá samningur hefði verið gildandi með aðiljum, að af hvers kyns viði yfir alin hefði A borið einungis helmingur. Var honum því dæmt að greiða B skaðabætur. 87

Reklamation. Sjá aðgerðaleysisverkanir.**Res judicata. Sjá dómur.****Réttarfar.**

Sjá aðild, aðiljaskýrslur, áfrýjun, ákæra, barnsfaðernismál, blóðrannsókn, dómur og úrskurðir, dómur, dómstólar, eiður, endurupptaka, fjárnám, gerðardómur, gjafsókn, hafning, kærumál, landamerkjadómur, lögbann, lögtak, málasamlag, málflutningsmenn, málflutningur, málshöfðun, málskostnaður, málsmeðferð, mat og skoðun, merkjadómur Reykjavíkur, ómaksbætur, ómerking, opinber mál, réttarfarssektir og vítur, sáttir, sératkvæði, Siglingadómur, sjó- og verzlunardómur, skipti, skjöl, stefna, sönnun, uppboð, úrskurðir, útburðargerðir, útivist aðilja, varnarþing, vettvangsmál, vitni.

Réttarfarssektir og vítur.

Fógeti kvað ekki upp úrskurð, fyrr en mánuði eftir að mál var munnlega flutt. Þessi dráttur var víttur.	16
Héraðsdómari víttur fyrir drátt á rannsókn bifreiðarslyss, sem mannsbani hlaut af, og fyrir, að rannsóknin var ekki svo ræki- leg sem skyldi.	128
Hæstaréttarlögmaður átalinn fyrir að fara með ástæðulausa kæru fyrir Hæstarétti.	156
Rannsókn opinbers máls af hendi dómara ófullkomin og hún átalinn.	452
Héraðsdómari víttur fyrir drátt á meðferð opinbers máls út af um- ferðarslysi, sem mannsbani hlaut af.	462
Átalinn stírfni héraðsdómslögmanns í starfi, og kæra af hans hendi á úrskurði héraðsdóms um endurupptöku máls talin algerlega ó- fyrirsynju.	486
Vítt áfrýjun máls, sem talin var gersamlega ófyrirsynju.	488
Hæstaréttarlögmaður víttur fyrir bersýnilega tilefnislausa kæru. 518, 639	
Sýnt þótti, að málsaðili hefði kært úrskurð héraðsdóms í því einu skyni að tefja mál að óþörfu. Honum var því dæmd sekt sam- kvæmt 3. tölulið 1. mgr. 188. gr. laga nr. 85/1936.	520
Héraðsdómslögmanni dæmd sekt fyrir bersýnilega tilefnislausa kæru samkvæmt löggjöfnun frá 2. tölulið 1. mgr. 188. gr. laga nr. 85/1936.	584

Átalin óviðurkvæmileg ummæli hæstaréttarlögmanns í málflutnings- skjölum í héraði.	596
Héraðsdómslögmaður vittur fyrir bersýnilega tilefnislausu kæru. 641, 643	

Rithöfundaréttur. Sjá höfundaréttur.

Saknæmi.

Bifreiðarslys talið stafa af vangæzlu eða ógætni bifreiðarstjóra. 11, 32, 37, 99, 128, 279, 339, 348, 425, 427, 462, 559, 625, 652	
A ók bifreið sinni yfir vegamót á hóflegum hraða, er önnur bifreið kom á miklum hraða frá hægri og lenti á hægri afturhjólina á bifreið A. Eins og á stöð, varð A ekki metið það til sakar, að honum tókst ekki að afstýra árekstri. Var hann því sýkn dæmd- ur af ákæru um brot á umferðarlöggjöf.	37
Leitt var í ljós, að Mjólkursamsalan í Reykjavík hafði í nokkrum mæli tekið til gerilsneyðingar og sölu frá tveimur mjólkur- búum mjólk, sem þar hafði áður verið hituð nokkuð til rýrn- unar gerlamagni hennar. Síðan hafði mjólkinn verið kæld af nýju, áður en hún var flutt til mjólkurstöðvarinnar í Reykja- vík. Sérfræðingar, sem til var leitað um álit á þessari meðferð mjólkur, töldu hana viðsjárverða. Mjólkurbússtjóranum í Reykjavík var eigi kunnugt, hvort mjólk, sem hann tók við hverju sinni, hafði sætt framangreindri meðferð eða ekki, og eigi varð gengið úr skugga um þetta nema með flóknum og vandasömum rannsóknum. Að svo vöxnu máli var mjólkurbús- stjórinn sýkn dæmdur af ákæru um brot gegn lögum nr. 24/ 1936 og reglugerð nr. 136/1946.	52
A, sem bjó á rekajörð, hirti rekavið fyrir B, sem reka átti fyrir landi þeirrar jarðar. Aðiljar voru ósáttir um hlut A fyrir þetta verk hans, en dæmt var, að A hefði samkvæmt gildandi samn- ingi borið helmingur viður yfir alin af reka B. A hafði gert sinn hlut meiri, og var honum því dæmt að greiða B skaðabætur. ...	87
A rak verzlun í húsi sínu, en B átti samkvæmt samningi aðilja for- kaupsrétt að húsinu ásamt lóð þess. Á ákvað nú að láta af verzl- un og bauð B til kaups umrædda fasteign ásamt vöruleifum sínunum fyrir ákveðið heildarverð. Hins vegar lét A fasteignina ekki fara án vöruleifanna, og er samkomulag tókst eigi um kaupin við B, seldi A eignirnar öðrum aðilja. A taldi hag sín- um bezt borgið með því að selja eignir þessar í einu lagi sama aðilja, og ætla varð, að sú tilhögun skipti allmiklu máli sökum hins nána og eðlilega sambands húss og verzlunar. Þá voru ekki efni til að ætla, að fyrir A hefði vakað að fara í kringum for- kaupsrétt B, heldur einungis hagkvæm ráðstöfun eigna sinna. Að svo vöxnu máli þótti A ekki hafa vanefnt forkaupsréttar- samning aðilja.	114

- Eigi var það brot á neinu ákvæði XIV. kafla laga nr. 19/1940, að útvarpsstjóri lét rýma og afhenda leigusala samkvæmt kröfu hans herbergi, sem Ríkisútvarpið hafði haft á leigu, enda þótt útvarpsráð hefði lýst sig andstætt þessari ráðstöfun. 132
- Samkvæmt tillögu tónlistarráðunauta Ríkisútvarpsins samþykkti útvarpsráð, að leitað yrði samninga við A um að stofna og samæfa strengjakvartett, þar sem hann léki sem aðalmaður. Eftir að útvarpsstjóra hafði verið tilkynnt þetta, réð hann A til starfans og ákvað launakjör hans í samræmi við það, sem til tals hafði komið á fundi útvarpsráðs. Af ýmsum ástæðum reyndist ekki unnt að stofna kvartettinn fyrr en ári síðar, en þar sem það stafaði af atvikum, sem útvarpsstjóri átti enga sök á, og ávallt var von um, að brátt mundi úr rætast, varð útvarpsstjóra eigi metið til sakar, að hann stöðvaði ekki launagreiðslur til A á umræddu tímabili. 132
- Eftir að tónlistarráðunautar Ríkisútvarpsins höfðu tilkynnt, að undirbúningi stofnunar áðurgreinds kvartetts væri lokið, réð útvarpsstjóri samkvæmt tillögu þeirra kvartettsmenn, ákvað kjör þeirra og setti þeim erindisbréf. Var útvarpsráð að sögn formanns ráðsins þegar kunnugt um tilvist kvartettsins, en eigi um starfskjör kvartettsmanna fyrr en síðar, enda bar útvarpsstjóri þau ekki undir útvarpsráð. Ráðningarkjörin voru hins vegar ákveðin samkvæmt tillögum tónlistarráðunautanna, og laun kvartettsmanna voru í samræmi við laun sambærilegra hljóðfæraleikara. Samkvæmt ályktun útvarpsráðs var útvarpsstjóra rétt að ráða umrædda starfsmenn, og voru embættisverk hans í þessu sambandi ekki saknæm, enda þótt talið væri, að hann hefði átt að bera ráðningarkjörin undir útvarpsráð. 132
- Störf framangreindra kvartettsmanna nýttust verr en skyldi, og afköst þeirra urðu minni en gert hafði verið ráð fyrir. En ekkert benti til þess, að vanrækslu útvarpsstjóra væri um það að kenna. 132
- Eigi þótti verða staðhæft, að A, sem um hátalara ávarpaði mannsöfnuð við Alþingishúsið, hefði hlotið að vera ljóst, að orð hans mundu stuðla að árás á þingið, sem var að störfum, enda voru vitni missaga um áhrif þeirra. Hegðun A varðaði því eigi við almenn hegningarlög. 190
- Síðar talaði A öðru sinni til mannfjöldans og skýrði frá úrslitum máls á Alþingi, sem deilur hafði vakið, og lét þess jafnframt getið, að þingmenn tiltekins stjórnámálaflokks væru fangar í þinghúsinu. Þessi ræða hafði æsandi áhrif, enda höfðu menn í upphlaupi þegar veitst að Alþingi. Var A af þessu efni dæmd refsing samkvæmt 100. gr. laga nr. 19/1940 og 107. gr. sömu laga samkvæmt lögjöfnun, sbr. 1. mgr. 22. gr. laganna. 190
- B lagði til hátalara þann, sem A notaði, er hann flutti framan-

greind ávörp. Sönnun brast fyrir því, að B hefði verið ljóst, að A mundi í síðara skiptið tala á þann veg, að upphlaupið magnaðist. Hegðun B varðaði því ekki við almenn hegningarlög.	190
Er A ók bifreið með hóflegum hraða framhjá búðardyrum í kaupstað, sá hann telpur hlaupa út úr búðinni og stefna á bifreið hans. A hélt áfram án þess að hemla, en ein telpan lenti á bifreiðinni og slasaðist til bana. Eigi varð fullyrt, að A hefði tekið að afstýra slysi með því að hemla, en hins vegar metið honum til vanrækslu, að hann reyndi það ekki. Var A því sýkn dæmdur af ákæru um brot gegn 215. gr. laga nr. 19/1940, en dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 27. gr. sbr. 38. gr. laga nr. 23/1941 og 2. sbr. 14. gr. laga nr. 24/1941.	361
A og B seldu og fluttu brott af leigujörð sinni mikið magn af sandi, og var þessi nýting með þeim hætti, að spjöll urðu af. Þóttu þeir af þessum sökum hafa fyrirgert leigurétti sínum.	378
Árekstur varð milli tveggja skipa, og þóttu skipstjórnarmenn beggja skipanna eiga sök á árekstrinum. Eigendum annars skipsins var dæmt að bera 3/4 hluta tjónsins, en eiganda hins skipsins 1/4 hluta þess.	412
Lögreglan fann brennivinsflösku í leigubifreið. Bifreiðarstjórinn gerði grein fyrir áfengi þessu og var sýknaður af ákæru um brot gegn áfengislögum.	423
Í kvikmyndahúsi einu hafði tónlist verið flutt heimildarlaust með kvikmynd og án þess að endurgjald væri innt af hendi fyrir flutninginn. Stjórnarmönnum kvikmyndahússins var þó eigi, eins og á stóð, dæmd refsing samkvæmt 19. gr. laga nr. 13/1905.	457
Í leigubifreið fundust 5 flöskur af áfengi, og var bifreiðarstjóranum dæmd refsing samkvæmt 16. sbr. 36. gr. laga nr. 33/1935, sbr. lög nr. 47/1951.	498
Trésmiðameistari, sem vann að viðgerð á húspaki í Reykjavík, féll af þakinu og slasaðist til bana. Öryggisbúnaði, sem komið hafði verið fyrir á þakinu, var áfátt, og var byggingafélagi, er viðgerðina annaðist, og verkstjóra þess því dæmt að bæta tjón af slysinu að 4/5 hlutum, en að 1/5 hluta var tjónið látið óbætt, þar sem hinn látni þótti ekki hafa gætt fullrar varkárni, er hann fór til starfa á þakinu án þess að kvarta undan öryggiskorti.	577
Mistök flugstjórnarmanna talin orsök þess, að flugvél var stýrt af réttri leið með þeim afleiðingum, að hún fórst.	604
Veitingamanni var vítalaus ráðning 15 ára pilts til náms í framreiðslu, enda hafði Iðnfræðsluráð staðfest námssamninginn, og gátu ákvæði 2. mgr. 19. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930, sem banna unglingum, yngri en 16 ára, dvöl í veitingahúsum, engu breytt í þessu efni.	622

Sameign.

Annar sameigandi fasteignar krafðist þess, að sameigninni yrði slit-ið með sölu eignarinnar á opinberu uppboði. Kröfu þessari var hrundið með úrskurði uppboðsréttarins, en honum var að fengnu áfrýjunarleyfi skotið til Hæstaréttar. En þar sem áfrýj-unarleyfi hafði verið veitt, eftir að frestur samkvæmt 2. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949 var liðinn, var málinu vísað frá Hæsta-rétti. 162

Samningar. Sjá enn fremur ábúð, forkaupsréttur, húsaleiga, skaðabætur, vinnusamningar.

Stjórn Fiskimálasjóðs ákvað hinn 26. apríl 1948 að lána h/f Í til ishússbyggingar kr. 50000.00, er greiðast skyldu af tekjum sjóðs-ins árið 1949, og var lánveiting þessi síðar samþykkt af ráð-herra. Samkvæmt beiðni h/f Í lofaði sjóðstjórnin með bréfi til Sjóváttryggingarfélags Íslands 24. september 1948 að greiða því félagi, þegar umrædd fjárhæð kæmi til útborgunar, kr. 25000.00, og á grundvelli þessa loforðs lánaði Sjóváttryggingarfélagið h/f Í síðan sömu fjárhæð. Á árinu 1949 komst h/f Í í fjárprot. Höfðu þá engar greiðslur farið fram samkvæmt samkomulagi aðilja úr Fiskimálasjóði, og að svo vöxnu máli neitaði sjóðstjórnin að greiða Sjóváttryggingarfélaginu umræddar kr. 25000.00. En þar sem sjóðstjórnin hafði lofað greiðslu umræddrar fjárhæðar og hér var einungis um að tefla form lögmætrar lánveitingar, var sjóðnum dæmt að greiða. 5

Hlutafélag og nemandi voru bundin af ákvæðum samnings, sem þau höfðu gert um vélvirkjanám og staðfestur var af lögreglu-stjóra og iðnaðarfulltrúum, enda varð ekki séð, að staðfesting samningsins af hendi iðnaðarfulltrúanna hefði verið andstæð lögum. Kröfu nemandans um hærri laun en greind voru í náms-samningnum var því hrundið. 71

A auglýsti hús í Grafarnesi til sölu, og síðast í maímánuði 1948 leit-aði B eftir kaupum á húsinu. Urðu aðiljar ásáttir um kaupin, og hinn 2. júní s. á., kl. 11 f. h., fóru þeir saman til fasteigna-sala í Reykjavík og fólu honum að rita kaupsamning, er þeir máttu vitja kl. 3 þann dag. Virðist A hafa viljað undirrita samn-inginn þá þegar, og atvik málsins þóttu styðja þá staðhæfingu hans, að hann hefði viljað ráða kaupunum til lykta fyrir 4. júní, en þann dag að morgni hafði hann ráðið för sína úr Reykjavík. Samningur aðilja varð ekki undirritaður 2. júní, enda var B vant 5000 króna, sem greiða skyldi við undirritun og hann hugð-ist taka að láni. Að kvöldi hins 3. júní hittust aðiljar, og bauð B þá fram til lúkningar umræddri útborgun bankaávisun, sem innstæða var þá ekki fyrir, en A hafnaði því greiðslutilboði. Síðar sama kvöld fór B í hús eitt, þar sem hann kveður A hafa

- lofað að koma til fundar við sig. Kveðst B þá hafa haft samningsgreiðsluna með sér, en þar sem A kom ekki, varð hún ekki innt af hendi. A, sem neitar að hafa lofað að koma til fundar við B á umræddum stað og tíma, fór úr bænum morguninn eftir, og hinn 5. júní seldi hann öðrum aðilja húseignina. Talið var, að fullnaðarsamningar hefðu ekki tekizt með A og B um kaup hússins. 80
- Ábúandi jarðar A hirti rekavið fyrir B, sem átti reka fyrir landi þeirrar jarðar, en þá greindi á um það, hvern hlut viðarins A átti að hafa fyrir það verk sitt. Talið var, að sá samningur hefði gilt með aðiljum, að A skyldi fá í sinn hlut helming viðar yfir alin af reka B. Þar sem A hafði dregið sér meira af við þessum, var honum dæmt að greiða B skaðabætur. 87
- A tók að sér ásamt hljómsveit sinni að flytja tónlist, er tekin var á hljómplötu á vegum B. En eigi voru leiddar sönnur að því, að samningur hefði tekizt með aðiljum um margföldun og sölu hljómplötunnar, og var því staðfest lögbann, er lagt hafði verið við sölu hennar samkvæmt kröfu A. 167
- Með bréfi borgarstjóra Reykjavíkur var A gefinn kostur á að fá keypta tilgreinda lóðarspildu, enda næðist samkomulag um greiðslur vegna skipulagsbreytinga á þeim slóðum. Jafnframt var þess getið, að bæjarverkfræðingi hefði verið falið að hefja þegar samningaumleitanir um endurgjald fyrir lóðina. Ekki varð séð, að A hefði innan hæfilegs frests leitað fullnaðarsamninga um lóðarkaupin, og eigi voru af hendi A færðar sönnur að því, að borgarstjóri hefði samþykkt frestun á samningum um það efni. Umrætt tilboð um sölu lóðarinnar var því úr gildi fallið, er stjórnvöld Reykjavíkurbæjar síðar heimiluðu öðrum aðilja afnot lóðarinnar. 185
- A réðst til prentnáms, og skyldi námstími hans vera 4 ár í prentsmiðju. Jafnframt skyldi hann stunda iðnskólanám 4 vetur, en því námi lauk hann á þremur vetrum. Starfstími A í prentsmiðju skyldi vera 48 stundir á viku, en 42 stundir þann tíma, sem hann sækti iðnskólann. Er náminu þar var lokið, vann hann fullan vinnutíma, 48 stundir á viku, í prentsmiðjunni. Þar sem ætla varð, að vikukaup A samkvæmt námssamningi hefði verið við það miðað, að starfstími hans yrði aðeins 42 stundir á viku allan þann tíma, sem venjulegt er, að prentnemar stundi iðnskólanám, var prentsmiðjunni dæmt að greiða honum kaup fyrir vinnuaukann. 368
- Hluthafar h/f D sem seljendur og h/f Dj og sex einstaklingar sem kaupendur gerðu hinn 9. apríl 1941 með sér samning, þar sem seljendur eru taldir selja kaupendum öll hlutabréf í h/f D, 75 að tölu, þar af h/f Dj 69 hlutabréf, en hverjum einstaklinganna eitt hlutabréf. Hlutabréfunum skyldu fylgja eignarumráð ein-

- ungis einnar eignar h/f D, sildarverksmiðju nokkurrar, en aðrar eignir félagsins svo og allar skuldir þess voru kaupum aðilja óviðkomandi. Andvirði allra hlutabréfanna var greitt úr sjóði h/f Dj, sem taldi þau eign sína í bókum sínum. Einstaklingarnir létu hlutabréfanna hins vegar ekki getið í skattaframtölum sínum. Talið var, að h/f D hefði leystst upp, er áðurgreindur samningur var gerður, og h/f Dj þá raunverulega keypt umrædda sildarverksmiðju. Rekstur verksmiðjunnar var því eftir þann tíma einn þáttur í atvinnurekstri h/f Dj. 416
- Atvinnurekandi, sem skrifaði ásamt iðnmeistara undir námssamning, var við samninginn bundinn. 596
- Iðnfræðsluráð staðfestir samning, sem gerður var um nám 15 ára pilts í framreiðslu. 622
- Konu heimilað að rifta afsali, sem eiginmaður hennar hafði gert um fasteign án samþykkis hennar, enda bjuggu þau hjónin á eigninni, sbr. 20. gr. laga nr. 20/1923. 629
- A og B, eigendur v/b N, sömdu í janúarmánuði 1949 við þá C og D um, að hinir siðargreindu keyptu bátinn. Kaupverð var ákveðið og greiðsluskilmálar þess. Samið var uppkast að afsali svo og að skuldabréfi fyrir hluta kaupverðsins, sem kaupendur áttu að fá greiðslufrest á. Eigi varð þó úr, að skjöl þessi væru undirrituð, en þeir C og D inntu af hendi peningagreiðslu, sem áskilin hafði verið. Tóku þeir síðan við bátnum og hófu útgerð hans. Er leki kom að bátnum í febrúarmánuði 1949, létu C og D gera við hann á sinn kostnað og höfðu hann síðan í förum þar til í nóvember s. á. Talið var, að C og D hefðu með þessu hátterni sínu skuldbundið sig til að standa við kaupin. 664
- Bókaútfandir og rithöfundur sömdu um útgáfu tiltekinnar bókar, og var svo ákveðið, að höfundurinn skyldi fá sanngjörn ritlaun, er útfandinn hefði „fengið útgáfukostnaðinn af sölu bókarinnar.“ Eigi tókst útfandanum að færa sönnur að staðhæfingu sinni um; að samningur þessi hefði einnig átt að gilda um aðra bók, sem hann gaf út eftir sama höfund. 683
- Fyrri hluta vetrar 1947 gerðu Sildarverksmiðjur ríkisins og Landsamband islenzkra útvegsmanna með sér samning um sildarflutninga, sem sambandið skyldi sjá um gegn tiltekinni þóknun fyrir afgreiðslustörf. Þá voru í samningi aðilja ákvæði um flutningsgjöld svo og um önnur atriði, er máli skiptu í sambandi við flutningana. Skipið H var látið hefja sildarflutninga á vegum Landssambandsins. Var við það miðað, að eigendum skipsins hefðu verið kunnir fyrrgreindir skilmálar um flutningana, enda var einn af stjórnarmönnum hlutafélags, sem annaðist útgerð skipsins, einnig í stjórn Landssambandsins. Voru skilmálar þessir taldir gilda um flutninga skipsins, þar sem eigi hafði verið leitt í ljós, að um annað hefði verið samið. 686

Samvinnufélög.

Ákvæði 12. gr. laga nr. 22/1950 skýrð þannig, að þann hluta stórnaskatts, sem á er lagður vegna eignar í samvinnufélögum, þar með talin stofnfjáreign, geti ríkissjóður innheimt einungis hjá félögunum sjálfum, enda verði að ætla, að löggjafinn hafi viljað láta samvinnufélög taka nokkurn þátt í greiðslu stórnaskatts.	434
---	-----

Sáttir.

Héraðsdómur lét undan falla að leita sátta í máli, sem rekið var fyrir sjó- og verzlunardómi, sbr. 4. tölulið 2. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936. Héraðsdómur og meðferð máls í héraði frá þeim tíma, er sátta bar að leita, voru því ómerkt.	181
---	-----

Sératkvæði.

Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í skaðabótamáli.	11
Tveir dómenda Hæstaréttar greiða sératkvæði um málskostnað. ..	103
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í opinberu máli út af bifreiðarslysi, sem mannsbani hlaut af.	128
Tveir dómenda Hæstaréttar greiða sératkvæði í opinberu máli út af broti í opinberu starfi.	132
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í máli til slita á sam-eign.	162
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í opinberu máli út af skírlífisbroti.	344
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í skaðabótamáli út af árekstri skipa.	412
Tveir dómendur Hæstaréttar greiða sératkvæði í máli til ákvörðunar stórnaskatti.	434
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í opinberu máli út af umferðarslysi.	648

Siglingadómur.

Ákæra um brot gegn XVIII. kafla laga nr. 19/1940 og sjómannalög-um nr. 41/1930.	311
--	-----

Siglingar.

Sjá árekstur skipa, björgun, farmsamningar, fiskveiðabrot, sjóveð.

Sjó- og verzlunardómur.

Mál til heimtu farmgjalds.	25
Mál varðandi stofnun hlutafélags. Sáttar var ekki leitað í málinu, sbr. 4. tölulið 2. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936. Héraðsdómur og meðferð máls frá þeim tíma, er sátta skyldi leita, voru því ómerkt.	181

Mál til greiðslu bóta samkvæmt reglum nr. 13/1945. Stefndi kom ekki fyrir dóm í héraði, enda kvað hann sér hafa verið ókunnugt um þingfestingu málsins, þar sem þingfestingardagur og stund hefðu ekki verið greind í eftirriti því af stefnu, sem stefnuvottar afhentu honum. Sakir þessara annmarka á mála-tilbúnaði, sbr. 3. mgr. 96. gr. laga nr. 85/1936, voru meðferð málsins og dómur í héraði ómerkt og málinu vísað frá héraðs-dómi.	359, 553, 555, 557
Mál til heimtu bjarglauna.	370
Skaðabótamál út af árekstri skipa.	412
Skaðabótamál vegna spjalla á veiðarfærum.	467
Skipstjóri krefst bóta vegna ráðningarslita.	470
Skaðabóta krafizt vegna galla á seldri vöru.	503
Ágreiningur um kaup á vélbát.	664
Ágreiningur um flutningsgjald.	686

Sjóveð.

Fjárnám dæmt til tryggingar sjókröfum í ýmsum munum, sem verið höfðu í skipi, er sjóveðréttur í því stofnaðist.	16
Sjóveð dæmt til tryggingar bjarglaunum.	370
Sjóveð dæmt til tryggingar skaðabótum vegna spjalla á veiðarfærum.	467
Sjóveð til tryggingar kröfum skipstjóra vegna ráðningarslita.	470

Skaðabætur.

a) Vegna vanefnda á samningum o. fl.

A gerðist aðili að samningi um afnot húsnæðis til rekstrar veitinga-húss. Síðar kom í ljós, að heimild stjórnvalda brast til slíkra nota húsnæðisins. En þar sem A hafði ekki veitingaleyfi og því engan rétt til þess að reka veitingastarfsemi, sbr. 2. og 7. gr. laga nr. 21/1926, var honum synjað bóta vegna atvinnumissis af þessum sökum.	328
Útgerðarfélagi dæmt að greiða skipstjóra bætur vegna fyrirvara-lausrar uppsagnar á ráðningarsamningi.	470
Heildverzlunin A í Reykjavík seldi verzlunarfyrirtækinu B í Kaupmannahöfn 1000 kvenpeysur. B kvað peysurnar hafa reynzt gallaðar og eigi í samræmi við sýnishorn, sem kaupin höfðu verið miðuð við. Krafðist B því skaðabóta úr hendi A og studdi kröfu sína m. a. við matsgerð dómkvadds manns. En þar sem A hafði ekki verið veitt færi á að gæta hagsmuna sinna í sambandi við framkvæmd matsgerðarinnar og gallar á peysunum voru ekki sannaðir með öðrum hætti, var krafa B um skaða-bætur ekki tekin til greina.	503
A og B seldu C dráttarvél ásamt fylgitækjum herra verði en heimilt var samkvæmt verðlagsákvæðum. Var þeim dæmt að endur-	

greiða C þá fjárhæð, sem þeir höfðu ólöglega af honum tekið. . .	545
Úrskurður gerðardóms um bætur vegna vanefnda á námssamningi felldur úr gildi, þar sem gerðardómsmenn höfðu ekki gætt löglegra sjónarmiða við ákvörðun bótanna.	596
Eigandi skips, sem annaðist flutning sildar, bar samkvæmt samningi ábyrgð á rýrnun, er á sildinni varð í flutningunum. Honum voru dæmdar bætur, vegna þess að rýrnunin hafði verið ofreiknuð.	686

b) *Utan samninga.*

Árekstur varð milli bifreiða A og B á gatnamótum í Reykjavík. A þótti ekki hafa virt umferðarrétt B, sem komið hafði frá vinstri. B hafði hins vegar ekki gætt fyllstu varúðar, er hann ók inn á gatnamótin, þar sem staðhættir voru þannig, að hann mátti sjá til ferða A. A var dæmt að bera 3/4 hluta af tjóni því, sem af árekstrinum hlaut, en B 1/4 hluta.	11
A, sem bjó á rekajörð, hirti rekavið fyrir B, sem átti rekaitak fyrir landi þeirrar jarðar, og skyldi A fyrir verk sitt fá nokkurn hluta viðarins. A dró sér stærri hlut en talið var, að efni hefðu verið til samkvæmt samningi aðilja, og var honum af þeim sökum dæmt að greiða skaðabætur.	87
A var hafður í gæzluvarðhaldi rúman mánuð í sambandi við rannsókn þjófnaðarmáls, en eigi leiddi rannsóknin til höfðunar refsismáls gegn honum af því efni. Gögnum máls var hins vegar svo háttað, að kröfu A um bætur vegna gæzluvarðhaldsins var hrundið.	103
A krafði eiganda vörubifreiðar fébóta vegna meiðsla, sem hann hlaut við fall af palli bifreiðarinnar. Ósannað var, að ökumaður bifreiðarinnar hefði leyft A far með bifreiðinni umrætt skipti eða haft vitneskju um, að hann hafði tekið sér far með henni. Þá var ekki hnekkt þeirri skýrslu ökumannsins, að hann hefði annazt umræddan akstur í greiðaskyni án nokkurs endurgjalds. Fébótakrafa A varð því ekki reist á ákvæðum 1. mgr. 34. gr. laga nr. 23/1941, sbr. 2. mgr. sömu lagagreinar. Krafa A á hendur bifreiðareigandanum átti eigi heldur stoð í öðrum réttarreglum, þar sem ökumaðurinn var ekki í þjónustu bifreiðareigandans, er atburður þessi gerðist. Í héraði hafði eiganda bifreiðarinnar verið dæmt að bæta A tjón hans að 1/3 hluta. A áfrýjaði málinu, en þar sem því var ekki gagnáfrýjað, varð við héraðsdóminn að sitja.	276
A ók oliuflutningabifreið að húsi við Laugateig í Reykjavík í þeim erindum að losa olíu í oliugeyma hússins. Hann þurfti að aka aftur á bak inn um hlið á lóðargirðingunni. Fór hann því út úr bifreiðinni til athugunar á aðstæðum, og kveðst hann þá ekki hafa séð til mannaferða. Síðan ók hann bifreiðinni aftur á bak	

- og því næst nokkuð áfram til þess að fá bifreiðina í þá stöðu, að hægt væri að aka henni inn um hliðið. Er hér var komið, leit A yfir götuna og sá þá, að litill drengur lá á götunni, þar sem bifreiðin hafði farið um, og voru fætur hans í hjólförum bifreiðarinnar. Drengurinn, sem var 5 ára að aldri, gat litla grein gert fyrir atvikum að slysinu, en kvaðst hafa orðið fyrir bifreiðinni, er henni var ekið aftur á bak. Engin vitni önnur voru að atburðum þessum. Drengurinn hlaut mikið lemskur, og varanleg örorka hans vegna slyssins var metin 100%. Sýnt þótti, að A hefði ekið ógætilega, en eigi var í ljós leitt, að drengurinn hefði átt nokkra sök á slysinu. Eiganda bifreiðarinnar var því dæmt að bæta tjón drengsins að fullu. 339
- Tveimur mönnum dæmt að endurgreiða fé, sem þeir höfðu rænt, svo og fébætur hinum rænda fyrir fataspjöll og óþægindi. 348
- Er e/s S sigldi með hægri ferð inn Siglufjarðarhöfn, var v/s Sv siglt frá bryggju aftur á bak þvert á stefnu S. Um leið og Sv fór frá bryggjunni, gaf það þrjú hljóðmerki, sem S svaraði með einu hljóðmerki án þess að breyta stefnu. Árekstur varð milli skipanna með þeim hætti, að stefni S kom á stjórnborðsbóg Sv, er laskaðist nokkuð. Stjórnandi Sv var talinn eiga meginsök á árekstrinum, sem þó varð að nokkru rakin til vangæzlu af hendi skipstjórnarmanna á S. Samkvæmt þessu var eiganda Sv dæmt að bera tjón það, sem af árekstrinum hlaut, að 3/4 hlutum, en eiganda S að 1/4 hluta. 412
- Manni, sem sekur var um þjófnað, dæmt að greiða skaðabætur. Rannsókn á kröfum, sem fram komu um skaðabætur, var ófullkomin af hendi héraðsdómara, og var að því fundið. 452
- Skip sigldi svo nálægt sildarnót frá öðru skipi, að skipsskrúfan lenti í nóttinni og olli skemmdum á henni. Eigendum skipsins var dæmt að bæta tjón, sem af þessu hlaut. 467
- Trésmiðameistari vann að viðgerð á húsbaki. Hann féll af þakinu og lemstraðist til bana. Meginorsök slyssins var sú, að öryggisbúnaði á þakinu var áfátt. Hins vegar þótti trésmiðameistarinn hafa sýnt nokkra óvarkárni, er hann fór til starfa á þakinu án þess að kvarta undan öryggisskortinum. Byggingarfélagi, sem annaðist viðgerðina, og verkstjóra þess var dæmt in solidum að bæta ekkju og syni hins látna trésmiðameistara 4/5 hluta tjóns þeirra vegna fráfalls hans. Eigandi hússins var hins vegar sýknaður af kröfum þeirra, þar sem hann mátti treysta því, að byggingarfélagið, sem hafði sérkunnáttumenn í þjónustu sinni, gætti fulls öryggis við framkvæmd verksins. 577

Skattar og gjöld.

a) Til bæjar- og sveitarfélaga.

Sú aðferð niðurfjöfnunarnefndar að taka tillit til viðskiptaveltu

fyrirtækis við útsvarsálagningu talin hafa stoð í 3. tölulið 4. gr. laga nr. 66/1945.	391
Niðurfjöfnunarnefnd hafði ákveðið útsvar innan réttra valdmarka, og var því ekki á færi dómstóla að hrinda álagningunni né lækka útsvarið.	391
Fógeti gætti ekki réttra reglna um framkvæmd lögtaks til tryggingar útsvarsskuld. Var lögtaksgerðin því ómerkt	508

b) Stóreignaskattur.

12. gr. laga nr. 22/1950 skýrð þannig, að sá hluti stóreignaskatts, sem á er lagður vegna eignar í hlutafélögum og samvinnufélögum, þar með talin hlutafjár- og stofnfjáreign, verði einungis innheimtur hjá félögum sjálfum.	434
--	-----

c) Söluskattur.

Störf hæstaréttarlögmans þóttu eigi verða talin sala á þjónustu í merkingu 22. gr. laga nr. 100/1948, og bar honum því ekki að greiða söluskatt samkvæmt nefndum lögum.	572
Bókaútfefandi, sem hafði smásöluleyfi, seldi bækur sínar að nokkru beint til kaupenda frá skrifstofu sinni, en að öðru leyti í umsýslusölu í bókaverzlunum. Þessi sala var talin smásala í merkingu 1. mgr. 22. gr. laga nr. 100/1948, og bar því að greiða af henni 2% í söluskatt.	634

d) Tekjuskattur.

Hinn 9. apríl 1941 gerðu hluthafar h/f D sem seljendur og h/f Dj og sex einstaklingar sem kaupendur með sér samning, þar sem seljendur eru taldir selja kaupendum öll hlutabréf í h/f D, 75 að tölu, þar af h/f Dj 69 hlutabréf, en hverjum einstaklinganna eitt hlutabréf. Hlutabréfunum fylgdu eignarumráð einungis einnar eignar h/f D, sildarverksmiðju nokkurrar, en aðrar eignir félagsins svo og allar skuldir þess skyldu vera kaupum aðilja óviðkomandi. Leitt var í ljós, að h/f Dj hafði greitt andvirði allra hlutabréfanna úr sjóði sínum og taldi þau eign sína í bókum sínum. Einstaklingarnir létu hlutabréfanna hins vegar ekki getið í skattaframtölum sínum. Talið var, að h/f D hefði leystst upp, er áðurgreindur samningur var gerður, og h/f Dj raunverulega keypt umrædda sildarverksmiðju. Rekstur verksmiðjunnar var því eftir þann tíma einn þáttur í atvinnurekstri h/f Dj, og var því félagi dæmt að greiða skatta samkvæmt því.	416
--	-----

Skilorðsbundnir dómar.

Sjö mönnum dæmt skilorðsbundið fangelsi fyrir brot gegn 1. mgr. 100. gr. laga nr. 19/1940 og 107. gr. sömu laga samkvæmt lögjöfnun.	190
--	-----

Manni dæmt skilorðsbundið varðhald fyrir brot gegn 106. gr. laga nr. 19/1940.	190
Manni dæmd skilorðsbundin sekt fyrir brot gegn 106. gr. laga nr. 19/1940.	190

Skip. Sjá áreksstur skipa, björgun, farmsamningar, fiskveiðabrot, sjóveð.

Skipti.

Hjón gerðu með sér kaupmála, er þau gengu að eigast, þess efnis að 10000 króna bankainnstæða skyldi vera séreign konunnar svo og arður af fé þessu og munir, sem fyrir það kynnu að koma. Fjárhæð þessari var síðar varið til kaupa á fasteign, sem seljandi afsalaði konunni, enda var eignin síðan á skattframtölum og annars, er tilefni gafst, talin séreign konunnar. Þá kvað konan bræður sína hafa lánað sér til húskaupanna kr. 5000.00, en eigi minntist maðurinn þess, að hann hefði lagt fé fram til þeirra. Er búi hjónanna var skipt vegna skilnaðar þeirra, var umrædd fasteign gegn andmælum mannsins dæmd séreign konunnar.	41
Hinn 2. október 1950 andaðist D, og voru erfingjar hans börn hans Þ og S. Samkvæmt kröfu S 16. maí 1951 var bú D tekið til opinberra skipta, og hinn 29. s. m. fór fram uppskrift á eignum þess. Aðaleign búsin reyndist vera húseign ein í Reykjavík. Þ lýsti því við uppskriftina, að hún mundi krefjast endurmats á jarðeign, er S hafði fengið afhenta sem fyrirframgreiðslu upp í arf. Á skiptafundi hinn 12. september 1951 krafðist S þess, að eignir búsin, þ. á m. nefnd húseign, yrðu seldar á opinberu uppboði. Þ andmælti sölunni að svo stöddu og krafðist þess, að henni yrði frestað, unz séð væri, hvaða verði umrædd jarðeign yrði metin dánarbúinu. Með dómi Hæstaréttar 17. október 1951 var krafa Þ um frestun á sölu húseignarinnar tekin til greina, enda yrði af hendi Þ leitað dómsúrlausnar án tafar um það, hvaða verð skyldi lagt til grundvallar við skiptin, að því er jarðeignina varðaði. Hinn 20. júní 1952 ákvað skiptarétturinn með úrskurði samkvæmt kröfu S, að húseignin skyldi seld þá þegar, enda hafði Þ þá enn eigi hafizt handa um að fá dómsúrlausn um fyrrgreint atriði. Hæstiréttur staðfesti úrskurðinn.	394
Krafa af hendi rafmagnsveitu kaupstaðar um endurgjald fyrir selt rafmagn nýtur ekki forgangs í þrotabúi samkvæmt b-lið 83. gr. laga nr. 3/1878.	661

Skírlífisbrot.

Stúlka, sem fædd er 22. apríl 1936, ól barn hinn 2. október 1950. Föður barnsins lýsti hún húsbónda sinn, sem þá var 51 árs að aldri. Hann gekkst við faðerninu og kvað samfarir hans og

stúlkunnar hafa hafizt haustið 1949. Hún hafi þá verið mjög þroskuð líkamlega, en honum hins vegar kunnugt um aldur hennar. Héraðslæknir vottaði, að við barnsburðinn hefði stúlkan verið orðin óvenjulega þroskuð eftir aldri. Manninum var samkvæmt 1. mgr. 200. gr. laga nr. 19/1940 dæmt fangelsi 4 mánuði. Samkvæmt 3. mgr. 68. gr. sömu laga var hann og sviptur kosningarrétti og kjörgengi. 344

Skjöl.

Málflutningsmanni synjað um að leggja skjal fram við munnlegan flutning máls, enda mátti hann flytja munnlega fram það af efni skjalsins, sem máli kunni að skipta. 61

Hæstaréttarlögmaður vittur fyrir að leggja fram í héraði skjöl, sem höfðu að geyma ósæmileg ummæli. 596

Skuldamál.

Stjórn Fiskimálasjóðs lofaði h/f Í láni til íshúsbyggingar og að greiða nokkurn hluta lánsfjárhæðarinnar, þegar hún kæmi til útborgunar, til A, sem á þeim grundvelli veitti h/f Í sömu fjárhæð að láni. Áður en lánsfjárhæðin væri greidd úr Fiskimálasjóði, varð h/f Í gjaldþrota, og neitaði sjóðstjórnin að svo vöxnu máli að greiða umrædda fjárhæð til A. Sjóðnum var þó dæmt að greiða fjárhæðina, enda hafði hér einungis verið um að tefla sérstakt form lánveitingar, sem sjóðstjórninni var heimil að lögum. 5

Hrundið kröfu iðnnema um frekari kaupgreiðslu en gert var ráð fyrir í löglegum námssamningi. 71

Krafa iðnnema um orlofsfé af kaupí fyrir helgidagavinnu og eftirvinnu ekki tekin til greina. 71

Iðnnema dæmt kaup fyrir orlofsdag, sem hann var vanhaldinn um. 71

A hafði hirt meira í sinn hlut af rekavið B en honum bar fyrir hirðingu hans og björgun. Var honum því dæmt að greiða B skaðabætur. 87

Útgefandi eigin víxils sýknaður af kröfu um greiðslu víxilsins, þar sem sá, er greiðslu krafðist, sannaði ekki rétt sinn til víxilsins. 158

Víxilskuldarar dæmdir til greiðslu víxils. 357

Starfstími iðnnema var almennt 48 stundir á viku, en 42 stundir þann tíma, sem hann sótti iðnskóla. Nú lauk nemandinn iðnskólanámi vetri fyrr en ætlað hafði verið, og síðasta námsárið vann hann því jafnan 48 stundir viku hverja. Talið var, að kaup nemandans hefði verið við það miðað, að skólanám hans tæki eðlilegan tíma. Var krafa nemandans um greiðslu fyrir vinnuaukann auk umsamins nemandakaups því tekin til greina. 368

Samþykkjandi víxils dæmdur til að greiða víxilfjárhæðina. 488

Seljandi vöru dæmdur til að endurgreiða kaupanda ofreiknaðan um-

búðakostnað.	503
Atvinurekanda dæmt að greiða nemanda, sem hann hafði haldið, vangreiddar sjúkrabætur, sjúkrasamlagsiðgjöld og tryggingargjöld.	596
Skuld við rafmagnsveitu kaupstaðar fyrir rafmagn nýtur ekki forgangs í protabúi samkvæmt b-lið 83. gr. laga nr. 3/1878	661
Bókaútfefanda dæmt að greiða höfundu ritlaun fyrir tvær bækur.	683
Veturinn 1947 gerðu Sildarverksmiðjur ríkisins samning við Landsamband íslenskra útvegsmanna um flutning sildar frá Reykjavík til Siglufjarðar. Var í samningi þessum m. a. ákveðið flutningsgjald fyrir hvert mál sildar, þ. e. 150 litra, svo og að þeir, sem flutninginn önnuðust, skyldu bera ábyrgð á rýrnun, sem á sildinni yrði í flutningunum. Eigendur skipsins H, sem tók þátt í flutningum þessum, voru taldir bundnir af ákvæðum greinds samnings, og var því hrundið kröfu þeirra um greiðslu farmgjalds umfram það, sem samningurinn veitti efni til. Hins vegar var þeim dæmd nokkur greiðsla úr hendi sildarverksmiðjanna, vegna þess að rýrnun sildar á vegum þeirra hefði verið ofreiknuð.	686

Stefna. Stefnaþing. Sbr. ákæra.

Í áfrýjunarstefnu var einungis krafist ómerkingar héraðsdóms. Áfrýjandi kvað þetta hafa orðið af mistökum, því tilætlunin hefði verið að áfrýja til breytinga, ef ómerkingarkrafan yrði ekki tekin til greina. Af hálfu stefnda var því lýst, að honum hefði verið ljós vilji áfrýjanda í þessu efni. Að svo vöxnu máli þótti mega dæma efni málsins í Hæstarétti.	25
A, sem dæmdur hafði verið til greiðslu fjárhæðar í héraði, án þess að hann hefði komið fyrir dóm, áfrýjaði málinu og krafðist ómerkingar og frávisunar frá héraðsdómi. A kvaðst ekki hafa vitað, hvenær mál þetta skyldi þingfest í héraði, enda hefði dagur og stund þingfestingar eigi verið greind í stefnueftirriti, sem stefnuvottar afhentu honum, sbr. 3. mgr. 96. gr. laga nr. 85/1936. Að svo vöxnu máli voru kröfur A teknar til greina. ...	359, 553, 555, 557

Stjórnarskráin.

Skattastefna laga nr. 22/1950 eigi talin mismuna skattþegnum svo, að hún brjóti í bága við 67. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944. Stóreignaskattur varð því ekki felldur niður af þeim sökum.	434
---	-----

Stjórnsýsla. Stjórnsýslumenn.

Útvarpsstjóri lét þrátt fyrir andstæða ályktun útvarpsráðs samkvæmt kröfu leigusala rýma og afhenda herbergi, sem Ríkisútvarpið hafði á leigu til afnota fyrir formann útvarpsráðs. Eigi var	
--	--

- þetta verk útvarpsstjóra talið saknæmt samkvæmt neinu ákvæði XIV. kafla laga nr. 19/1940. 132
- Útvarpsstjóri réð samkvæmt ályktun útvarpsráðs tónlistarmann til þess að koma á fót og veita forstöðu hljómsveit, er starfa skyldi á vegum Ríkisútvarpsins. Eigi fyrr en ári síðar reyndist unnt að stofna hljómsveitina. En eins og á stóð, varð útvarpsstjóra ekki metið það til sakar, að launagreiðslur til forstöðumannsins voru ekki stöðvaðar. 132
- Samkvæmt sömu ályktun útvarpsráðs og að fengnum tillögum tónlistarráðunauta Ríkisútvarpsins réð útvarpsstjóri síðan þrjá tónlistarmenn auk forstöðumannsins til starfa í hljómsveitinni og ákvað laun þeirra og starfskjör. Ráðning þessi var ekki saknæm samkvæmt ákvæðum XIV. kafla laga nr. 19/1940, enda þótt réttara hefði verið að bera hana undir útvarpsráð. 132
- Ýmsir annmarkar urðu á starfi umræddra tónlistarmanna, og urðu afköst þeirra minni en til var ætlað. Ekkert kom fram, er benti til þess, að vanrækslu útvarpsstjóra væri um að kenna. 132
- Útvarpsstjóri taldi sig hafa mikla aukavinnu í sambandi við umsjón og gæzlu Framkvæmdasjóðs ríkisútvarpsins og vanhaldinn af að fá ekki sérstaka þóknun fyrir þau störf sín. Hann leitaði þó ekki til menntamálaráðherra um að fá slíka þóknun með löglegum hætti, en fór á fund fjármálaráðherra og hreyfði málinu við hann. Síðan fór útvarpsstjóri fram á og tók sér til handa 2% lántökugjald af nokkrum lánum, sem að ákvörðun menntamálaráðherra voru veitt úr sjóðnum. Fjármálaráðherra og útvarpsstjóra bar á milli um samtal þeirra. Eigi taldi útvarpsstjóri í orðum ráðherrans hafa falizt „embættislega“ heimild til töku umræddra ómakslauna, en hins vegar öryggi fyrir því, að hann mundi ekki af því efni sæta gagnrýni endurskoðenda ríkisins. Tilmæli útvarpsstjóra um þessi ómakslaun og taka þeirra varðaði við 128. gr. laga nr. 19/1940. 132
- Borgarstjóri Reykjavíkur veitti A þess kost að kaupa tiltekna lóð í Reykjavík, enda næðist samkomulag um kjör kaupsins. A leitaði ekki fullnaðarsamninga um kaup þessi innan hæfilegs frests, og eigi tókst honum að færa sönnur að því, að borgarstjóri hefði samþykkt frestun samninga um þetta efni. Tilboð borgarstjóra var því úr gildi fallið, er stjórnvöld Reykjavíkur síðar ráðstöfuðu lóðinni til annars aðilja. 185
- Upphlaup varð við Alþingishúsið, og gerðu upphlaupsmenn árásir á Alþingi, er var að störfum, og varnir þess. Í viðureign sinni við árásarmenn beittu lögreglumenn kylvum og síðar einnig tárugasi. Nær samtímis því, að gasi var beitt, var tilkynnt einu sinni áskorun lögreglustjórnarinnar til mannfjöldans um að rýma Austurvöll, en þessi tilkynning mun lítt hafa heyrzt sökum háreysti og vegna þess, að hátalari, sem notaður var, var ekki í

- fullkomnu lagi. Hæstiréttur kvað það miður farið, að eigi var skorað á mannsöfnuðinn að sundrast, áður en lögregluaðgerðir hófust. En ekki urðu aðgerðir lögreglunnar fyrir þá sök ólög-
mætar, þar sem þær voru framkvæmdar til varnar gegn upp-
hlaupsmönnum, sem höfðu þegar hafið árásir á Alþingi og varn-
ir þess. 190
- Sex lögreglumenn hlutu allmikil meiðsl í framangreindu upphlaupi.
Einn þeirra lemstraðist hættulega. Auk þess fengu margir aðrir
lögreglumenn áverka, aðallega af steinkasti. Eigi var í ljós leitt,
hverjir voru valdir að áverkum þessum og meiðslum. 190
- Samkvæmt skýrslu varðskipsforingja, sem lögð var til grundvallar
ákæru á hendur togaraskipstjóra um ólöglegar veiðir í land-
helgi, hafði togarí ákærða verið 0.5 sjómílu innan landhelgis-
línu, er varðskipið kom að honum. Skólastjóri Stýrimannaskól-
ans framkvæmdi athugun á staðarákvörðun varðskipsforingjans,
sem byggð var á láréttri hornmælingu og áttavitamiðun, og
lýsti álitinu sínu á öryggi hennar. Niðurstaða skólastjórans var
sú, að svo mikil skekkja kynni að vera á miðun varðskipsins,
að togarinn gæti hafa verið á landhelgislínunni eða utan við
hana, er varðskipið kom að honum. Að svo vöxnu máli var
ákærði sýkn dæmdur. 317
- Stefnuvottar afhenda stefnda í héraði eftirrit stefnu, sem var áfátt
að því leyti, að þingfestingardagur og stund voru eigi greind,
sbr. 3. mgr. 96. gr. laga nr. 85/1936. 359, 553, 555, 557
- Vegamálastjóri afsalaði landeiganda til eignar og umráða vegar-
spotta, sem áður hafði verið hluti þjóðveggar. Er landeigandi
hóf að rjúfa veginn, fékk A, sem átti íbúðarhús og atvinnufyrir-
tækis við veginn, lagt lögðann við því verki. Kröfur A um stað-
festingu lögbannsins voru til greina teknar með skirskotun til
almennra lagaraka svo og 40. gr. laga nr. 34/1947 og 11. gr.
laga nr. 66/1913, sbr. 16. gr. laga nr. 24/1952. 375
- Bæjarstjórn Akureyrar lét taka vatn til vatnsveitu kaupstaðarins
í landi A. Fyrir vatnstökuna, jarðrask í því sambandi o. fl.
krafðist A því næst fébóta úr sjóði kaupstaðarins og höfðaði
mál fyrir dómstólum til heimtu þeirra. Slíkar skaðabætur ber
að ákveða með matsgerð samkvæmt ákvæðum vatnalaga. Var
málinu því vísað frá dómi. 385
- Niðurföfnunarnefnd er heimilt að taka tillit til viðskiptaveltu fyr-
irtækis við álagningu útsvars, sbr. 3. tölulið 4. gr. laga nr.
66/1945. 391
- Eigi á færi dómstóla að hrinda álagningu eða lækka fjárhæð út-
svars, sem niðurföfnunarnefnd hafði ákveðið innan réttra vald-
marka. 391
- Skattayfirvöld talin hafa farið að lögum við mat á lausafé til stór-
eignaskatts, sbr. 12. gr. laga nr. 22/1950 og c-lið 19. gr. laga nr.

6/1935.	434
Ritstjóra dæmd refsing í opinberu máli fyrir meiðyrði um lögreglu og lögreglustjórn Reykjavíkur.	512
Lögreglumenn eigi taldir hafa gætt nægilegra öryggisráðstafana um mann, sem fannst meðvitundarlaus á almannafæri.	512
Varðskip veitti eftirför togurunum A og B, sem það taldi í landhelgi að botnvörpuveiðum. Togaði A nær landi, en B nokkru utar. Meðan á eftirförinni stóð, var dufl sett í sjó frá varðskipinu. Samkvæmt eiðfestum samhljóða framburði fjögurra varðskipsmanna var duflið sett í kjölfar togara. En eins og á stóð, þótti ekki sannað, að duflið hefði verið sett í kjölfar togarans B. Skipstjóri B var því sýkn dæmdur af ákæru um brot gegn landhelgislöggjöfinni, enda var sök hans ekki sönnuð með öðrum hætti.	537
Togaraskipstjóri var af varðskipsforingja sakaður um botnvörpuveiðar í landhelgi. En þar sem tókustaður togarans varð ekki með öruggri vissu ráðinn af mælingum varðskipsforingjans og sök var eigi með öðrum hætti sönnuð á hendur skipstjóranum, var hann sýkn dæmdur.	590

Svipting réttinda.

Sjá atvinnuréttindi, bifreiðar, borgararéttindi, refsingar.

Sönnun. Sönnunarbyrði.

Sbr. aðiljaskýrslur, blóðrannsókn, mat og skoðun, vitni.

a) Einkamál.

Í aprilmánuði 1948 tók h/f Eimskipafélag Íslands að sér fiskflutning til útlanda fyrir F, og samkvæmt því var hinn 10. s. m. 2283 kössum af þorskflokum skipað um borð í eitt skipa félagsins til útflutnings. En daginn eftir strandaði skipið og reyndist ófært til að halda áfram ferð sinni til útlanda. Farmskírteini hafði ekki verið gefið út, er skipstjóri veitti farminum viðtöku, en hinn 14. apríl var það gefið út. Hafði farmskírteinið þá að geyma ákvæðið: All freights are payable, ship lost or not lost. Þá var skipseigandi og í farmskírteininu undanþeginn ábyrgð á mistökum skipstjórnamanna. F neitaði að greiða farmgjaldið, og bar fyrir sig hvort tveggja, að hann væri óbundinn af áðurgreindu ákvæði um greiðslu þess, sem honum hefði ekki verið kunnugt, svo og, að stjórnendur skipsins hefðu átt sök á strandi þess. Í ljós var leitt, að í fyrri skiptum aðilja hafði það tíðkast, að farmskírteini væru gefin út eftirá og að efni til samhljóða umræddu farmskírteini. Við það var því miðað, að nefnt farmskírteini væri í samræmi við samning aðilja, og samkvæmt því var F dæmt að greiða farmgjaldið.

Er hjón gengu að eigast, var í kaupmála þeirra ákvæðið, að 10000

- króna bankainnstæða skyldi vera séreign konunnar. Þessari fjárhæð var síðan varið til kaupa húseignar, sem seljandi afsalaði konunni, en hún kvað bræður sína auk þess hafa lánað sér 5000 krónur til greiðslu upp í kaupverðið. Maðurinn minntist þess hins vegar ekki, að hann hefði sjálfur lagt fram fé til húsakaupanna, en hann hafði á skattframtölum og annars, er tilefni gafst, talið húseignina séreign konunnar. Samkvæmt þessu var húseignin samkvæmt kröfu konunnar gegn andmælum mannsins talin séreign hennar, er búi þeirra var skipt vegna skilnaðar þeirra. 41
- Samkomulag hafði tekizt um, að A keypti húseign B. Á þeim grundvelli var skráður kaupsamningur aðilja, sem skyldi undirritaður, er A innti af hendi tilskilda útborgun. A hafði eigi þegar handbært fé til þessarar greiðslu, en bauð síðar fram í þessu skyni innstæðulausa bankaávisun, sem B hafnaði. Atvik málsins studdu þá staðhæfingu B, að hann hefði viljað ráða kaupunum til lykta fyrir tiltekinn tíma. A tókst ekki innan þess frests að lúka fyrstu greiðslu kaupverðsins, án þess að sannað væri, að B ætti sök á því. Talið var, eins og gögnum málsins var háttað, að fullnaðarsamningar hefðu eigi komizt á með aðiljum um kaup hússins. 80
- Eigandi rekaitaks A kvað B, sem bjó á rekajörðinni, samkvæmt samningi hafa átt að fá fyrir að hirða rekann allan við álnarlangan og smærri svo og helming stærri víðar. B hafði hins vegar hirt í sinn hlut af rekanum allan við, sem mannaverk sáust á (mannvirkjavið). B tókst ekki að sanna heimild sína til þessa, hvorki samkvæmt samningi aðilja né framkvæmd í skiptum þeirra. 87
- A var hafður í gæzluvarðhaldi, er háð var rannsókni á peningabjórnaði. B hafði í fyrstu játað á sig þjófnað þenna, en síðar breytt framburði sínum á þá lund, að hann hefði úr hendi A tekið við fjárhæð, sem hann taldi hafa verið hluta þeirra peninga, sem stolið hafði verið. A neitaði, að hann hefði átt nokkurn hlut að þjófnaðinum, og var hann ekki sóttur til refsingar af hálfu ákærvaldsins. Hann höfðaði síðan mál á hendur ríkissjóði til fébóta fyrir gæzluvarðhaldið. Þó eigi væri að treysta skýrslu B um sakaratriði, þóttu önnur gögn málsins eiga að leiða til sýknu ríkissjóðs af kröfum A. 103
- A höfðaði mál til greiðslu víxils, sem gefinn hafði verið út til bankaútibús á Ísafirði. Ekkert framsal var ritað á víxlinn, og þar sem A tókst ekki á annan hátt að sanna rétt sinn til hans, var krafa útgefanda víxilsins um sýknu tekin til greina. 158
- A flutti ásamt hljómsveit sinni tónlist, sem tekin var á hljómplötu á vegum B. B lét síðan fullgera hljómplötuna og margfalda, enda kvað hann A hafa samþykkt sölu hennar og dreifingu

- gegn 50 aura þóknun af hverri plötu. Þessu neitaði A, og tókst B ekki að færa sönnur að því, að með aðiljum hefðu tekizt samningar um þetta efni. 167
- Borgarstjóri Reykjavíkur bauð A til kaups lóðarspildu nokkra, enda tækjust samningar um greiðslu kostnaðar vegna skipulagsbreytingar á þeim slóðum, og tjáði A jafnframt, að bæjarverfræðingi hefði verið falið að annast samninga um endurgjald fyrir spilduna. Ekki varð séð, að B hefði innan hæfilegs frests leitað fullnaðarsamninga um þessi kaup, og eigi tókst honum að færa sönnur að þeirri staðhæfingu sinni, að samkomulag hefði orðið með borgarstjóra og honum um að fresta samningum um þetta efni. A hafði því týnt rétti sínum samkvæmt tilboðinu. 185
- A, sem fallið hafði af palli vörubifreiðar og meiðzt, krafði eiganda bifreiðarinnar fébóta vegna tjóns síns. Að sögn ökumanns bifreiðarinnar annaðist hann aksturinn í greiðaskyni, án þess að nokkurt gjald kæmi fyrir, og hvorki kvaðst hann hafa leyft A far með bifreiðinni né haft vitneskju um, að hann tók sér far með henni. Þessari skýrslu ökumannsins var ekki hnekk, og hafði krafa A því ekki stoð í ákvæðum 1. mgr. 34. gr. laga nr. 23/1941, sbr. 2. mgr. sömu greinar. Eigi varð krafan heldur reist á öðrum réttarreglum, enda var ökumaðurinn ekki í þjónustu bifreiðareigandans, er slysið vildi til. 276
- A lögfræðingur, sem ekki hafði öðlazzt réttindi héraðsdómslögmanns, höfðaði fyrir hönd nafngreinds manns mál í héraði, en stefndi vefengdi umboð hans til að fara með málið. A lagði fram reikning, undirritaðan af umbjóðanda sínum, og siðar lýsti héraðsdómslögmaður einn því fyrir dómi, að A færi með málið sem fulltrúi hans og á hans ábyrgð. Voru þessi gögn gild metin fyrir heimild A til að fara með málið. 301
- Hinn 9. desember 1950 byggði sýslumaður A út af þjóðjörð. Jörð þessi er sjálfstætt lögbýli, og fór um byggingu hennar eftir ákvæðum VIII. kafla laga nr. 116/1943. Kvaðst sýslumaður árið 1945 hafa heimilað A afnot jarðarinnar einungis til bráðabirgða eða þangað til hún yrði byggð lögum samkvæmt, án þess að skriflegur samningur væri gerður. Þá taldi hann nýtingu jarðarinnar af hendi A hafa verið með þeim hætti, að úthyggingu ætti að varða. A staðhæfði hins vegar, að hann hefði fengið jörðina til fastrar ábúðar, enda þótt byggingarbréf hefði ekki verið gefið út sér til handa. A hafði aldrei flutt búferlum á umrædda jörð, heldur nytjað hana frá eignarjörð sinni. Slík nýting var ekki leiguliðaábúð að lögum, sbr. VIII. kafla laga nr. 116/1943 og 19. og 25. gr. laga nr. 87/1933, og var uppsögn hennar heimil með þeim hætti, sem að framan greinir. Krafa sýslumanns um niðurfellingu afnotaréttar A var því þegar af þessari

ástæðu tekin til greina.	322
Vörubifreið var ekið aftur á bak á götu í kaupstað á því svæði götunnar, sem ætlað er fótgangandi vegfarendum. Drengur, 5 ára að aldri, varð þá fyrir bifreiðinni og hlaut mikið lemskur. Talið var, að bifreiðarstjórinn hefði ekið gálauslega. Hins vegar var ekki í ljós leitt, að hegðun drengsins hefði að neinu leyti verið orsök slyssins. Eiganda bifreiðarinnar var því dæmt að bæta tjón hans að fullu.	339
Sannað var, m. a. með skoðunargerð dómkvaddra manna, að nýting jarðar hafði verið með þeim hætti, að leigutakar hefðu fyrirgert leigurétti sínum.	378
Með vætti skipverja v/b V og öðrum gögnum þótti sannað, að spjöll á veiðarfærum þess skips hefðu orðið af völdum e/s E.	467
Stefndi í héraði, sem eigi kom fyrir dóm, er mál var þingfest, sannar lögmæt forföll.	486
Skoðunar- og matsgerð eigi talin veita örugga sönnun fyrir því, að seld vara hefði verið gölluð og ósamningshæf, þar sem seljanda hafði ekki verið veitt færi á að hafa fyrirsvarsmann af sinni hendi viðstaddan framkvæmd hennar.	503
Kaupendur vélbáts töldu leynda galla hafa verið á bátnum, er þeir keyptu hann. Þetta var ekki talið sannað, enda hafði hvorki verið leitað álits kunnáttumanna um þetta efni né menn, sem framkvæmt höfðu viðgerð á bátnum, um það spurðir.	664

b) *Opnber mál.*

Skýrsla lögreglumanns eigi gegn neitun ákærða næg sönnun þess, að bifreið hefði staðið tiltekinn tíma óhreyfð á götu í Reykjavík.	29
Með vætti lögreglumanns og annars vitnis var gegn neitun ákærða sannað, að hann hefði ekið gegn rauðu umferðarljósi inn á gatnamót í Reykjavík.	29
Með játningu ákærða og reyndum málsins var sannað, að hann hefði ekki, er hann yfirgaf bifreið sína, gert fullnægjandi ráðstafanir til varnar því, að bifreiðin færi af stað sjálfkrafa eða af völdum aðvífandi manna.	32
A ók bifreið sinni á hóflegum hraða í kaupstað og var kominn yfir mið gatnamót, er önnur bifreið kom með miklum hraða frá hægri. Eigi var sannað, að A ætti nokkra sök á árekstri, sem varð milli bifreiðanna, og var hann því sýkn dæmdur.	37
Í ljós var leitt, að Mjólkursamsalan í Reykjavík hefði tekið við frá mjólkurbúum til gerilsneyðingar og sölu mjólk, sem áður hafði verið hituð og gerlamagn hennar þannig rýrt nokkuð. Sönnur þóttu hins vegar að því leiddar, að mjólkurstöðvarstjóranum hefði ekki verið kunnugt, hvort mjólk, sem hann hverju sinni tók við, hafði sætt slíkri meðferð eða ekki.	52

- Í opinberu máli út af bifreiðarslysi, sem mannsbani hafði hlotizt af, var vættis vitna um aðdraganda slyssins ekki kostur. Varð því að leggja skýrslur ákærðu þar um til grundvallar dómi í málinu. 128
- A hafði í náttstað sínum klæðzt fötum annars manns, en skilið sín fót eftir, og notaði hann fót þessi, unz lögreglan handtók hann. Eigi var tekið mark á skýrslu hans um, að hann hefði ætlað að skila fötunum aftur, og var honum dæmd refsing fyrir þjófnað. 273
- Sannað með vætti vitna, að forstöðumaður veitingahúss hleypti gestum inn í húsið eftir lögboðinn lokunartíma. 283
- Fiskveiðabrot sannað með mælingum varðskipsforingja, en ákærði játaði ekki sök sína. 303
- A hafði leyft B far á vörupalli bifreiðar sinnar. Skömmu síðar fannst B á götu, þar sem bifreiðin hafði ekið um, og var hann lemstraður til ólífis. A kvaðst ekki hafa orðið þess var, er B fór af bifreiðinni. Vitni voru engin að atburðum þessum, og urðu orsakir slyssins því ekki kunnar. Óhappatilviljun eða ógætni B sjálfs gat verið um að kenna. 306
- Sönnur brast fyrir því, að vélstjóri, er annaðist fyllingu oliugeyma skips, ætti sök á eldsvoða, sem þá kom upp í skipinu. Var hann því sýkn dæmdur af ákæru um brot á XVIII. kafla laga nr. 19/1940 og sjómannalögum nr. 41/1940. 311
- Togaraskipstjóri var samkvæmt skýrslu varðskipsforingja sakaður um ólöglegar veiðar í landhelgi. Staðarákvörðun varðskipsforingjans, sem lá til grundvallar ákærinni, byggðist á láréttri hornmælingu og áttavitamiðun. Forstöðumaður Stýrimannaskólans framkvæmdi athugun á staðarákvörðun þessari og lét í ljós það álit, að svo mikil skekkja kynni að hafa verið á áttavitamiðuninni, að togarinn hefði getað verið á landhelgislinunni eða utan við hana á þeim tíma, sem máli skipti. Ákærði var sýkn dæmdur. 317
- Lögreglumenn framkvæmdu leit í leigubifreið og fundu þar eina brennivinsflösku. Bifreiðarstjórinn, sem eigi var undir sérstökum grun um áfengissölu og hafði ekki áður verið sakaður um slíkt brot, kvaðst nokkru áður hafa fengið vinflösku að láni hjá bróður sínum og væri umrædd flaska ætluð honum í staðinn. Bróðir bifreiðarstjórans staðfesti frásögn hans um flöskulánið. Að svo vöxnu máli var bifreiðarstjórinn talinn hafa fært gild rök að því, að hann hefði ekki ætlað til sölu áfengi það, sem hjá honum fannst, sbr. lög nr. 47/1951. 423
- Kona féll á götu í Reykjavík og slasaðist. Með framburði hennar og öðrum gögnum var talið sannað, að slysið hefði hlotizt af gálausem akstri bifreiðar, enda þótt ökumaður hennar staðhæfði, að konan hefði ekki orðið fyrir bifreiðinni. 425
- A ók bifreið að næturlagi aftan á þrjá vegfarendur, sem allir hlutu meiðsl. Áður en slysið varð, kvað A bifreið hafa ekið á móti

- sér með mjög sterkum ljósum, sem hefðu blindað hann, er þau féllu framan í hann. En þar sem hvorki A né aðrir gátu gefið nokkra lýsingu á bifreið þessari, var ekki talið sannað, að um bifreið B hefði verið að tefla, enda þótt leitt væri í ljós, að hún hefði um þetta leyti með ólöglegum ljósabúnaði orðið á leið A. 427
- A játaði á sig innbrot í verzlunarhús og stuld tiltekins magns af vörum. Starfsmenn verzlunarinnar töldu meira hafa horfið af varningi úr verzluninni en A kvað sig hafa haft á brott þaðan, og var framburður þeirra um það efni lagður til grundvallar dómi um skaðabótakröfur á hendur A. 452
- Framburður bifreiðarstjóra, sem valdur var að slysi, um, að bifreiðin hefði ekki látið að stjórn vegna bilunar í stýrisbúnaði hennar, lagður til grundvallar úrlausn sakarefnis. 462
- Fiskveiðabrot sannað með mælingum varðskipsforingja og játningu sökunauts. 490
- Lögreglumaður framkvæmdi leit í leigubifreið og fann í henni 5 flöskur af áfengi. Af áfengi þessu kvað bifreiðarstjórinn bróður sinn eiga 3 flöskur, en farþega, sem verið höfðu í bifreiðinni, 2 flöskur. Bróðir bifreiðarstjórans kvaðst hafa beðið hann að kaupa fyrir sig áfengi, en framburður hans um greiðslu kaupverðsins var á reiki. Farþegar þeir, sem í bifreiðinni höfðu verið, neituðu því í fyrstu, að þeir hefðu átt vínföng í vörzlu bifreiðarstjórans. Fyrir dómi skýrðu tveir þeirra hins vegar svo frá, að þeir hefðu átt þar 2 vínflöskur. Þann framburð sinn tóku þeir síðan aftur og kváðust hafa borið rangt um þetta atriði samkvæmt beiðni bifreiðarstjórans. Hann játaði þá sök sína í því efni og að hann ætti umræddar flöskur sjálfur. Að svo vöxnu máli hafði bifreiðarstjórinn ekki fært rök að því, að hann hefði ekki ætlað áfengi það, sem hjá honum fannst, til sölu, sbr. lög nr. 47/1951. 498
- Lögreglumenn komu að bifreið, þar sem hún stóð kyrr á vegi í grennd við Reykjavík. A, sem sat ölvaður undir stýri bifreiðarinnar, kvað annan mann hafa ekið henni. Eigi tókst A að gera neina sennilega grein fyrir manni þessum, og var af öllum atvikum talið víst, að A hefði sjálfur ekið bifreiðinni. 532
- Varðskip veitti eftirför tveimur togurum, sem grunaðir voru um ólöglegar veiðar í landhelgi, en toguðu þó í mismunandi fjarlægð frá landi. Dufl, sem varðskipið setti út, meðan á eftirförinni stóð, reyndist vera 0.4 sm innan landhelgislínu, og samkvæmt samhljóða, eiðfestum framburði fjögurra skipverja varðskipsins hafði duflin verið sett út í kjölfar togar. En eins og á stóð, þótti óvarlegt að telja nægilega sannað, að duflinu hefði verið lagt í kjölfar þess togarans, sem fjær var landi. Skipstjóri á því skipi var því sýkn dæmdur, enda var sök hans ekki sönn-

uð með öðrum hætti.	537
Ólöglegur umbúnaður veiðarfæra togara, sem varðskip kom að í landhelgi, sannaður með skýrslu varðskipsföringja og játningu sökunauts.	586
Í sama máli þótti ásigkomulag veiðarfæra togarans og fisks í vörpu hans benda mjög til þess, að hann hefði verið að veiðum í landhelgi. Fyrir því þótti þó ekki fram komin full sönnun, þar sem enginn varðskipsmanna virtist hafa séð togarann draga vörpuna eða innbyrða hana.	586
Varðskip setti út dufl, þar sem það stöðvaði togara, er grunaður var um veiðar í landhelgi. Niðurstaða athugunar, er skólastjóri Stýrimannaskólans framkvæmdi á mælingum, sem stjórnendur varðskipisins gerðu við dufl þetta, var sú, að tókustaður togarans varð ekki ákveðinn með öruggri vissu. Að svo vöxnu máli og þar sem öruggar skýrslur komu ekki fram um siglingu togarans á þeim tíma, sem máli skipti, þótti óvarlegt að telja sannað, að togarinn hefði verið að veiðum í landhelgi.	590

Tilraun.

Maður braut rúðu í búðardyrum í því skyni að fara þar inn til þjófnaðar, en var tekinn höndum, áður en hann fengi frekara aðhafzt. Honum var dæmd refsing samkvæmt 244. gr. sbr. 20. gr. laga nr. 19/1940.	452
---	-----

Tómlætisverkanir. Sjá aðgerðaleysisverkanir.

Umboð.

Vefengt umboð lögfræðings til að fara með mál fyrir héraðsdómi. ...	301
---	-----

Umferðarlög. Sjá bifreiðar.

Umferðarréttur.

Vegamálastjóri afhenti landeiganda til eignar og umráða vegar-spotta, sem áður hafði verið hluti þjóðvegar. A hafði reist íbúðarhús og starfhýsi við veg þenna, sem var eini vegurinn að þeim húsum. Er landeigandi hóf að rjúfa veginn, fékk A lagt lögbann við því verki. Krafa hans um staðfestingu lögbannsins var tekin til greina með skírskotun til almennra lagaraka svo og 40. gr. laga nr. 34/1947 og 11. gr. laga nr. 66/1913 sbr. 16. gr. laga nr. 24/1952.	375
--	-----

Uppboð.

Annar tveggja sameigenda fasteignar krafðist þess, að sameigninni yrði slitið með sölu eignarinnar á opinberu uppboði. Uppboðshaldari kvað upp úrskurð í málinu hinn 27. maí 1950. Hinn 27.	
---	--

nóvember 1950 var úrskurðinum áfrýjað til Hæstaréttar að fengnu áfrýjunarleyfi 31. október s. á. Nú var 2. mgr. 4. gr. laga um nauðungaruppböð nr. 57/1949 skýrð þannig, að hún tæki til máls þessa. Af því leiddi, að liðinn var sá frestur, er heimilt var að veita áfrýjunarleyfi, þegar það var veitt. Var málinu því vísað frá Hæstarétti.	162
Staðfestur úrskurður skiptaréttar um sölu húseignar dánarbús, sem var undir opinberum skiptum, á opinberu uppböði.	394

Upphlaup.

Upphlaup varð við Alþingishúsið, og gerðu upphlaupsmenn árás á Alþingi, sem var að störfum. Með því að öryggi og starfsfriði Alþingis og þar með sjálfræði þess var hættu búin af árásinni, var þátttaka í henni, meðan alþingismenn voru saman komnir, brot á ákvæðum 1. mgr. 100. gr. laga nr. 19/1940. Þar sem árásin var framin af mannsöfnuði í upphlaupi, varðaði þátttaka í henni einnig við 107. gr. sömu laga samkvæmt lögjöfnun. Árás á lög-gæzlulið það og einstaka lögreglumenn, sem voru Alþingi til varnar, meðan upphlaupið stóð yfir, varðaði einnig við sömu lagagreinir. Sautján menn urðu sekir við framangreind refs-ákvaði, og var mismunandi saknæm þátttaka þeirra metin eftir hlutdeildarreglum samkvæmt 22. gr. laga nr. 19/1940.	190
---	-----

Uptaka eignar.

Uptaka dæmd á afla og veiðarfærum togara, er verið hafði að ó-löglegum veiðum í landhelgi.	303, 490
Fjármálaráðherra höfðaði á bæjarþingi einkamál til upptöku eignar, sem hann taldi hafa verið dregna undan eignakönnun þeirri, sem framkvæmd var samkvæmt ákvæðum II. kafla laga nr. 67/1947. Þar sem með slík mál skal fara að hætti opinberra mála samkvæmt ákvæðum laga nr. 27/1951, var málinu vísað frá bæjarþingi.	388
Áfengi fannst í leigubifreið, og tókst bifreiðarstjóranum eigi að færa rök að því, að hann hefði ekki ætlað það til sölu, sbr. lög nr. 47/1951. Vinföng þessi voru því samkvæmt 2. gr. nefndra laga dæmd upptæk til rikissjóðs.	498

Úrskurðir.

Úrskurður héraðsdóms um frávisun sakarefnis að hluta var kærður til Hæstaréttar. Við athugun kærumálsins komu í ljós slíkir megingallar á málatilbúnaði og málflutningi í héraði, að úrskurðurinn og öll meðferð málsins í héraði voru ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi.	122
Áfrýjanda veittur frestur gegn andmælum stefnda.	356
Úrskurður héraðsdóms, þar sem hrundið var kröfu málsaðilja um	

framlagningu skjala, var kærður til Hæstaréttar. Vegna galla á málatilbúnaði og málf lutningi í héraði af hendi stefnanda voru öll meðferð málsins þar og hinn kærði úrskurður ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi.	399
Úrskurður héraðsdóms um öflun sakargagna samkvæmt 120. gr. laga nr. 85/1936 sætir ekki kæru til Hæstaréttar.	411
Kærumáli frestað sjálfkrafa vegna áfrýjunar aðalmálsins.	595
Úrskurður gerðardóms um bætur vegna vanefnda á námssamningi felldur úr gildi af þeim sökum, að gerðardómendur höfðu ekki gætt löglegra sjónarmiða við ákvörðun bótanna.	596

Útburðargerðir.

A hafði samkvæmt heimild sýslumanns nýtt þjóðjörð frá eignarjörð sinni, en aldrei flutt þangað búferlum. Þessi nýting varð ekki talin leiguliðaábúð að lögum, sbr. VIII. kafla laga nr. 116/1943 og 19. og 25. gr. laga nr. 87/1933. A var því skylt að láta af þessum jarðarafnotum samkvæmt uppsögn sýslumanns. Krafa sýslumanns um útburð A var þegar af þeirri ástæðu tekin til greina.	322
--	-----

Útivist aðilja.

1. Áfrýjandi sótti ekki dómþing í Hæstarétti. Útivistardómur.	24, 98, 171, 337, 338, 385, 516, 517, 627, 693
2. Stefndi sótti ekki dómþing í Hæstarétti. Mál flutt skriflega samkvæmt 1. tölulið 38. gr. laga nr. 112/1935.	171, 328, 553, 555, 557, 661
3. Stefndi sótti þing í héraði, þegar mál var þingfest, en er það siðar var tekið fyrir, kom hann ekki fyrir dóm, og var málið þá tekið til dóms samkvæmt kröfu stefnanda. Stefndi krafðist endurupptöku málsins, en sú krafa hans var ekki tekin til greina, þar sem hún var ekki studd þeim rökum, að neinar þær nauðsynjar, sem taldar eru í 9. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 4. mgr. 118. gr. sömu laga, hefðu bannað honum þingsókn.	1
4. Stefndi A kom ekki fyrir dóm í héraði, er mál var þingfest, og var málið dæmt í samræmi við kröfur stefnanda. A áfrýjaði málinu. Hann kvaðst ekki hafa sótt þing í héraði af þeim sökum, að honum hefði verið ókunnugt um, hvenær málið yrði þingfest, enda hefði þingfestingardags eigi verið getið í eftirriti því af stefnu, er stefnuvottar afhentu honum. Að svo vöxnu máli voru héraðsdómur og öll meðferð málsins í héraði ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi samkvæmt kröfu A.	359, 553, 555, 557
Stefndi, sem eigi kom fyrir dóm í héraði, er mál var þingfest, sannaði, að lögmat forföll hefðu bannað þingsókn hans, sbr. 9. gr. og 4. mgr. 118. gr. laga nr. 85/1936. Krafa hans um endurupptöku málsins var því tekin til greina.	486

Útsvör. Sjá skattar og gjöld.**Valdstjórn.**

Af hendi mannsafnaðar í upphlaupi voru árásir gerðar á Alþingi, sem var að störfum. Þátttakendum í árásum þessum var dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 100. gr. laga nr. 19/1940 og 107. gr. sömu laga samkvæmt lögjöfnun.	190
---	-----

Vangeymsla. Sjá aðgerðaleysisverkanir.**Varðhald.** Sjá refsingar.**Varðskip ríkisins.** Sjá stjórnsýsla.**Varnarþing.***a) Einkamál.*

Mál varðandi byggingu jarðar höfðað á varnarþingi, þar sem jörðin liggur.	1
Maður, búsettur á Snæfellsnesi, sækir þrjá menn, sem einnig voru búsettir þar í héraði, á bæjarþingi Reykjavíkur í máli, varðandi gildi samninga.	80
Mál til heimtu bjarglauna úr hendi útgerðarfyrirtækis í Neskaupstað höfðað á bæjarþingi Reykjavíkur, og hæstaréttarlögmanni í Reykjavík stefnt fyrir hönd útgerðarfyrirtækisins.	370
Mál á hendur A, búsettum í Reykjavík, og B, búsettum í Vestmannaeyjum, rekið fyrir bæjarþingi Reykjavíkur.	664
Mál, sem höfðað hafði verið gegn Sildarverksmiðjum ríkisins fyrir sjó- og verzlunardómi Siglufjarðar, síðar með samkomulagi aðilja flutt fyrir sjó- og verzlunardóm Reykjavíkur.	686

b) Opinber mál.

Mál togaraskipstjóra, sem tekinn var að veiðum í landhelgi suður af Langanesi, dæmt í Neskaupstað.	303
Mál togaraskipstjóra, sem sakaður var um veiðar í landhelgi undan Ingólfshöfða, dæmt í Vestmannaeyjum.	317
Mál togaraskipstjóra, sem tekinn var að landhelgisveiðum undan Mýrnatöngum, dæmt í Vestmannaeyjum.	490
Mál á hendur togaraskipstjóra, sem sakaður var um veiðar í landhelgi undan Dyrhólaey, dæmt í Vestmannaeyjum.	537
Sakadómur Seyðisfjarðar fer með og dæmir mál á hendur skipstjóra, sem sakaður var um landhelgisveiðar suður af Langanesi.	586
Mál togaraskipstjóra, sem sakaður var um veiðar í landhelgi austan Ingólfshöfða, dæmt í Vestmannaeyjum.	590

Veð. Sjá lögveð, sjóveð.**Vegir.**

Þjóðvegur var á svæði lagður af nýju til þess að losna við beygju, sem á honum hafði verið. Þar sem vegarspotti sá, sem beygjuna hafði myndað, taldist ekki lengur til þjóðvegarins, var hann af vegamálastjórninni afhentur landeiganda til eignar og umráða. Landeigandi ákvað síðan að rjúfa veginn á þessu svæði og hóf það verk. A hafði byggt íbúðarhús og starfhýsi á þessum slóðum, og var gamli vegurinn eini vegurinn að húsum þessum. A vildi því ekki una aðgerðum landeigandans og fékk lagt lög-bann við rofi vegarins. Lögbannið var staðfest samkvæmt kröfu A með skírskotun til 40. gr. laga nr. 34/1947, 11. gr. laga nr. 66/1913 sbr. 16. gr. laga nr. 24/1952 svo og almennra lagaraka. 375

Veði. Sjá lax- og silungsveiði.**Veitingahús.**

- Erlendur ríkisborgari, er eigi hafði atvinnuleyfi, rak veitingahús í Reykjavík. Honum var dæmd refsing samkvæmt 6. sbr. 9. gr. laga nr. 39/1951. 283
- A var aðalráðamaður um rekstur veitingahúss og naut hagnaðar að hálfu af rekstrinum. Honum var því skylt að annast um, að veitingaleyfis væri aflað til rekstrarins, en það hafði ekki verið gert. A var því dæmd refsing samkvæmt 2. gr. sbr. 1. mgr. 15. gr. laga nr. 21/1926. 283
- A, sem veitti veitingahúsi forstöðu, enda þótt hann hefði eigi veitingaleyfi, seldi þar um skeið áfengi milli kl. 4 og 7 á laugardögum og sunnudögum. Þá var og sannað, að áfengi hafði verið veitt í veitingahúsi þessu eftir lögboðinn lokunartíma. Af þessu efni var A dæmd refsing eftir ákvæðum 32. gr. laga nr. 33/1935 samkvæmt lögjöfnun og 10. gr. reglugerðar nr. 126/1945. 283
- A, sem eigi hafði veitingaleyfi, en veitti veitingahúsi eigi að síður forstöðu, lét áfengi af hendi til brotthafnar úr veitingahúsinu og neyzlu utan þess. Þetta atferli varðaði A við 32. gr. laga nr. 33/1935 samkvæmt lögjöfnun. 283
- Forstöðumaður veitingahúss í Reykjavík hleypti gestum inn á skemmtanir þar eftir lögboðinn lokunartíma veitingahússins, og varðaði það atferli við 79. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2/1930. 283
- A gerðist aðili að samningi um afnot húsnæðis til veitingastarfssemi. Er í ljós kom, að samþykki stjórnvalda til slíkra nota húsnæðisins var ekki fyrir hendi, höfðaði A mál og krafðist riftingar samningsins og skaðabóta fyrir atvinnumissi. Eigi voru efni til þess að taka skaðabótakröfu þessa til greina, þar sem

i ljós var leitt, að A hafði ekki veitingaleyfi og því engan rétt til að reka veitingastarfsemi, sbr. 2. og 7. gr. laga nr. 21/1926.	328
Manni dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 17. gr. sbr. 1. mgr. 37. gr. laga nr. 33/1935 fyrir neyzlu áfengis í veitingahúsi.	348
Mál til riftunar kaupum á veitingastofu og búnaði hennar.	527

Verðlagslöggjöf.

Tveimur mönnum dæmd refsing samkvæmt 1. mgr. 4. gr. sbr. 3. mgr. 19. gr. laga nr. 35/1950 og 2. mgr. 17. gr. sbr. 2. mgr. 39. gr. reglugerðar nr. 82/1947 fyrir að selja dráttarvél ásamt fylgitækjum of háu verði, sbr. tilkynningu Viðskiptanefndar um hámarksálagningu nr. 37 frá 31. desember 1947. Þeim var og dæmt að endurgreiða kaupanda þann hluta kaupverðsins, sem þeir höfðu ólöglega af honum haft, kr. 14881.09.	545
--	-----

Vettvangsmál.

Dómur og málsmeðferð fyrir vettvangsdómi frá þingfestingu ómerkt vegna ýmissa galla á meðferð málsins.	45
Hæstiréttur hratt kröfu um visun máls frá landamerkjadómi, „enda mundi meðferð þess vera sú sama, hvort heldur farið væri eftir II. eða III. kafla laga nr. 41/1919.“	156

Vextir.

Krafizt 5% vaxta, og þeir dæmdir.	71, 596
Krafizt 5½% vaxta, og þeir dæmdir.	664
Krafizt 6% vaxta, og þeir dæmdir.	5, 11, 25, 87, 276, 328, 339, 348, 357, 368, 370, 416, 467, 470, 488, 503, 683, 686
Vextir dæmdir frá útgáfudegi sáttakæru eða stefnu til héraðsdóms samkvæmt kröfu þar um.	25, 71, 276, 339, 368, 370, 467, 503, 683
Vextir dæmdir aðeins frá útgáfudegi stefnu, þó að þeirra væri krafizt frá fyrri tíma.	87, 328
Vextir dæmdir frá fyrra tímamarki en útgáfudegi sáttakæru eða stefnu samkvæmt kröfu aðilja.	5, 11, 348, 357, 416, 470, 488, 596, 664, 686
Vaxta ekki krafizt, og þeir því ekki dæmdir.	545

Viðskiptatilkynningar. Sjá aðgerðaleysisverkanir.

Vinnusamningar.

Vélsmiðjan A á Ísafirði gerði hinn 14. desember 1946 samning við B um vélvirkjanám hans. Námssamningur þessi var síðan staðfestur af iðnaðarfulltrúum og lögreglustjóra lögum samkvæmt. Í júlímánuði 1945 hafði það orðið samkomulag A og þáverandi nemenda hans, er gildi til ársloka 1946, að kaup nemendanna skyldi ákveðið með sama hætti og kaup járníðnaðarnemenda í

Reykjavík. Þá höfðu iðnaðarfulltrúar hinn 31. ágúst 1945 sett og birt ákveðin skilyrði varðandi kaup og kjör iðnnema fyrir áritun iðnnámssamninga af þeirra hendi. Hvorki áðurgreint samkomulag né kjaraákvæði iðnaðarfulltrúanna gátu helgað B rétt til meiri launa en ákveðin voru í námssamningi hans, enda varð ekki séð, að iðnaðarfulltrúarnir hefðu með samþykki sínu á honum brotið lög.	71
Prentsmiðjan A gerði við B samning um prentiðnarnám B. Náms- tími var ákveðinn 4 ár og vinnutími B í prentsmiðjunni 48 stundir á viku. Vinnutíminn skyldi þó einungis vera 42 stundir á viku, er B stundaði iðnskólanám, en kaup þó haldast óbreytt. Gert var ráð fyrir, að B gengi í iðnskólann alla vetur náms- tímans. Nú lauk hann þessu skólanámi á þremur vetrum og vann því fullan vinnutíma, 48 stundir á viku, í prentsmiðjunni síðasta veturinn. Þar sem ætla varð, að kaup B hefði verið við það miðað, að vinnutími hans yrði hinn sami alla veturna, var prentsmiðjunni dæmt að greiða honum sérstaklega fyrir vinnu- aukann.	368
Skipstjóra dæmdar bætur vegna fyrirvaralausrar brottvikningar úr starfi.	470
Úrskurður gerðardóms um bætur vegna vanefnda á námssamningi felldur úr gildi, sökum þess að gerðardómendur höfðu ekki gætt réttra sjónarmiða við ákvörðun bótanna.	596
Iðnfræðsluráð staðfestir námssamning við 15 ára gamlan nemanda.	622

Vitni.

Vætti eins lögreglumanns var eigi gegn neitun ákærða næg sönnun þess, að bifreið hefði staðið óhreyfð tiltekinn tíma á götu í kaupstað.	29
Þrátt fyrir neitun ákærða var vætti lögreglumanns og annars vitnis næg sönnun þess, að ákærði hefði ekið gegn rauðu umferðar- ljósi inn á gatnamót.	29
Synjun vitnaleiðslu í máli, sem áfrýjað hafði verið til Hæstaréttar.	77
Vitni bera um skiptingu rekaviðar milli eiganda rekaitaks og ábu- anda rekajarðar, sem hirti rekann.	87
Lögreglumenn og önnur vitni bera um atburði í sambandi við upp- hlaup við Alþingishúsið og þátttöku einstakra manna í því.	190
Tveir lögreglumenn gáfu skýrslu um ólöglegar athafnir nokkurra manna, er þeir báru ekki kennsl á. Lögreglumennirnir lýstu því síðan fyrir dómi, að þeir hefðu síðar þekkt A sem einn þessara manna, en A bar staðfastlega af sér allar sakir. Lögreglumenn- irnir höfðu ekki verið látnir benda á A í hópi manna. Að svo vöxnu máli þótti varhugavert að fulltreysta skynjan þeirra um, að A hefði verið að umræddu verki, og var hann því sýkn dæmdur.	190

Vitni, sem bar um atburði í sambandi við upphlaup, var ekki eiðfest.	190
Með vætti eiðfesta vitna var sannað, að áfengi var veitt í veitingahúsi eftir lögboðinn lokunartíma.	283
Sannað var með vætti eiðfesta vitna, að forstöðumaður veitingahúss hleypti fólki inn á skemmtanir þar eftir lögboðinn lokunartíma.	283
Dómari í opinberu máli lætur heitfestingu vitna undan falla.	283
Dómari, sem fór með rannsókn út af banaslysi, spurði konu eina um vitneskju ungrar kjördóttur hennar um atvik, er máli skiptu. Fundið var að því, að skýrsla var ekki tekin af stúlkubarninu sjálfu.	306
Fundið að því, að vélstjóri, sem haft hafði umsjón með fyllingu oliugeyma skips, er eldur kom upp í skipinu, hafði verið spurður fyrir sjóðómi sem vitni um sakaratriði.	311
Með vætti starfsmanna verzlunar, þar sem innbrotshjófnaður hafði verið framinn, þótti sannað, að meira af vörum hefði horfið en ákærði játaði að hafa haft á brott þaðan, og var það lagt til grundvallar dómi um skaðabætur úr hendi ákærða.	452
Með vætti skipverja vélbáts þótti sannað, að spjöll á veiðarfærum vélbátsins hefðu orðið af völdum tiltekens skips.	467
Synjun frests til vitnaleiðslu.	477
Manni dæmd refsing samkvæmt 142. sbr. 1. mgr. 22. gr. laga nr. 19/1940 fyrir að fá vitni til að gefa rangar skýrslur fyrir dómi.	498
Vitnum eigi heimilað að staðfesta framburði sína með eiði eða drengskaparheiti, sbr. 1. tölulið 2. mgr. 127. gr. laga nr. 85/1936.	510, 643
Aðili máls kærði til Hæstaréttar úrskurð héraðsdómara um, að vitni skyldi greidd þóknun, að fjárhæð kr. 25.00. Kærumálinu var vísað frá Hæstarétti, sbr. 2. mgr. 24. gr. laga nr. 112/1935.	518
Vitni dæmt heimilt gegn andmælum málsaðilja að staðfesta framburð sinn með eiði.	645
Geðbilaður maður, sem varð fyrir bifreið, gat enga lýsingu gefið á þeim atburði.	648

Víxilmál. Víxlar.

A höfðaði víxilmál gegn útgefanda eigin víxils til heimtu víxilfjárhæðarinnar. Víxill þessi var gefinn út til handa banka. Á hann var ekkert framsal ritað, og þar sem A tókst ekki heldur á annan hátt að sanna rétt sinn til hans, var krafa stefnda um sýknu í málinu tekin til greina.	158
Víxilskuldarar dæmdir í víxilmáli til greiðslu víxilfjárhæðar. ..	357, 488

Yfirvöld. Sjá dómarar, lögreglumenn, stjórnsýslumenn.

Þjófnaður.

- A fór inn um opinn glugga mannlausrar íbúðar og stal þar peningakassa með um 7000 krónum og hafði eytt þar af 3000 krónum, er hann var handtekinn. Honum var samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940 dæmt fangelsi 4 mánuði, og sviptur var hann réttindum samkvæmt 3. mgr. 68. gr. sömu laga. A var ölvaður, er hann framdi þjófnaðinn, og hafði margsinnis áður orðið sekur um ölvunarbrot. Honum voru því samkvæmt 1. mgr. 64. gr. laga nr. 19/1940 bönnuð kaup og neyzla áfengis 4 ár frá lokum dæmdrar refsivistar. 171
- A tók í náttstað sínum fót annars manns, en skyldi sín eigin fót eftir. A, sem notaði umrædd fót, unz hann var handtekinn, kvaðst hafa ætlað að skila þeim aftur. Eigi var tekið mark á þeirri staðhæfingu hans, og var honum dæmd refsing samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940. 273
- Manni dæmt fangelsi 3 ár fyrir ýmis afbrot, m. a. samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940 fyrir að fara við annan mann inn um opinn glugga verkstæðishúss eins og stela þar tveimur hjólbörðum. ... 348
- Manni dæmd refsing samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940 fyrir þjófnað á vetrarfrakka. 420
- Manni dæmd refsing samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940 fyrir innbrotspjófnað svo og fyrir tilraun til innbrotspjófnaðar samkvæmt 244. sbr. 20. gr. sömu laga. 452

Ærumeiðingar. Sjá meinyrði.

Ökuleyfi. Sjá atvinnuréttindi, bifreiðar.

Ölvun. Sjá áfengislagabrot, bifreiðar.

Örorka.

Örorkubætur dæmdar. 339

Öryggisráðstafanir.

Maður, sem margsinnis hafði orðið sekur um ölvunarbrot, framdi þjófnað í ölæði. Honum var dæmd refsing samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940, og samkvæmt 1. mgr. 64. gr. sömu laga voru honum bönnuð kaup og neyzla áfengis 4 ár frá lokinni úttekt refsingar. 171